

นักธรรมชั้นโท • ธรรมสนามหลวง

ประมวลปัญหา และเฉลย

ฉบับรวมเล่ม ๓ วิชา

ธรรมวิภาค • อนุพุทธประวัติและศาสนพิธี • วินัยบัญญัติ

คัดจากข้อสอบธรรมสนามหลวง

พุทธศักราช ๒๕๕๐-๒๕๖๘

รวม ๓๔๘ ข้อ • ๓๓๔ ชุดคำตอบ

โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดธรรมมงคล
เตรียมสอบธรรมสนามหลวง ปีการศึกษา ๒๕๖๙

คำนำ

หนังสือเล่มนี้รวบรวมคำถามและเฉลยข้อสอบธรรมสนามหลวง นักรธรรมชั้นโท ระหว่างพุทธศักราช ๒๕๕๐-๒๕๖๘ รวม ๓๔๘ ข้อ จัดเรียงตามหมวดธรรมในหนังสือเรียน เพื่อให้ผู้ศึกษาเห็นภาพรวมของแต่ละหมวดได้ในคราวเดียว

ข้อสอบสนามหลวงมักถามเรื่องเดียวกันด้วยสำนวนที่ต่างกันไปในแต่ละปี ข้อที่ถ้อยคำของคำถามต่างกันแต่ใช้คำตอบชุดเดียวกัน เล่มนี้จึงจัดให้อยู่ด้วยกัน แล้วพิมพ์คำตอบเพียงครั้งเดียว โดยยกฉบับที่ครบถ้วนที่สุดมาทั้งหมด ไม่ตัดทอนและไม่ตัดแปลงถ้อยคำ ผู้ศึกษาจะได้เห็นว่าคำถามหลายสำนวนนั้น แท้จริงต้องการคำตอบเดียวกัน และไม่ต้องท่องจำหลายรอบโดยไม่จำเป็น

ป้ายปีที่กำกับท้ายคำถาม คือปีพุทธศักราชที่ข้อนั้นเคยออกสอบจริง ข้อที่มีป้ายหลายปีคือข้อที่ควรท่องก่อนเป็นอันดับแรก ทุกประเด็นของคำตอบจบด้วยเครื่องหมาย ฯ ตามแบบเฉลยสนามหลวง เวลาเขียนตอบพึงใส่ให้ครบทุกประเด็น

วิริเยน ทุกขมจเจติ

คนล่วงทุกข์ได้เพราะความเพียร

ขออนุโมทนาแด่ผู้ตั้งใจศึกษาพระธรรมวินัยทุกรูป

คณะผู้จัดทำ

โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดธรรมมงคล

สารบัญ

ภาค ๑ วิชาธรรมวิภาค (๑๒๒ ข้อ) ๔

ทูกะ หมวด ๒	๔
ติกะ หมวด ๓	๘
จตุกกะ หมวด ๔	๑๒
ปัญจกะ หมวด ๕	๑๔
ฉกัฏกะ หมวด ๖	๑๖
สัตตกะ หมวด ๗	๑๗
อัฐกะ หมวด ๘	๑๗
นวกะ หมวด ๙	๑๘
ทสกะ หมวด ๑๐	๒๐
เอกาทสกะ หมวด ๑๑	๒๐
ทวาทสกะ หมวด ๑๒ (กรรม ๑๒)	๒๑
เตรสกะ หมวด ๑๓ (วัตถุ ๑๓)	๒๒
ปณณรสกะ หมวด ๑๔ (จริณะ ๑๔)	๒๒

ภาค ๒ วิชาอนุพุทธประวัติและศาสนพิธี (๑๒๑ ข้อ) ๒๓

ความรู้ทั่วไปเรื่องอนุพุทธบุคคล	๒๓
ประวัติพระปัญจวัคคีย์	๒๔
ประวัติพระสารีบุตรและพระมหาโมคคัลลานะ	๒๗
ประวัติพระยสะและสหยา ๕๔ องค์	๒๗
ประวัติพระอรุณเวลกัสสปะ	๒๗
ประวัติพระมหากัสสปะและพระมหากัจจายนะ	๒๘
ประวัติมาณพ ๑๖ คน	๓๑
ประวัติพระราชนคร พระราหุล พระอุบาลี พระอนุรุทธะ พระอานนท์	๓๓
ประวัติพระโสณโกฬิวิสะ พระรัฐบาล และภิกษุณี	๓๕
ศาสนพิธี : กุศลพิธี	๓๗
ศาสนพิธี : บุญพิธี	๓๘
ศาสนพิธี : ทานพิธี	๓๘
ศาสนพิธี : ปกัณณะ	๔๑
อื่น ๆ	๔๒

ภาค ๓ วิชาวินัยบัญญัติ (๑๐๕ ข้อ) ๔๔

สิกขาบทนอกพระปาฏิโมกข์ / อภิสมจาร	๔๔
กัณฑ์ที่ ๑๑ กายบริหาร	๔๖
กัณฑ์ที่ ๒๑ วินัยกรรม	๔๗
กัณฑ์ที่ ๑๒ บริหารบริโภคน	๔๗
กัณฑ์ที่ ๑๓ นิสสัย	๔๗
กัณฑ์ที่ ๑๔ วัตร	๔๘

กัณฑ์ที่ ๑๕ คารวะ.....	๕๐
กัณฑ์ที่ ๑๖ จำพรรษา.....	๕๒
กัณฑ์ที่ ๑๗ อุโบสถ ปวารณา.....	๕๓
กัณฑ์ที่ ๑๘ อุปปลกิริยา.....	๕๔
กัณฑ์ที่ ๑๙ กาลิก	๕๖
กัณฑ์ที่ ๒๐ ภัณฑะต่างเจ้าของ	๕๘
กัณฑ์ที่ ๒๒ ปกิณกะ	๕๙
อื่น ๆ	๖๐

ดัชนีชื่อดาว (ออกซ้ำ ๓ ปีขึ้นไป)	๖๒
--	----

ภา ค ๑

วิชาธรรมวิภาค

๑๒๒ ข้อ • ๑๑๔ ชุดคำตอบ

★ ออกช้า ๒ ปีขึ้นไป ๔๑ ข้อ • ข้อดาว ๑๘ ข้อ

ทุกะ หมวด ๒

๑. พระเสขะ ผู้ยังต้องศึกษา คือศึกษาอะไร ? ชื่อว่าพระอเสขะ เพราะอะไร ?

๒๕๕๐

ตอบ

ศึกษาสิกขา · ๓ · คือ · ๑. · อธิศีลสิกขา · ๒. · อธิจิตตสิกขา · ๓. · อธิปัญญาสิกขา · ๑

เพราะเสร็จกิจอันจะต้องทำแล้ว · ๑

๒. ในอริยบุคคล ๒ พระเสขะผู้ยังต้องศึกษา คือศึกษาเรื่องอะไร ? ผู้ศึกษากำลังสอบธรรมอยู่นี้เรียกว่า พระเสขะได้หรือไม่ ?

๒๕๕๔

ตอบ

คือ · ศึกษาในอธิศีล · ในอธิจิต · และในอธิปัญญา · อีกอย่างหนึ่งหมายถึง · ต้องศึกษาและต้องปฏิบัติเพื่อบรรลุผล เบื้องสูงขึ้นไป · ๑

ยังเรียกว่าพระเสขะไม่ได้ · ถ้าไม่ใช่พระอริยบุคคล · ๗ · จำพวกเบื้องต้น · ๑

๓. พระอริยบุคคล ๘ จำพวก จำพวกไหนชื่อว่าพระเสขะ และพระอเสขะ ? เพราะเหตุไร ?

๒๕๕๙

ตอบ

พระอริยบุคคล · ๗ · เบื้องต้นชื่อว่าพระเสขะ · เพราะเป็นผู้ยังต้องปฏิบัติเพื่อบรรลุผลเบื้องสูง · ๑

พระอริยบุคคลผู้ต้องอยู่ในอรหัตตผล · ชื่อว่าพระอเสขะ · เพราะเสร็จกิจอันจะต้องทำแล้ว · ๑

๔. สมถกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐาน มุ่งผลแห่งการปฏิบัติอย่างไร ?

๒๕๕๘, ๒๕๖๓, ๒๕๖๕

ตอบ

สมถกรรมฐานมุ่งผล คือความสงบใจ ส่วนวิปัสสนากรรมฐานมุ่งผล คือความเรืองปัญญา . ๑

๕. ตจปัญจกัมมัญฐาน มีอะไรบ้าง ? เป็นอารมณ์ของสมถกัมมัญฐาน หรือของ วิปัสสนากัมมัญฐาน ?

๒๕๕๒, ๒๕๕๗, ๒๕๖๔, ๒๕๖๗

ตอบ

มีเกสา . ผม, . โลมา . ขน, . นขา . เล็บ, . ทนตา . ฟัน . และตโจ . หนิง . ๑

เป็นอารมณ์ได้ทั้งสมถกัมมัญฐานและวิปัสสนากัมมัญฐาน . ๑

๖. กัมมัญฐานที่พระอุปัชฌาย์สอนแก่ผู้ขอบรรพชาอุปสมบทว่า เกสา โลมา นขา ทนตา ตโจ ตโจ ทนตา นขา โลมา เกสา นั้น เรียกชื่อว่าอะไร ? เป็นสมถกัมมัญฐานหรือวิปัสสนากัมมัญฐาน ?

๒๕๕๕

ตอบ

ชื่อว่า . ตจปัญจกัมมัญฐาน . หรือมูลกัมมัญฐาน . ๑

เป็นได้ทั้งสมถกัมมัญฐานและวิปัสสนากัมมัญฐาน . ๑

๗. การพิจารณาสังขารทั้งหลายโดยความเป็นไตรลักษณ์ จัดเป็นกัมมัญฐานอะไร ? มีประโยชน์อย่างไร ?

๒๕๖๐, ๒๕๖๖

ตอบ

จัดเป็นวิปัสสนากัมมัญฐาน . ๑

มีประโยชน์ . คือ . ทำให้รู้จักสภาพที่เป็นจริงแห่งสังขารทั้งหลายว่าไม่เที่ยง . เป็นทุกข์ . มิใช่ตัวตน . ๑

๘. รากะ โลกะ อิสสา กลิน รส อย่างไหนเป็นกิเลสคาม อย่างไหนเป็นวัตถุคาม ?

๒๕๕๙, ๒๕๖๓, ๒๕๖๖

ตอบ

รากะ . โลกะ . อิสสา . เป็นกิเลสคาม . กลิน . รส . เป็นวัตถุคาม . ๑

๙. ทิฏฐิ ที่หมายถึงความเห็นผิด ๒ อย่าง มีอะไรบ้าง ?

๒๕๕๖

ตอบ

มี . ๑. . สัสสตทิฏฐิ . ความเห็นว่าเที่ยง . ๒. . อุกฺเขททิฏฐิ . ความเห็นว่าขาดสูญ . ๑

๑๐. ความเห็นว่าเที่ยงและเห็นว่าขาดสูญ คือเห็นอย่างไร ? มติในทางพระพุทธศาสนาเป็นเช่นไร จงอธิบาย ?

๒๕๕๐

ตอบ

เห็นว่าเที่ยง . คือเห็นว่า . คนและสัตว์ตายแล้ว . ชีวะไม่สูญ . ต้องเกิดอีกต่อไป . หรือเคยเป็นอะไร . ก็เป็นอย่างนั้นตลอดไปหรือมีสภาพอย่างนั้นไม่แปรผัน . เป็นต้น . ส่วนเห็นว่าขาดสูญ . คือเห็นว่า . อรรถาพจติแล้วเป็นอันสูญสิ้นไป . หรือคนสัตว์ตายแล้วขาดสูญไปโดยประการทั้งปวง . ๑

พระพุทธศาสนาปฏิเสธความเห็นทั้ง . ๒ . นั้น . มีความเห็นประกอบด้วยสัมมาญาณ . อิงเหตุผล . ยึดเหตุผลเป็นที่ตั้ง . โดยเห็นว่า . คนและสัตว์ตายแล้วจะเกิดอีกหรือไม่ . ขึ้นอยู่กับเหตุปัจจัย . ๑

๑๑. เทศนา ๒ มีอะไรบ้าง ? เทศนา ๒ อย่างนั้น ต่างกันอย่างไร ? จงอธิบาย

๒๕๖๘

ตอบ

มีบุคคลาธิฐานนา . มีบุคคลเป็นที่ตั้ง . ๑ . ธัมมาธิฐานนา . มีธรรมเป็นที่ตั้ง . ๑ . ๑

ต่างกันอย่างไร . การสอนที่ยกบุคคลมาเป็นตัวอย่าง . เช่น . ในมหาชนกชาดก . สอนเรื่องความเพียร . โดยกล่าวถึงพระมหาชนกโพธิสัตว์ว่า . ทรงมีความเพียรอย่างยิ่ง . พยายามว่ายน้ำในท่ามกลาง . มหาสมุทรที่กว้างใหญ่ มองไม่เห็นฝั่งอย่างไม่มีย่อท้อ . ด้วยความมุ่งมั่นที่จะถึงฝั่งให้ได้ . เป็นบุคคลาธิฐานนา . ส่วนการยกธรรมแต่ละข้อมาอธิบายความหมายอย่างเดียว . เช่น . สติ . แปลว่าความระลึกได้ . หมายความว่า . ก่อนจะทำ . ก่อนจะทำอะไร . ต้องคิดให้รอบคอบเสียก่อน . จึงทำ . จึงพูดออกไป . เป็นต้น . เป็นธัมมาธิฐานนา . ๑

๑๒. บุคคลาธิฐานนาเทศนา เทศนามีบุคคลเป็นที่ตั้ง มีอธิบายว่าอย่างไร ?

๒๕๖๒, ๒๕๖๗

ตอบ

มีอธิบายว่า . การสอนที่ยกบุคคลมาเป็นตัวอย่าง . เช่น . ในมหาชนกชาดก . สอนเรื่องความเพียร . โดยกล่าวถึงพระมหาชนกโพธิสัตว์ว่า . ทรงมีความเพียรอย่างยิ่ง . พยายามว่ายน้ำในท่ามกลางมหาสมุทร . ที่กว้างใหญ่ . มองไม่เห็นฝั่งอย่างไม่มีย่อท้อ . ด้วยความมุ่งมั่นที่จะถึงฝั่งให้ได้และทรงถึงฝั่งได้ตั้งประสงค์ . ๑

๑๓. สังขตธรรม คืออะไร ? มีลักษณะอย่างไร ?

๒๕๕๓, ๒๕๖๒, ๒๕๖๕

ตอบ

คือ . ธรรมอันปัจจัยปรุงแต่ง . ๑

มีลักษณะ . คือ . มีความเกิดขึ้นในเบื้องต้น . มีความแปรปรวนในท่ามกลาง . และมีความดับไปในที่สุด . ๑

๑๔. สังขตธรรมและอสังขตธรรม ต่างกันอย่างไร ? สัตว์ ต้นไม้ ภูเขา เป็นสังขตธรรม เพราะมีลักษณะอย่างไร ?

๒๕๕๗

ตอบ

สังขตธรรม . คือธรรมอันปัจจัยปรุงแต่ง . ส่วนอสังขตธรรม . คือธรรมอันปัจจัยไม่ได้ปรุงแต่ง . ๑

เพราะมีลักษณะ . คือมีความเกิดขึ้นในเบื้องต้น . มีความดับในที่สุด . และเมื่อยังตั้งอยู่ความแปรผัน . ปรากฏ . ๑

๑๕. ความเกิดขึ้น ความตั้งอยู่ ความดับไป เป็นลักษณะของธรรมอะไร ? สัตว์บุคคลมีลักษณะเช่นนั้นหรือไม่ ? จงอธิบาย

๒๕๕๒

ตอบ

เป็นลักษณะของสังขตธรรม . ๑

มีลักษณะเช่นนั้น . คือเมื่อสัตว์บุคคลเกิดมาแล้ว . ก็เป็นความเกิดขึ้น . ต่อมาก็เจริญเติบโตผ่านวัย . ทั้ง . ๓ . ก็เป็นความตั้งอยู่ . เมื่อตาย . ก็เป็นความดับไป . ๑

๑๖. บุชา ๒ คืออะไรบ้าง ? การสมาทานศีล ๕ เป็นประจำจัดเป็นบุชา ประเภทใด ?

๒๕๖๑

ตอบ

คือ . อามิสบุชา . บุชาด้วยอามิสสิ่งของ . ๑ . ปฏิบัติบุชา . บุชาด้วยการปฏิบัติตาม . ๑ . ๑

เป็นปฏิบัติบุชา . ๑

๑๗. ปฏิสันถาร มีอะไรบ้าง ? มีประโยชน์อย่างไร ?

๒๕๖๐, ๒๕๖๔

ตอบ

มี · ๑. · อามิสปฏิสันถาร · ต้อนรับด้วยสิ่งของ · ๒. · ธรรมปฏิสันถาร · ต้อนรับโดยธรรม · ฯ

มีประโยชน์อย่างนี้ · คือ · ๑. · เป็นอุบายสร้างความสามัคคีและยึดเหนี่ยวน้ำใจกัน · ๒. · เป็นการรักษาไมตรีจิตระหว่างกันและกันให้มั่นคงยิ่งขึ้น · ฯ

๑๘. แสงหาอะไรเป็นการแสวงหาอย่างประเสริฐ แสงหาอะไรเป็นการแสวงหาไม่ประเสริฐ ?

๒๕๕๕

ตอบ

ในพระสูตรแสดงว่า · แสงหาสภาพอันมิใช่ของมีชรา · พยาธิ · มรณะ · คือคุณธรรมมีพระนิพพาน · เป็นอย่างสูง · เป็นการแสวงหาอย่างประเสริฐ · เรียกว่า · อริยปริเยสนา · แสงหาของมีชรา · พยาธิ · มรณะ · เช่นหาของเล่น · เป็นการแสวงหา · ไม่ประเสริฐ · เรียกว่า · อนริยปริเยสนา · ฯ

๑๙. ปาพจน์ ๒ ได้แก่อะไรบ้าง ? ถ้าแจกเป็น ๓ จะได้อะไรบ้าง ?

๒๕๕๐

ตอบ

ได้แก่ · พระธรรมและพระวินัย · ฯ

ถ้าแจกเป็น · ๓ · จะได้ · พระวินัย · ๑ · พระสูตร · ๑ · พระอภิธรรม · ๑ · ฯ

๒๐. ปาพจน์ ๒ คือธรรมและวินัย นั้นทราบแล้ว อยากทราบว่าความปฏิบัติอย่างไร จัดเป็นธรรม ความปฏิบัติอย่างไรจัดเป็นวินัย ?

๒๕๕๘

ตอบ

ความปฏิบัติเป็นทางนำความประพฤติและอัธยาศัยให้ประณีตขึ้น · จัดเป็นธรรม · ความปฏิบัติเนื่องด้วยระเบียบอันทรงตั้งไว้ด้วยพุทธอาณา · เป็นสิกขาบทหรืออภิสมจาร · เป็น · ทางนำความประพฤติให้สม่ำเสมอ · หรือเป็นเครื่องบริหารคณะ · จัดเป็นวินัย · ฯ

๒๑. มหาภูตรูป คืออะไร ? มีความเกี่ยวเนื่องกับอุปาทายรูปอย่างไร ?

๒๕๕๔, ๒๕๕๗

ตอบ

คือ · รูปที่เป็นใหญ่เป็นประธาน · อันประกอบด้วย · ธาตุ · ๔ · ได้แก่ · ดิน · น้ำ · ไฟ · ลม · ฯ

เป็นที่ตั้งอาศัยแห่งรูปย่อยซึ่งเรียกว่าอุปาทายรูป · เมื่อรูปใหญ่แตกทำลายไป · อุปาทายรูปที่อิง · อาศัยมหาภูตรูปนั้นก็แตกทำลายไปด้วย · ฯ

๒๒. รูปในชั้น ๕ แบ่งเป็น ๒ ได้แก่อะไรบ้าง ? จงอธิบายมาสั้น ๆ พอเข้าใจ

๒๕๕๑

ตอบ

ได้แก่ · มหาภูตรูปและอุปาทายรูป · มหาภูตรูป · คือ · รูปใหญ่ · อันได้แก่ธาตุ · ๔ · มีดิน · น้ำ · ไฟ · ลม · อุปาทายรูป · คือ · รูปอาศัย · เป็นอาการของมหาภูตรูป · เช่น · ประสาท · ๕ · มีจักขุประสาท · เป็นต้น · โคจร · ๕ · มีรูปารมณ์ เป็นต้น · ฯ

๒๓. เจโตวิมุตติกับ ปัญญาวิมุตติ ต่างกันอย่างไร ?

๒๕๕๑, ๒๕๕๙

ตอบ

เจโตวิมุตติ · เป็นวิมุตติของท่านผู้ได้บรรลุมานมาก่อนแล้ว · จึงบำเพ็ญวิปัสสนาต่อ · ส่วนปัญญาวิมุตติ · เป็นวิมุตติของท่านผู้ได้บรรลุด้วยลำพังบำเพ็ญวิปัสสนาล้วน · อีกนัยหนึ่ง · เรียกเจโตวิมุตติเพราะพ้นจากราคะ · เรียกปัญญาวิมุตติเพราะพ้นจากอวิชชา · ฯ

๒๔. วิมุตติ กับ วิโมกข์ ต่างกันอย่างไร ? สมุจเฉทวิมุตติ มีอธิบายอย่างไร ?

๒๕๕๓

ตอบ

ต่างกันแต่โดยพยัญชนะ · แต่ก็พ้นจากราคะ · โทสะ · โมหะได้เท่ากันโดยอรรถ · ฯ

มีอธิบายว่า · ความพ้นจากกิเลสด้วยอำนาจอริยมรรค · กิเลสเหล่านั้นขาดเด็ดไป · ไม่กลับเกิดอีก · ฯ

ติกะ หมวด ๓

๒๕. ความตรีนฝ่ายชั่ว เรียกว่าอะไร ? มีกี่อย่าง ? อะไรบ้าง ?

๒๕๕๙, ๒๕๖๐, ๒๕๖๒, ๒๕๖๓

๒๖. ความคิดที่เป็นฝ่ายอกุศล มีกี่อย่าง ? อะไรบ้าง ?

๒๕๖๔

ตอบ คำถาม ๒ ข้อข้างบน ใช้คำตอบเดียวกัน

เรียกว่า · อกุศลวิตก · ฯ

มี · ๓ · อย่าง · ฯ

คือ · ๑. · กามวิตก · ความตรีนในทางกาม · ๒. · พยาบาทวิตก · ความตรีนในทางพยาบาท · ๓. · วิหิงสาวิตก · ความตรีนในทางเบียดเบียน · ฯ

๒๗. อกุศลวิตก มีอะไรบ้าง ? สงเคราะห์เข้าในมรรคมืองค์ ๘ ข้อไหนได้ ?

๒๕๕๖

ตอบ

มี · ๑. · เนกขัมมวิตก · ความตรีนในทางพรากจากกาม · ๒. · อพยาบาทวิตก · ความตรีนในทางไม่พยาบาท · ๓. · วิหิงสาวิตก · ความตรีนในทางไม่เบียดเบียน · ฯ

สงเคราะห์เข้าในข้อสัมมาสังกัปปะ · ฯ

๒๘. พระพุทธเจ้าทรงอุปมากิเลสเหล่านี้ว่ามีลักษณะเหมือนกับไฟ ? ที่ทรงอุปมาเช่นนั้น เพราะเหตุไร ?

๒๕๕๐, ๒๕๖๘

ตอบ

กิเลสเหล่านี้ · คือ · ราคะ · โทสะ · โมหะ · ฯ

เพราะเมื่อกิเลสทั้ง · ๓ · กองนี้ · กองใดกองหนึ่งเกิดขึ้นภายในใจของบุคคล · จะแผดเผาก่อให้เกิด · ความเร่าร้อนขึ้นภายในใจ · ฯ

๒๙. บุคคลผู้ถือความถูกต้องเป็นใหญ่ ทำด้วยความเมตตา กรุณา เป็นต้น จัดเข้าใน อธิปไตยยะข้อไหน ?

๒๕๖๒, ๒๕๖๔, ๒๕๖๖

ตอบ

จัดเข้าในธัมมาธิปไตยยะได้ ฯ

๓๐. ผู้มีอัตตาริทยะ กับ ผู้มีธัมมาริทยะ มีความมุ่งหมายในการทำงาน ต่างกันอย่างไร ?

๒๕๕๕

ตอบ

ผู้มีอัตตาริทยะปรารถนาภาวะของตนเป็นใหญ่ . ทำด้วยมุ่งให้สมภาวะของตน . ผู้ทำมุ่งผลอันจะ . ได้แก่ตน . หรือมุ่งความสะดวกแห่งตน . ส่วนผู้มีธัมมาริทยะ . ทำด้วยไม่มุ่งหมายอย่างอื่น . เป็นแต่เห็นสมควร . เห็นว่าถูกต้องทำ . หรือทำ . ด้วยอำนาจเมตตากรุณาเป็นอาทิ . ฯ

๓๑. พระบาลีว่า “อริชาปจฺจยา สงฺขารา” เพราะอริชาเป็นปัจจัย จึงมีสังขาร ดังนี้ คำว่า สังขาร หมายถึงอะไร ? ได้แก่อะไรบ้าง ?

๒๕๕๔

ตอบ

หมายถึง . สภาพผู้ปรุงแต่ง . ฯ

ได้แก่ . ๑ . ปุญญาภิสังขาร . อภิสังขารคือบุญ . ๒ . อปุญญาภิสังขาร . อภิสังขารคือบาป . ๓ . อนณฺชาภิสังขาร . อภิสังขารคืออนณฺชา . ฯ

๓๒. กรรมและทวาร คืออะไร ? อภิขมาเป็นกรรมใดและเกิดทางทวารใดบ้าง จงอธิบาย

๒๕๕๐

ตอบ

กรรม . คือการกระทำ . ส่วนทวาร . คือทางเกิดของกรรม . ฯ

อภิขมา . ความอยากได้ . เป็นมโนกรรมได้อย่างเดียว . และเกิดได้ทั้ง . ๓ . ทวาร . เป็นกายทวาร . เช่น . มีความอยากได้แล้วลูบลำพัสตุที่อยากได้นั้น . แต่ไม่มีโดยจิต . เป็นวจีทวาร . เช่น . มีความอยากได้ . แล้วบ่นว่า . ทำอย่างไรดีหนอ . จักได้พัสตุนั้น . และเป็นมโนทวาร . เช่น . มีความอยากได้แล้วรำพึงในใจ . ฯ

๓๓. การฆ่าสัตว์ อย่างไรเกิดทางกายทวาร อย่างไรเกิดทางวจีทวาร ?

๒๕๕๖

ตอบ

ฆ่าด้วยตนเองเกิดทางกายทวาร . ใช้ให้ผู้อื่นฆ่าเกิดทางวจีทวาร . ฯ

๓๔. กตญาณ เป็นไปในอริยสัจ ๔ อย่างไร ?

๒๕๕๓, ๒๕๕๗

ตอบ

ปริชาหยั่งรู้ว่า . ทุกข์ควรกำหนดรู้ได้กำหนดรู้แล้ว . ทุกขสมุทัยที่ควรละได้ละแล้ว . ทุกขนิโรธที่ควร . ทำให้แจ้งได้ . ทำให้แจ้งแล้ว . ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทาที่ควรเจริญได้เจริญแล้ว . ฯ

๓๕. กิจจญาณ คืออะไร ? เป็นไปในอริยสัจ ๔ อย่างไร ?

๒๕๕๑

ตอบ

คือ . ปริชาหยั่งรู้กิจอันควรทำ . ฯ

ปริชาหยั่งรู้ว่า . ทุกข์เป็นธรรมชาติที่ควรกำหนดรู้ . ทุกขสมุทัยเป็นธรรมชาติที่ควรละ . ทุกขนิโรธ . เป็นธรรมชาติที่ควรทำให้แจ้ง . ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทาเป็นธรรมชาติที่ควรทำให้เกิด . ฯ

๓๖. ญาณ ๓ ที่เป็นไปในทุกขสมุทัย มีอธิบายอย่างไร ?

๒๕๕๓, ๒๕๕๕, ๒๕๖๑

ตอบ

มีอธิบายว่า . ๑ . ปริชาหยั่งรู้ว่า . นี้ทุกขสมุทัย . จัดเป็นสัจจญาณ . ๒ . ปริชาหยั่งรู้ว่า . ทุกขสมุทัย . เป็นสภาพที่ควรละ . จัดเป็นกิจจญาณ . ๓ . ปริชาหยั่งรู้ว่า . ทุกขสมุทัย . เป็นสภาพที่ละได้แล้ว . จัดเป็นกตญาณ . ฯ

๓๗. ปาฏิหาริย์คืออะไร ? พระพุทธเจ้าทรงยกย่องปาฏิหาริย์อะไรว่าเป็นอัศจรรย์ยิ่งกว่าปาฏิหาริย์อื่น ?

๒๕๖๒

ตอบ

คือ · การกระทำที่ให้เกิดผลเป็นอัศจรรย์ · ฯ

ทรงยกย่องอนุสาสนีปาฏิหาริย์ว่าเป็นอัศจรรย์ยิ่งกว่าปาฏิหาริย์อื่น · ฯ

๓๘. ปาฏิหาริย์มีอะไรบ้าง ? ทำไมจึงยกย่องอนุสาสนีปาฏิหาริย์ว่าอัศจรรย์ ?

๒๕๖๐

ตอบ

มี · ๑. · อิทธิปาฏิหาริย์ · ฤทธิ์เป็นอัศจรรย์ · ๒. · อาเทศนาปาฏิหาริย์ · รู้ใจเป็นอัศจรรย์ · ๓. · อนุสาสนีปาฏิหาริย์ · คำสอนเป็นอัศจรรย์ · ฯ

เพราะอาจจูงใจผู้ฟังให้เห็นคล้อยตาม · ละความชั่วทำความดี · ตั้งแต่ขั้นต่ำ · คือการถึงสรณะและ · รักษาศีล · ตลอดถึงขั้นสูงคือมรรคผลนิพพานได้ · ฯ

๓๙. ปาฏิหาริย์ ๓ มีอะไรบ้าง ? อย่างไหนเป็นอัศจรรย์ที่สุด ?

๒๕๕๑

ตอบ

มี · อิทธิปาฏิหาริย์ · ฤทธิ์เป็นอัศจรรย์ · อาเทศนาปาฏิหาริย์ · ดักใจเป็นอัศจรรย์ · อนุสาสนีปาฏิหาริย์ · คำสอนเป็นอัศจรรย์ · ฯ

อนุสาสนีปาฏิหาริย์ · เป็นอัศจรรย์ที่สุด · ฯ

๔๐. ปิฎก ๓ ได้แก่อะไร ? แต่ละปิฎก ว่าด้วยเรื่องอะไร ?

๒๕๕๒

ตอบ

ได้แก่ · พระวินัยปิฎก · พระสุตตันตปิฎก · และพระอภิธรรมปิฎก · ฯ

พระวินัยปิฎก · ว่าด้วยเรื่องกฎระเบียบข้อบังคับที่นำความประพฤติให้สม่ำเสมอ · หรือ · เป็นเรื่องบริหารคณะ · พระสุตตันตปิฎก · ว่าด้วยคำสอนยกบุคคลเป็นที่ตั้ง · พระอภิธรรมปิฎก · ว่าด้วยคำสอนยกธรรมล้วน · ฯ ไม่เจือด้วยสัตว์หรือบุคคลเป็นที่ตั้ง · ฯ

๔๑. โลกัตถจริยา ที่พระพุทธองค์ทรงประพฤติเป็นประโยชน์แก่มนุษย์ มีอธิบายอย่างไร ?

๒๕๕๘

ตอบ

มีอธิบายว่า · ทรงประพฤติเป็นประโยชน์แก่มนุษย์ที่นับว่าสัตว์โลกทั่วไป · เช่น · ทรงแผ่พระญาณ · ตรวจสอบสัตว์โลกทุกเข้า · ผู้ใดปรากฏในข่ายพระญาณ · เสด็จไปโปรดผู้นั้น · สรุปลือ · ทรงสงเคราะห์คน · ทั้งหลายโดยฐานเป็นเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน · ฯ

๔๒. ภพ กับ ภูมิ ต่างกันอย่างไร ? มีอย่างละเท่าไร ?

๒๕๕๓

ตอบ

ภพ · หมายถึง · โลกเป็นที่อยู่ต่างชั้นแห่งหมู่สัตว์ · มี · ๓ · ภูมิ · หมายถึง · ภาวะอันประณีตขึ้นไปเป็นชั้น · ฯ แห่งจิตและเจตสิก · มี · ๔ · ฯ

๔๓. กิเลส กรรม วิบาก เรียกว่าวิญญู เพราะเหตุไร ? จงอธิบาย

๒๕๕๑

๔๔. กิเลส กรรม วิบาก ได้ชื่อว่า วิญญู เพราะเหตุไร ? วิญญูนั่นจะตัดให้ขาดได้ด้วยอะไร ?

๒๕๕๗, ๒๕๖๕, ๒๕๖๗

๔๕. กิเลส กรรม วิบาก ได้ชื่อว่า วิญญู ที่แปลว่าความหมุนเวียน อยากทราบว่าการหมุนเวียน อย่างไร ?

๒๕๖๓

๔๖. ไตรวิญญู อันได้แก่ กิเลสวิญญู กัมมวิญญู วิปากวิญญู มีสภาพ เกี่ยวเนื่องวนกันไปอย่างไร ? ตัดให้ขาดได้ด้วยอะไร ?

๒๕๕๔

ตอบ คำถาม ๔ ข้อข้างบน ใช้คำตอบเดียวกัน

เพราะหมุนเวียนกันไป คือ กิเลสเกิดขึ้นแล้วเป็นเหตุให้ทำกรรม ครั้นทำกรรมแล้ว ย่อมได้รับ วิบากแห่งกรรม เมื่อได้รับวิบาก กิเลสเกิดขึ้นอีก วนกันไปอย่างนี้

ตัดให้ขาดด้วยอรหัตตมรรค . ๆ

๔๗. อาสวักขยญาณ รู้จักทำอาสวะให้สิ้น มีอธิบายอย่างไร ?

๒๕๕๒

ตอบ

มีอธิบายอย่างนี้ . รู้ชัดตามจริงว่า . นี้ทุกข์ . นี้ทุกขสมุทัย . นี้ทุกขนิโรธ . นี้ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา . เหล่านี้อาสวะ . นี้เหตุเกิดอาสวะ . นี้ความดับอาสวะ . นี้ทางไปถึงความดับอาสวะ . เมื่อรู้เห็นอย่างนี้ . จิต . พ้นแล้ว . จากกามาสวะ . ภวาสวะ . อวิชชาสวะ . ๆ

๔๘. วิโมกข์ คืออะไร ? มีอะไรบ้าง ?

๒๕๕๐

ตอบ

คือ . ความพ้นจากกิเลส . ๆ

มีสัญญาตวิโมกข์ . อนิมิตตวิโมกข์ . อัปปณิหิตวิโมกข์ . ๆ

๔๙. วิเวก ๓ คืออะไรบ้าง ? จงอธิบายแต่ละอย่างพอเข้าใจ

๒๕๕๘

๕๐. กายวิเวก จิตตวิเวก และอุปธิวิเวก หมายถึงอะไร ?

๒๕๖๕

ตอบ คำถาม ๒ ข้อข้างบน ใช้คำตอบเดียวกัน

กายวิเวก . หมายถึง . สงัดกาย . ได้แก่อยู่ในที่สงัด . จิตตวิเวก . หมายถึง . สงัดจิต . ได้แก่ทำจิตให้สงบด้วยสมถภาวนา . อุปธิวิเวก . หมายถึง . สงัดกิเลส . ได้แก่ทำให้บริสุทธิ์จากกิเลสด้วยวิปัสสนาภาวนา . ๆ

๕๑. ในสังขาร ๓ อะไรชื่อว่ากายสังขารและวจีสังขาร ? เพราะเหตุไรจึงได้ชื่อนั้น ?

๒๕๕๘

ตอบ

ลมอัสสาสะปัสสาสะ . ได้ชื่อว่า . กายสังขาร . เพราะปรนปรีอกายให้เป็นอยู่ติดกับวิจารณ์ . ได้ชื่อว่า . วจีสังขาร . เพราะตรึงแล้วตรองแล้วจึงพูด . ไม่เช่นนั้นจกนั้นจักไม่เป็นภาษา . ๆ

๕๒. คำว่า “โสตาบัน” แปลว่าอะไร ? ผู้บรรลุโสตาบันนั้น ละสังโยชนอะไรได้เด็ดขาด ?

๒๕๕๙

ตอบ

โสตาบัน . แปลว่า . ผู้แรกถึงกระแสพระนิพพาน . ๆ

ท่านละสังโยชนได้เด็ดขาด . ๓ . อย่าง . คือ . ๑ . สกกายทณฺธิ . ๒ . วิจิกิจฉา . ๓ . สิลฺลพตปฺรามาส . ๆ

๕๓. คำว่า พระโสดาบัน และสัตตักขัตตอุปมะ มีอธิบายอย่างไร ?

๒๕๕๑

ตอบ

พระโสดาบัน . คือพระอริยบุคคลผู้ได้บรรลุอริยผลขั้นแรก . สัตตักขัตตอุปมะ . คือพระโสดาบันผู้จะเกิดอีก . ๗ .ชาติเป็นอย่างยิ่ง . ฯ

๕๔. อบาย ได้แก่อะไร ? มีอะไรบ้าง ?

๒๕๕๑

ตอบ

ได้แก่ . ภูมิ . กำเนิดหรือพวก . อันหาความเจริญมิได้ . ฯ

มี . นირยะ . คือนรก . ตริจฉานโยนิ . คือกำเนิดตริจฉาน . ปิตติวิสัย . คือภูมิแห่งเปรต . อสุรกาย . คือพวกอสุระ . ฯ

จตุกกะ หมวด ๔

๕๕. อปัสเสนธรรมชื่อว่า “พิจารณาแล้วบรรเทาของอย่างหนึ่ง” ของอย่างหนึ่งนั้น คืออะไร ?

๒๕๕๘

ตอบ

คือ . อกุศลวิตกอันสัมปยุตด้วยกาม . พยาบาท . วิหิงสา . ฯ

๕๖. อปัสเสนธรรม (ธรรมเป็นที่พึง) ข้อที่ ๒ ว่าพิจารณาแล้วดกลั้นของอย่างหนึ่ง นั้นมีอธิบายอย่างไร ?

๒๕๕๕

ตอบ

มีอธิบายว่า . ดดกลั้นอารมณ์อันไม่เป็นที่เจริญใจ . ต่างโดยหนาว . ร้อน . หิว . กระหาย . ถ้อยคำ . เสียดแทง . และทุกขเวทนาอันแรงกล้า . ฯ

๕๗. เมตตา มีความหมายว่าอย่างไร ? เมตตาในพรหมวิหาร และในอัปมัณญา ต่างกันอย่างไร ?

๒๕๕๗, ๒๕๖๑, ๒๕๖๘

ตอบ

มีความหมายว่า . ปรารัณาความสุขความเจริญต่อผู้อื่นด้วยความจริงใจ . ฯ

ต่างกันโดยวิธีแผ่ . คือ . แผ่โดยเจาะจงก็ดีโดยไม่เจาะจงก็ดี . จัดเป็นพรหมวิหาร . ถ้าแผ่โดยไม่เจาะจงไม่จำกัด . จัดเป็นอัปมัณญา . ฯ

๕๘. เมตตา กับ ปราณี มีความหมายต่างกันหรือเหมือนกันอย่างไร ? และอย่างไร่น กำจัดวิตกอะไร ?

๒๕๕๔

ตอบ

เมตตา . หมายถึงความรักใคร่หรือความหวังดี . ปราณี . หมายถึงความปรารัณาให้ผู้อื่นพ้นจากความทุกข์เข้าลักษณะแห่งกรุณา . ฯ

เมตตา . กำจัดพยาบาทวิตก . ปราณี . กำจัดวิหิงสาวิตก . ฯ

๕๙. พระอริยบุคคล ๔ ได้แก่ใครบ้าง ? พระอริยบุคคลประเภทใด ละอวิชชาได้เด็ดขาด ?

๒๕๖๓, ๒๕๖๕

ตอบ

ได้แก่ . พระโสดาบัน . พระสกทาคามี . พระอนาคามี . และพระอรหันต์ . ฯ

พระอรหันต์ละอวิชชาได้เด็ดขาด . ฯ

๖๐. พระอริยบุคคล ๔ ได้แก่ใครบ้าง ? พระโสดาบันละสังโยชน์อะไรได้บ้าง ?

๒๕๕๐

ตอบ

ได้แก่ · พระโสดาบัน · พระสกทาคามี · พระอนาคามี · และพระอรหันต์ · ๑

พระโสดาบันละสังโยชน์ได้ · ๓ · คือ · สักกายทิฏฐิ · วิจิกิจฉา · สีลัพพตปรามาส · ๑

๖๑. อริยวงศ์ คืออะไร ? มีกี่อย่าง ? ข้อที่ ๔ ว่าอย่างไร ?

๒๕๕๕

ตอบ

คือ · ปฏิปทาของพระอริยบุคคลผู้เป็นสมณะ · ๑

มี · ๔ · อย่าง · ๑

ข้อที่ · ๔ · ว่า · ยินดีในการเจริญกุศลและการละอกุศล · ๑

๖๒. ปฏิปทาของพระอริยบุคคลผู้เป็นสมณะ เรียกว่าอะไร ? มีอะไรบ้าง ?

๒๕๖๒, ๒๕๖๖

ตอบ

เรียกว่า · อริยวงศ์ · ๑

มี · ๔ · คือ · ๑. · สันโดษด้วยจิรวรตามมีตามเกิด · ๒. · สันโดษด้วยบิณฑบาตตามมีตามเกิด · ๓. · สันโดษด้วยเสนาสนะตามมีตามเกิด · ๔. · ยินดีในการเจริญกุศลและการละอกุศล · ๑

๖๓. อุปาทาน คืออะไร ? การถือเราถือเขาด้วยอำนาจมานะจนเป็นเหตุถือพวก จัดเป็น
อุปาทานอะไร ในอุปาทาน ๔ ?

๒๕๕๘, ๒๕๖๔, ๒๕๖๗

ตอบ

คือ · การถือมั่นข้างเลว · ได้แก่ถือรั้น · ๑

จัดเป็นอัตตวาทุพาทาน · ๑

๖๔. กิเลส ชื่อว่าโอหะ โยคะ และอาสวะ เพราะเหตุไร ?

๒๕๕๓, ๒๕๕๗

๖๕. ทิฏฐิ ความเห็นผิด ท่านเรียกว่า โอหะ โยคะ อาสวะ เพราะเหตุใด ?

๒๕๖๐

๖๖. ทิฏฐิ อวิชชา เพราะเหตุไรจึงเรียกว่า โอหะ โยคะ อาสวะ ?

๒๕๖๖

ตอบ คำถาม ๓ ข้อข้างบน ใช้คำตอบเดียวกัน

เรียกว่าโอหะ · เพราะเป็นดุจกระแสน้ำอันท่วมใจสัตว์ · เรียกว่าโยคะ · เพราะประกอบสัตว์ไว้ในภพ · เรียกว่าอาสวะ · เพราะเป็นสภาพหมักหมมอยู่ในกระแสจิต · ๑

๖๗. กิจในอริยสัจ ๔ มีอะไรบ้าง ?

๒๕๖๒

ตอบ

มี · ๑. · ปริยญา · กำหนดรู้ทุกขสัจ · ๒. · ปหานะ · ละสมุทัยสัจ · ๓. · สัจฉิกรณะ · ทำให้แจ้งนิโรธสัจ · ๔. · ภาวนา · ทำมรรคสัจให้เกิด · ๑

๖๘. ทักขินาวิสุทธิ มีอะไรบ้าง ? อย่างไรให้อานิสงส์มากที่สุด ?

๒๕๕๖

ตอบ

ทักขินาบางอย่าง . บริสุทธิฝ่ายทายก . ไม่บริสุทธิฝ่ายปฎิคาหก . ทักขินาบางอย่าง . บริสุทธิฝ่ายปฎิคาหก . ไม่บริสุทธิฝ่ายทายก . ทักขินาบางอย่าง . ไม่บริสุทธิตั้งฝ่ายทายก . ทั้งฝ่ายปฎิคาหก . ทักขินาบางอย่าง . บริสุทธิตั้งฝ่ายทายก . ทั้งฝ่ายปฎิคาหก . ฯ

อย่างที่ว่า . ๔ . คือทักขินาที่บริสุทธิตั้งฝ่ายทายก . ทั้งฝ่ายปฎิคาหก . ฯ

๖๙. ทักขินา คืออะไร ? ทักขินานั้น จะบริสุทธหรือไม่บริสุทธในฝ่ายทายก และในฝ่ายปฎิคาหกนั้น มีอะไรเป็นเครื่องหมาย ?

๒๕๕๔

ตอบ

คือ . ของทำบุญ . ฯ

ทักขินาจะบริสุทธ . มีศีลมีกัลยาณธรรมเป็นเครื่องหมาย . ทักขินาจะไม่บริสุทธ . มีทุศีลมีบาปธรรมเป็นเครื่องหมาย . ฯ

๗๐. โยนิ คืออะไร ? มีอะไรบ้าง ? เทวดา และสัตว์นรก จัดอยู่ในโยนิไหน ?

๒๕๕๐

ตอบ

คือ . กำเนิด . ฯ

มีชลาพุชะ . เกิดในครรภ์ , อณฑชะ . เกิดในไข่ , สังเสทชะ . เกิดในเหง้าโคล , โอปปาติกะ . เกิดผุดขึ้น . ฯ
จัดอยู่ใน . โอปปาติกะ . ฯ

ปัญจกะ หมวด ๕

๗๑. ธรรมมัจฉริยะ ความตระหนักรู้ธรรม มีอธิบายอย่างไร ?

๒๕๕๘, ๒๕๖๘

ตอบ

มีอธิบายว่า . ความหวงธรรม . หวงศิลปวิทยา . ไม่ปรารถนาจะแสดงจะบอกแก่คนอื่น . เกรงว่าเขา . จะรู้เทียมตน . ฯ

๗๒. มาร มีอะไรบ้าง ? อุกุศลกรรมจัดเป็นมารประเภทใด ?

๒๕๕๒

ตอบ

มีดังนี้ . ๑. . ขันธมาร . มารคือปัญจขันธ์ . ๒. . กิเลสมาร . มารคือกิเลส . ๓. . อภิสังขารมาร . มารคืออภิสังขาร . ๔. . มัจจุมาร . มารคือมรณะ . ๕. . เทวปุตตมาร . มารคือเทวบุตร . ฯ

อุกุศลกรรมเป็นมารประเภทอภิสังขารมาร . ฯ

๗๓. ปัญจขันธ์ ได้ชื่อว่ามารเพราะเหตุไร ?

๒๕๕๕, ๒๕๖๑, ๒๕๖๓, ๒๕๖๗

ตอบ

เพราะปัญจขันธ์นั้น . บางทีทำความลำบากให้อันเป็นเหตุเบื้อหน่าย . จนถึงฆ่าตัวตายเสียเองก็มี . ฯ

๗๔. ปัญจันตร์ พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่าเป็นมาร มีอธิบายว่าอย่างไร ?

๒๕๖๐

ตอบ

มีอธิบายว่า · ปัญจันธน์ · บางทีทำความลำบาก · บางทีทำให้เกิดความเบื่อหน่าย · จนถึงฆ่าตัว · ตายก็มี ฯ

๗๕. มัจจุมารได้แก่อะไร ? ได้ชื่อว่าเป็นมารเพราะเหตุไร ?

๒๕๕๙, ๒๕๖๕

ตอบ

ได้แก่ · ความตาย · ฯ

ชื่อว่าเป็นมาร · เพราะเมื่อความตายเกิดขึ้น · บุคคลย่อมหมดโอกาสที่จะทำความดีอีกต่อไป · ฯ

๗๖. ในพระพุทธศาสนาพูดถึงเรื่องมารไว้มาก อยากทราบว่า คำว่า มาร หมายถึงอะไร ? กิเลสได้ชื่อว่าเป็นมาร เพราะเหตุไร ?

๒๕๕๖

ตอบ

หมายถึง · สิ่งทีล้างผลาญทำลายความดี · ชักนำไปทำบาปกรรม · ปิดกั้นไม่ให้ทำความดี · จนถึงปิดกั้น · ไม่ให้เข้าใจสรรพสิ่งตามความเป็นจริง · ฯ

เพราะผู้ที่ตกอยู่ในอำนาจของกิเลสแล้ว · ย่อมจะถูกผูกมัดไว้บ้าง · ถูกทำให้เสียคนบ้าง · ฯ

๗๗. ชิวหาวิญญาน และกายวิญญาน เกิดขึ้นได้เพราะอาศัยอะไรบ้าง ?

๒๕๕๘, ๒๕๖๕

ตอบ

ชิวหาวิญญานเกิดขึ้น · เพราะอาศัยลิ้นกับรส · กายวิญญานเกิดขึ้น · เพราะอาศัยกายกับโผฏฐัพพะ · ฯ

๗๘. ในวิมุตติ ๕ วิมุตติอย่างไหนเป็นโลกียะ อย่างไหนเป็นโลกุตระ ?

๒๕๖๐

ตอบ

ตทั้งควิมุตติและวิกขัมภณวิมุตติ · จัดเป็นโลกียะ · ส่วนสมุจเฉทวิมุตติ · ปฏิปัสสัทธิวิมุตติ · และนิสสรณวิมุตติ · จัดเป็นโลกุตระ · ฯ

๗๙. ความรู้สึกเฉย ๆ ทางกาย กับความรู้สึกเฉย ๆ ทางใจ จัดเข้าในเวทนา ๕ อย่างไร ?

๒๕๕๗

ตอบ

ความรู้สึกเฉย · ฯ · ทางกาย · จัดเป็นสุข · ความรู้สึกเฉย · ฯ · ทางใจ · จัดเป็นอุเบกขา · ฯ

๘๐. เวทนา ๓ และเวทนา ๕ ได้แก่อะไรบ้าง ? จัดกลุ่มเทียบกันได้อย่างไร ?

๒๕๕๐

ตอบ

เวทนา · ๓ · ได้แก่สุข · ทุกข์ · เฉย · ฯ · คือไม่สุขไม่ทุกข์ · ส่วนเวทนา · ๕ · ได้แก่สุข · โสมนัส · ทุกข์ · โทมนัส · อุเบกขา · ฯ

ในเวทนา · ๓ · สุข · คือสุขกายและสุขใจ · ซึ่งในเวทนา · ๕ · สุขกายก็คือสุข · และสุขใจก็คือโสมนัส · ในเวทนา · ๓ · ทุกข์ · คือทุกข์กายและทุกข์ใจ · ซึ่งในเวทนา · ๕ · ทุกข์กายก็คือทุกข์ · และทุกข์ใจก็คือ · โทมนัส · ส่วนในเวทนา · ๓ · เฉย · ฯ · คือไม่สุขไม่ทุกข์ · ในเวทนา · ๕ · ก็คืออุเบกขานั้นเอง · ฯ

๘๑. สังวรคืออะไร ? สติสังวร สำรวมด้วยสตินั้น มีอธิบายอย่างไร ?

๒๕๖๒, ๒๕๖๔, ๒๕๖๖

ตอบ

คือ · การสำรวมระวังปิดกั้นอกุศล · ฯ

มีอธิบายว่า · สำรวมอินทรีย์มีจักขุเป็นต้น · ระวังรักษามิให้อกุศลกรรมเข้าครอบงำ · เมื่อเห็นรูป · เป็นต้น · ทั้งมีสติไม่พินเพื่อนหลงลืม · ระลึกได้ก่อนแต่ทำ · พุด · คิด · มิให้ผิดทางกาย · วาจา · ใจ · มิ · ประมาทหลงทำกรรมชั่ว · ฯ

ฉีกกะ หมวด ๖

๘๒. จริต คืออะไร ? คนมีปกติเชื่อง่ายเป็นจริตอะไร ?

๒๕๕๙, ๒๕๖๔, ๒๕๖๗

ตอบ

คือ · พื้นเพอัธยาศัยของบุคคลที่แสดงออกมาตามปกติเป็นประจำ · ฯ

เป็นสัทธาจริต · ฯ

๘๓. จริต ๖ ได้แก่อะไรบ้าง ? คนมีจริตมักนึกพล่านจะพึงแก้ด้วยกัมมัญฐานอะไร ?

๒๕๕๓, ๒๕๖๘

ตอบ

ได้แก่ · ๑. · รากจริต · ๒. · โทสจริต · ๓. · โมหจริต · ๔. · วิตักกจริต · ๕. · สัทธาจริต · ๖. · พุทธิจริต · ฯ

พึงแก้ด้วยวิธีเพ่งกลืน · หรือเจริญอานาปานัสสติกัมมัญฐาน · ฯ

๘๔. คนมีปกติรักสวयरักงาม จัดเป็นจริตอะไร ? จะพึงแก้ได้ด้วยการพิจารณากรรมฐานข้อใดได้บ้าง ?

๒๕๖๓

ตอบ

จัดเป็นรากจริต · ฯ

จะพึงแก้ได้ด้วยการพิจารณากายคตาสติ · หรืออสุภกรรมฐาน · ฯ

๘๕. พระธรรมคุณบทว่า “สุวากุขาโต ภควตา ธมโม พระธรรมอันพระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสดีแล้ว” หมายถึง อะไร ?

๒๕๕๔, ๒๕๕๖, ๒๕๖๑, ๒๕๖๔, ๒๕๖๗

ตอบ

หมายถึง · ปริยัติธรรมและปฏิบัติธรรม · ฯ

๘๖. พระธรรมคุณบทว่า “เอหิปปัสสิโก” มีอธิบายว่าอย่างไร ?

๒๕๖๖

ตอบ

มีอธิบายว่า · พระธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสามารถที่จะพิสูจน์ได้ · และสามารถนำไปใช้ใน · ชีวิตประจำวันเพื่อประโยชน์สุขได้ทุกเวลา · ฯ

๘๗. สวรรค์มีกี่ชั้น ? อะไรบ้าง ?

๒๕๕๒

ตอบ

มี · ๖ · ชั้น · ฯ

ได้แก่ · ๑. · ชั้นจาตุมหาราชิก · ๒. · ชั้นดาวดึงส์ · ๓. · ชั้นยามา · ๔. · ชั้นดุสิต · ๕. · ชั้นนิมมานรดี · ๖. · ชั้นปรนิมมิตสวดี · ฯ

สถิติกะ หมวด ๗

๘๘. อนุสัย หมายถึงกิเลสประเภทไหน ? ได้ชื่อเช่นนั้นเพราะเหตุไร ?

๒๕๕๖, ๒๕๖๓

ตอบ

หมายถึง · กิเลสอย่างละเอียดที่นอนเนื่องอยู่ในสันดาน · ฯ

เพราะกิเลสชนิดนี้ · บางทีไม่ปรากฏ · แต่เมื่อมีอารมณ์มายั่ว · ย่อมเกิดขึ้นในทันใด · ฯ

๘๙. กิเลสที่ได้ชื่อว่าอนุสัย และได้ชื่อว่าสังโยชน์ มีอธิบายอย่างไร ?

๒๕๕๙, ๒๕๖๔, ๒๕๖๘

ตอบ

กิเลสที่ได้ชื่อว่าอนุสัย · เพราะเป็นกิเลสอย่างละเอียด · นอนเนื่องอยู่ในสันดานของสัตว์ · มักไม่ · ปรากฏ · ต่อเมื่อมีอารมณ์มายั่วจึงปรากฏขึ้น · กิเลสที่ได้ชื่อว่าสังโยชน์ · เพราะเป็นกิเลสที่ผูกใจสัตว์ไว้กับภพไม่ให้หลุดพ้นไปได้ · ฯ

๙๐. สังโยชน์ คืออะไร ? พระโสดาบันละสังโยชน์อะไรได้เด็ดขาด ?

๒๕๖๑

ตอบ

คือ · กิเลสอันผูกใจสัตว์ไว้ · ฯ

ละสังโยชน์ · ๓ · เบื้องต้น · คือ · ๑. · สักกายทิฏฐิ · ๒. · วิจิกิจจนา · ๓. · สีลพัพตปราคาส · ฯ

๙๑. วิญญาณฐิติ ต่างจากสัตตาวาสอย่างไร ?

๒๕๖๑

ตอบ

ต่างกันอย่างไร · ภูมิเป็นที่ตั้งแห่งวิญญาณ · เรียกว่า · วิญญาณฐิติ · ภพเป็นที่อยู่แห่งสัตว์ · เรียกว่า · สัตตาวาส · ฯ

๙๒. สมาริระดับไหน จึงจัดเป็นจิตตวิสุทธิ ความหมดจดแห่งจิต ?

๒๕๕๕

ตอบ

สมาธิทั้งที่เป็นอุปจาระทั้งที่เป็นอัปปนา · โดยที่สุตตขณิกสมาธิคือสมาธิชั่วขณะ · พอเป็นรากฐาน · แห่งวิปัสสนา · จัดเป็นจิตตวิสุทธิ · ฯ

๙๓. อริยบุคคล ๘ ประเภทไหนจัดเป็นพระเสขะ ประเภทไหนจัดเป็นพระอเสขะ ?

๒๕๖๗

ตอบ

จัดเข้าได้ดังนี้ · อริยบุคคล · ๗ · ประเภทแรก · เรียกว่าพระเสขะ · อริยบุคคลที่ · ๘ · เรียกว่าพระอเสขะ · ฯ

อัฐกะ หมวด ๘

๙๔. ในอวิชชา ๘ ข้อที่ว่า ไม่รู้จักอนาคต มีอธิบายว่าอย่างไร ?

๒๕๖๑

ตอบ

มีอธิบายว่า · ไม่รู้จักคิดล่วงหน้า · ไม่อาจปรารภการทำ · หรือเหตุอันเกิดขึ้นในปัจจุบันว่าจักมีผล · เป็นอย่างนั้น · ฯ

๙๕. พระพุทธคุณ บทว่า อรหิ ที่แปลว่า เป็นผู้หักล้างแห่งสังสารจักรนั้น กำแห่งสังสารจักร ได้แก่อะไร ?

๒๕๕๒, ๒๕๖๐, ๒๕๖๕

ตอบ

ได้แก่ · อวิชชา · ตัณหา · อุปาทาน · และกรรม · ฯ

๙๖. พระพุทธคุณ ๙ บท คืออะไรบ้าง ? บทไหนจัดเป็นอดีตหิตสมบัติและปรหิตปฏิบัติ ?

๒๕๕๓

ตอบ

คือ · อรหิ · สมมาสมพุทโธ · วิชชาจรณสมปนโน · สุคโต · โลกวิทู · อนุตตโร · ปุริสทมมสารถิ · สตถา · เทวมนุสสานิ · พุทโธ · ภควา · ฯ

๕ · บทเบื้องต้นเป็นอดีตหิตสมบัติ · ๔ · บทเบื้องปลายเป็นปรหิตปฏิบัติ · ฯ

๙๗. พระพุทธคุณ บทว่า อรหิ แปลว่าอย่างไรได้บ้าง ?

๒๕๖๒

ตอบ

แปลว่า · เป็นผู้เว้นไกลจากกิเลสและบาปกรรม · เป็นผู้หักล้างแห่งสังสารจักร · เป็นผู้ควรแนะนำสั่งสอนเขา · เป็นผู้ควรรับความเคารพนับถือของเขา · เป็นผู้ไม่มีข้อลับ · ไม่ได้ทำความเสียหายอันจะพึงชอนเพื่อมิให้คนอื่นรู้ ฯ

นวกะ หมวด ๙

๙๘. พระพุทธคุณว่า อรหิ ใช้เป็นคุณบทของพระสาวกได้ด้วยหรือไม่ ? ถ้าได้ จะมีคำอะไรมาประกอบร่วมด้วย เป็นเครื่องหมายให้รู้ว่าเป็นคุณบท ของพระศาสดาหรือของพระสาวก ?

๒๕๕๔

ตอบ

ได้ · ฯ

สำหรับพระศาสดา · ใช้ว่า · อรหิ · สมมาสมพุทโธ · แปลว่า · พระอรหันต์ · ผู้ตรัสรู้ชอบเอง · สำหรับ · พระสาวก · ใช้ว่า · อรหิ · ชีณาสโว · แปลว่า · พระอรหันต์ผู้มีอาสวะสิ้นแล้ว · ฯ

๙๙. พระพุทธคุณบทว่า อรหิ เป็นพระอรหันต์ มีความหมายอย่างไรบ้าง ? เลือกตอบมา ๒ อย่าง

๒๕๕๙, ๒๕๖๔

ตอบ

มีความหมายได้ · ๔ · อย่าง · คือ · ๑. · ชื่อว่าเป็นพระอรหันต์ · เพราะเป็นผู้ไกลจากกิเลสและบาปกรรม · กล่าวคือเป็นผู้บริสุทธิ · ๒. · ชื่อว่าเป็นพระอรหันต์ · เพราะเป็นผู้หักล้างแห่งสังสารจักร · คืออวิชชา · ตัณหา · อุปาทาน · กรรม · ได้ · ๓. · ชื่อว่าเป็นพระอรหันต์ · เพราะเป็นผู้ควรแนะนำสั่งสอนเขา · หรือเป็นผู้ควรรับความเคารพนับถือ · ๔. · ชื่อว่าเป็นพระอรหันต์ · เพราะเป็นผู้ไม่มีความลับ · คือมิได้ทำความเสียหายอันใดที่จะพึงชอนเร้น · ฯ

๑๐๐. พระพุทธคุณบทว่า “อนุตตโร ปุริสทมมสารถิ เป็นสารถิฝึกบุรุษที่ควรฝึกได้ ไม่มีใครยิ่งกว่า” คำว่า “บุรุษที่ควรฝึกได้” นั้น หมายถึงบุคคลเช่นไร ?

๒๕๖๗

ตอบ

หมายถึง · บุคคลผู้มีอุปนิสัยที่อาจฝึกให้ดีได้ด้วยพระธรรมเทศนา · ฯ

๑๐๑. พุทธคุณ ๒ ก็มี พุทธคุณ ๓ ก็มี พุทธคุณ ๙ ก็มี จงแจกแจงแต่ละอย่างว่ามีอะไรบ้าง

๒๕๕๖

ตอบ

พุทธคุณ · ๒ · คือ · อุตตสมบัติ · และปรหิตปฏิบัติ · พุทธคุณ · ๓ · คือ · พระปัญญาคุณ · พระวิสุทธิคุณ · และพระกรุณาคุณ · พุทธคุณ · ๙ · คือ · อรหํ, · สมมาสมพุทโธ, · วิชชาจรณสมปนโน, · สุกโต, · โลกวิทู, · อนุตตโร · ปุริสทมมสารถิ, · สตถา · เทวมนุสสาน, · พุทโธ, · ภควา · ฯ

๑๐๒. มานะ คืออะไร ? ว่าโดยย่อ ๓ อย่าง ได้แก่อะไรบ้าง ?

๒๕๕๑

ตอบ

คือ · ความสำคัญตัวว่าเป็นนั่นเป็นนี่ ฯ

ได้แก่ · ๑. · สำคัญตัวว่าเลิศกว่าเขา · ๒. · สำคัญตัวว่าเสมอเขา · ๓. · สำคัญตัวว่าเลวกว่าเขา · ฯ

๑๐๓. คำว่า พระสงฆ์ ในบทสังฆคุณนั้น ท่านประสงค์บุคคลเช่นไร ? จงจำแนกมาดู

๒๕๕๔, ๒๕๖๒

ตอบ

ท่านประสงค์พระอริยบุคคล · ๔ · คู่ · ๘ · บุคคล · ซึ่งล้วนแต่ท่านผู้ที่ตั้งอยู่ใน · มรรคผลทั้งสิ้น · คือ · พระโสดาปัตติมรรค · พระโสดาปัตติผล · คู่ · ๑ · พระสกทาคามีมรรค · พระสกทาคามีผล · คู่ · ๑ · พระอนาคามีมรรค · พระอนาคามีผล · คู่ · ๑ · พระอรหัตมรรค · พระอรหัตผล · คู่ · ๑ · ฯ

๑๐๔. คำว่า “อุชุปิณฺโณ เป็นผู้ปฏิบัติตรง” คือปฏิบัติเช่นไร ?

๒๕๖๐, ๒๕๖๑

๑๐๕. พระสงฆ์ปฏิบัติอย่างไร จึงได้ชื่อว่า อุชุปิณฺโณ เป็นผู้ปฏิบัติตรง ?

๒๕๖๓, ๒๕๖๕, ๒๕๖๘

ตอบ คำถาม ๒ ข้อข้างบน ใช้คำตอบเดียวกัน

คือ · ไม่ปฏิบัติหลงโลก · ไม่มีมายาสาโยธ · ประพฤติตรงต่อพระศาสนา · และเพื่อนสาวกด้วยกัน · ไม่ · อำพรางความในใจ · ฯ

๑๐๖. สังฆคุณ ๙ มีอะไรบ้าง ? จะย่นให้เหลือเพียง ๒ ได้อย่างไร ?

๒๕๕๕

ตอบ

มี · ๑. · สุปฏิปันโน · เป็นผู้ปฏิบัติดีแล้ว · ๒. · อุชุปิณฺโณ · เป็นผู้ปฏิบัติตรงแล้ว · ๓. · ญายปฏิปันโน · เป็นผู้ปฏิบัติเป็นธรรม · ๔. · สามิจิปฏิปันโน · เป็นผู้ปฏิบัติสมควร · ๕. · อาหุเนยโย · เป็นผู้ควรของค่านับ · ๖. · ปาหุเนยโย · เป็นผู้ควรของต้อนรับ · ๗. · ทกฺขิณฺเนยโย · เป็นผู้ควรของทำบุญ · ๘. · อญชลีกรณียะ · เป็นผู้ควรทำอัญชลี · (ประณมมือไหว้) · ๙. · อนุตตร · ปุณฺณุกฺเขตฺต · โลกสฺส · เป็นนาบุญของโลก · ไม่มีนาบุญอื่นยิ่งกว่า · ฯ

ข้อ · ๑ · ถึงข้อ · ๔ · เป็นอรรถหิตคุณ · คือคุณเกื้อกูลแก่ตนเอง · ข้อ · ๕ · ถึงข้อ · ๑๐ · เป็นปรหิตคุณ · คือคุณเกื้อกูลแก่ผู้อื่น · ฯ

ทสกะ หมวด ๑๐

๑๐๗. บารมี คืออะไร ? อธิฐานบารมีคืออะไร ?

๒๕๖๔, ๒๕๖๖

ตอบ

ปฏิบัติอันยิ่งยวด . หรือคุณธรรมที่ประเสริฐอย่างยิ่งยวด . ได้แก่ความดีที่บำเพ็ญอย่างพิเศษ . เพื่อ . บรรลุเป้าหมายสูงสุด . ๆ

คือ . ความตั้งใจมั่นตัดสินใจเด็ดเดี่ยว . วางจุดหมายแห่งการกระทำของตนไว้แน่นอนและดำเนิน . ตามนั้นอย่างแน่วแน่ . ๆ

๑๐๘. ผู้บริจาคทานระดับใดจัดเป็นทานบารมี ทานอุปบารมี และทานปรมัตถบารมี ?

๒๕๕๗

ตอบ

บริจาคพัสดุภายนอก . จัดเป็นทานบารมี . บริจาคอวัยวะ . จัดเป็นทานอุปบารมี . บริจาคชีวิต . จัดเป็นทานปรมัตถบารมี . ๆ

๑๐๙. มิจฉัตตะ คืออะไร ? มีอะไรบ้าง ? มิจฉาวายามะ ได้แก่พยายามผิอย่างไร ?

๒๕๕๒

ตอบ

ความเป็นสิ่งที่ผิด . ๆ

มี . ๑. . มิจฉาทิฏฐิ . ๒. . มิจฉาสังกัปปะ . ๓. . มิจฉาวาจา . ๔. . มิจฉากัมมันตะ . ๕. . มิจฉาอาชีวะ . ๖. . มิจฉาวายามะ . ๗. . มิจฉาสติ . ๘. . มิจฉาสมาธิ . ๙. . มิจฉาญาณะ . ๑๐. . มิจฉาวิมุตติ . ๆ

มิจฉาวายามะ . ได้แก่ . พยายามในทางยังบาปธรรมให้เกิดขึ้นและให้เจริญ . และในทางยังกุศล . ธรรมไม่ให้เกิดขึ้นและให้เสื่อมสิ้นไป . ๆ

เอกาทสกะ หมวด ๑๑

๑๑๐. กรรมที่บุคคลทำไว้ ทำหน้าที่อย่างไรบ้าง ?

๒๕๕๕

ตอบ

ทำหน้าที่ . คือ . ๑. . แต่ง . (วิบาก) . ให้เกิด . เรียกว่า . ชนกรรม . ๒. . สนับสนุน . (วิบากของกรรมอื่น) . เรียกว่า . อุปัตถัมภกรรม . ๓. . บีบคั้น . (วิบากของกรรมอื่น) . เรียกว่า . อุปปีฬกรรม . ๔. . ตัดรอน . (วิบากของกรรมอื่น) . เรียกว่า . อุปฆาตกรรม . ๆ

๑๑๑. ในกรรม ๑๒ อุปัตถัมภกรรม กับ อุปปีฬกรรม ทำหน้าที่ต่างกันอย่างไร ?

๒๕๕๐, ๒๕๖๐, ๒๕๖๘

ตอบ

อุปัตถัมภกรรม . ทำหน้าที่สนับสนุนผลแห่งชนกรรม . อุปปีฬกรรม . ทำหน้าที่บีบคั้นผลแห่งชนกรรม . ๆ

ทวาทสกะ หมวด ๑๒ (กรรม ๑๒)

๑๑๒. อุปมาตกรรม คือกรรมตรอน ทำหน้าที่อะไร ?

๒๕๕๘

ตอบ

ทำหน้าที่ตรอนผลแห่งชนกรรมและอุปถัมภกกรรมให้ขาดแล้ว · เข้าให้ผล · แทนที่ · (ชนกรรม · และอุปถัมภกกรรมนั้น) · ฯ

ขบด้วยทวิภูฏ · (ทวิภูฏยา · สุปฏิวิทธา) · ฯ

๑๑๓. จงให้ความหมายของคำต่อไปนี้ ? ๑. อโหสิกรรม ๒. กัตตดากรรม

๒๕๕๙, ๒๕๖๖

ตอบ

อโหสิกรรม · คือ · กรรมที่ให้ผลสำเร็จแล้ว · เป็นกรรมที่ล่วงเวลาที่จะให้ผล · เปรียบเหมือนพืชสิ้นยาง · ไม่สามารถเพาะให้ขึ้นได้ ฯ

กัตตดากรรม · คือ · กรรมสักว่าทำ · ได้แก่กรรมอันทำด้วยไม่ตั้งใจ · ฯ

๑๑๔. ครุกรรม คืออะไร ? ในฝ่ายอกุศลและฝ่ายกุศลได้แก่อะไร ?

๒๕๕๔, ๒๕๖๗

ตอบ

คือ · กรรมหนัก · ฯ

ครุกรรมในฝ่ายอกุศล · ได้แก่อนันตริยกรรม · ๕ · ครุกรรมในฝ่ายกุศล · ได้แก่สมาบัติ · ๘ · ประการ · ฯ

๑๑๕. รุดงค์ คืออะไร ? มีกี่หมวด ? หมวดไหนว่าด้วยเรื่องอะไร ?

๒๕๕๖

ตอบ

คือ · วัตรจริยาพิเศษอย่างหนึ่ง · เป็นอุบายขัดเกลากิเลส · และเป็นไปเพื่อความมักน้อยสันโดษ · ฯ

มี · ๔ · หมวด · ฯ

หมวดที่ · ๑ · ว่าด้วยเรื่องจีวร · หมวดที่ · ๒ · ว่าด้วยเรื่องบิณฑบาต · หมวดที่ · ๓ · ว่าด้วยเรื่องเสนาสนะ · หมวดที่ · ๔ · ว่าด้วยเรื่องความเพียร · ฯ

๑๑๖. รุดงค์ คืออะไร ? ข้อใดของปัจจัย ๔ ไม่มีในรุดงค์ ?

๒๕๕๑

ตอบ

คือ · วัตรจริยาพิเศษอย่างหนึ่ง · บัญญัติขึ้นด้วยหมายจะให้ เป็นอุบายขัดเกลากิเลส · และเป็นไปเพื่อ · ความมักน้อยสันโดษ · ฯ

ข้อยารักษาโรค · ฯ

๑๑๗. รุดงค์ ได้แก่อะไร ? การสมาทานรุดงค์ด้วยการฉันทมือน้อยเดียวเป็นวัตรที่เรียกกันทั่วไปว่า “ฉันทก” จัดเข้า ในรุดงค์ข้อไหน ?

๒๕๕๒

ตอบ

ได้แก่ · วัตรจริยาพิเศษอย่างหนึ่ง · เป็นอุบายขัดเกลากิเลส · และเป็นไปเพื่อความมักน้อยสันโดษ · ฯ

จัดเข้าในข้อเอกาสนิกังคะ · คือถือนั่งฉันท · ณ · อาสนะเดียวเป็นวัตร · ฯ

เตรสกะ หมวด ๑๓ (รุดงค์ ๑๓)

๑๑๘. รุดงค์ ท่านบัญญัติไว้เพื่อประโยชน์อะไร ? ภิกษุผู้ถือบิณฑบาตเป็นวัตรอย่างเคร่ง
ท่านให้ถือปฏิบัติ อย่างไร ?

๒๕๖๓, ๒๕๖๖

ตอบ

เพื่อเป็นอุบายขัดเกลากิเลส . และเป็นไปเพื่อความมกน้อยสันโดษ . ๑

อย่างเคร่ง . เมื่อเลิกบิณฑบาต . นั่งลงแล้ว . แม้มีผู้มาใส่บาตรอีก . ก็ไม่รับ . ๑

๑๑๙. รุดงค์ท่านบัญญัติไว้เพื่อประโยชน์อะไร ? รุดงค์ที่ภิกษุถือได้มีกำหนดเฉพาะกาล คือข้อใด ?
เพราะ เหตุใด ?

๒๕๕๓

ตอบ

เพื่อเป็นอุบายขัดเกลากิเลส . และเป็นไปเพื่อความมกน้อยสันโดษ . ๑

ข้อรุกขมุสิกังคะ . และอัปภิกาสีกังคะ . ๑

รุดงค์ . ๒ . ข้อนี้ . ภิกษุถือได้เฉพาะกาลนอกพรรษา . เพราะในพรรษาภิกษุต้องถือเสนาสนะเป็นที่ . อยู่อาศัย
ประจำตามพระวินัยนิยม . ๑

ปณรสกะ หมวด ๑๕ (จรรยา ๑๕)

๑๒๐. บุคคลผู้ได้รับการยกย่องว่าเป็นพหูสูต เพราะประกอบด้วยคุณสมบัติอะไรบ้าง ?

๒๕๕๓, ๒๕๕๗

ตอบ

ประกอบด้วย . ๑ . พหุสูตา . ได้ยินได้ฟังมาก . ๒ . ธตา . ทรงจำได้ . ๓ . วจสา . ปริจิตา . ท่องไว้ด้วยวาจา . ๔ .
มนสานุเปกขิตา . เอาใจจดจ่อ . ๕ . ทิฏฐิ . ยา . สุปญฺญิวิทา . ขบด้วยทิฏฐิ . ๑

เตรสกะ หมวด ๑๓ (รุดงค์ ๑๓)

๑๒๑. ภิกษุแสวงหาเลี้ยงชีพอย่างไร จึงเป็นการแสวงหาอย่างประเสริฐ ?

๒๕๖๘

ตอบ

ภิกษุแสวงหาปัจจัย . ๔ . โดยอุบายอันสมควร . ไม่เป็นโลภวัชชะมีโทษทางโลก . และไม่เป็นปณฺณตติวัชชะมีโทษ
ทางพระบัญญัติ . ไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ตนและผู้อื่น . จึงเป็นการแสวงหาอย่างประเสริฐ . ๑

๑๒๒. จักขุวิญญาณและโสทวิญาณเกิดขึ้น เพราะอาศัยอะไร ?

๒๕๖๘

ตอบ

จักขุวิญญาณเกิดขึ้น . เพราะอาศัยตากับรูป . โสทวิญาณเกิดขึ้น . เพราะอาศัยหูกับเสียง . ๑

ภาค ๒

วิชาอนุพุทธประวัติและศาสนพิธี

๑๒๑ ข้อ • ๑๑๙ ชุดคำตอบ

★ ออกข้อ ๒ ปีขึ้นไป ๔๔ ข้อ • ข้อดาว ๒๐ ข้อ

ความรู้ทั่วไปเรื่องอนุพุทธบุคคล

๑. ประวัติอนุพุทธบุคคลมีความสำคัญต่อผู้ศึกษาอย่างไร ?

๒๕๕๙, ๒๕๖๖

ตอบ

ทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ในจริยวัตร และคุณความดีที่ท่านได้บำเพ็ญมา ตลอดจนถึงผลงานใน การช่วยเผยแผ่ พระพุทธศาสนาอันทำให้เจริญสืบมาถึงทุกวันนี้ . นำให้เกิดความเลื่อมใสและความนับถือ . เป็นพื้นฐานคติอันดี . สามารถน้อมนำมาปฏิบัติตามได้ . ฯ

๒. อนุพุทธบุคคล คือใคร ? มีความสำคัญอย่างไร ?

๒๕๕๖, ๒๕๖๑, ๒๕๖๔, ๒๕๖๗

ตอบ

คือ . สาวกผู้ตรัสรู้ตามพระพุทธเจ้า . ฯ

อนุพุทธบุคคลเป็นสังฆรัตนะในรัตนะ . ๓ . เป็นพยานยืนยันความตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า . และเป็น . กำลังใหญ่ของ พระพุทธเจ้า . ในอันช่วยประกาศพระธรรมประดิษฐานพระพุทธศาสนาขึ้น . เพื่อ . ประโยชน์สุขแก่ชนเป็นอันมาก . ฯ

๓. อนุพุทธบุคคล คือใคร ? เป็นบรรพชิตหรือเฉพาะคฤหัสถ์ ?

๒๕๖๒, ๒๕๖๕

ตอบ

คือ . สาวกของพระพุทธเจ้า . ที่ได้ตรัสรู้มรรคผลตามพระพุทธเจ้า . ฯ

เป็นได้ทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ ฯ

๔. พุทธบุคคล มีกี่ประเภท ? อะไรบ้าง ?

๒๕๕๑, ๒๕๖๓

ตอบ

มี ๓ ประเภท ๑

คือ ๑. พระสัมมาสัมพุทธะ ๒. พระปัจเจกพุทธะ ๓. พระอนุพุทธะ ๑

๕. สัมมาสัมพุทธะ ปัจเจกพุทธะ และอนุพุทธะ ต่างกันอย่างไร ?

๒๕๕๐, ๒๕๖๐, ๒๕๖๖

ตอบ

สัมมาสัมพุทธะ คือ ผู้ตรัสรู้เองโดยชอบ และสอนผู้อื่นให้รู้ตามได้ด้วย ปัจเจกพุทธะ คือ ผู้ตรัสรู้เฉพาะตน แต่ไม่สามารถสอนผู้อื่นให้รู้ตามได้ อนุพุทธะ คือ ผู้ตรัสรู้ตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า และสามารถสอนผู้อื่นให้รู้ตามด้วย ๑

๖. พระสาวกสงฆ์ผู้ได้ชื่อว่าอนุพุทธะ มีความสำคัญอย่างไร ?

๒๕๕๒

ตอบ

มีความสำคัญ คือพระสาวกสงฆ์จัดเป็นรัตนะประการหนึ่งในรัตนะและรับปฏิบัติธรรม ความ ตรีสรูของพระพุทธเจ้าก็ไม่สำเร็จประโยชน์ และพระสาวกสงฆ์นั้นได้เป็นกำลังใหญ่ของพระศาสนา ใน อันช่วยประกาศพระธรรมประดิษฐานพระพุทธศาสนาขึ้น เพื่อประโยชน์สุขแก่ชนเป็นอันมาก ๑

๗. พุทธบริษัท ๔ ผู้เป็นอริยสาวก มีลำดับการเกิดขึ้นก่อนหลังกันอย่างไร ? บุคคลแรกของแต่ละบริษัท นั้นคือใคร ?

๒๕๕๓

ตอบ

มีลำดับอย่างนี้ คือภิกษุ อุบาสก อุบาสิกา และภิกษุณี ๑

พระอัญญาโกณฑัญญะ เป็นคนแรกของภิกษุบริษัท บิดาของพระยสะ เป็นคนแรกของอุบาสกบริษัท มารดา และภรรยาของพระยสะ เป็นคนแรกของอุบาสิกบริษัท พระนางปชาบดีโคตมี เป็นคนแรกของภิกษุณีบริษัท ๑

๘. พระอัญญาโกณฑัญญะ ชื่อเดิมว่าอะไร ? เกิดที่ไหน ? เรียนจบอะไร ? ทำไมจึงได้ชื่ออัญญาโกณฑัญญะ ?

๒๕๕๐

ตอบ

ชื่อเดิมว่าโกณฑัญญะ ๑

เกิดที่บ้านพราหมณ์ชื่อโทณวัตร อยู่ไม่ห่างจากกรุงกบิลพัสดุ์ ๑

เรียนจบไตรเพทและรู้ตำราทำนายลักษณะ ๑

เพราะอาศัยพระอุทานว่า อญ าสี ที่แปลว่า ได้รู้แล้ว ที่พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเปล่งเมื่อท่าน โกณฑัญญะ ได้ดวงตาเห็นธรรม ๑

๙. โกณฑัญญะพราหมณ์ มีเหตุจูงใจอะไร จึงได้ออกบวชตามพระมหาบุรุษ ?

๒๕๖๓

ตอบ

เพราะเคยเข้าร่วมทำนายพระลักษณะของพระมหาบุรุษโดยเชื่อมั่นว่า จะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า แน่แน่นอน จึงออกบวชตามด้วยหวังว่า เมื่อพระมหาบุรุษตรัสรู้แล้วจักทรงเทศนาโปรดตนให้รู้ตาม ๑

ประวัติพระปัญจวัคคีย์

๑๐. พระอัญญาโกณฑัญญะมีมูลเหตุจูงใจอะไร จึงได้ออกบวชตามอุปัฏฐากพระมหาบุรุษขณะบำเพ็ญทุกรกิริยา ?

๒๕๕๓

ตอบ

เพราะได้เคยเข้าร่วมทำนายนายพระลักษณะของพระมหาบุรุษ · โดยเชื่อมั่นว่าจะตรัสรู้เป็น · พระพุทธเจ้า · จึงตามอุปัฏฐากด้วยหวังว่า · เมื่อพระมหาบุรุษตรัสรู้จักทรงเทศนาโปรด · ๑

๑๑. ปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ ท่าน ได้ดวงตาเห็นธรรมก่อนหลังกันอย่างไร ?

๒๕๕๑

ตอบ

ท่านโกณฑัญญะ · ได้ดวงตาเห็นธรรมเป็นองค์แรก · ต่อมาท่านวัปปะและท่านภัททิยะจึงได้ · และ · ต่อมาท่านมหานามะและท่านอัสสชิจึงได้ตามลำดับ · ๑

๑๒. พระอนุพุทธองค์แรก คือใคร ? ได้ดวงตาเห็นธรรมเพราะฟังพระธรรมเทศนาข้ออะไร ?

๒๕๕๘, ๒๕๖๑, ๒๕๖๕

ตอบ

คือ · พระอัญญาโกณฑัญญะ · ๑

เพราะฟังธรรมจักกัปปวัตตนสูตร · ๑

๑๓. เอหิภิกขุอุปสัมปทาที่ประทานแก่พระโกณฑัญญะและพระยสะ ต่างกันอย่างไร ? เพราะเหตุไร ?

๒๕๕๒, ๒๕๕๙, ๒๕๖๔, ๒๕๖๘

ตอบ

ต่างกัน · คือ · ที่ประทานแก่พระโกณฑัญญะมีคำว่า · เพื่อทำที่สุดทุกข์โดยชอบ · ส่วนที่ประทานแก่พระยสะไม่มีคำว่า · เพื่อทำที่สุดทุกข์โดยชอบ · ๑

เพราะพระโกณฑัญญะยังไม่ถึงที่สุดทุกข์ · ส่วนพระยสะได้ถึงที่สุดทุกข์แล้ว · ๑

๑๔. พระวาจาที่ตรัสให้อุปสมบทแก่พระอัญญาโกณฑัญญะและพระยสะ เหมือนกันหรือต่างกัน ? เพราะเหตุไร ?

๒๕๕๕

ตอบ

เหมือนกันตรงที่ทรงรับเข้ามาสู่พรหมจรรย์ว่า · “จงเป็นภิกษุมาเถิด · ธรรมอันเรากล่าวดีแล้ว · จง · ประพฤติพรหมจรรย์เถิด” · ต่างกันที่พระอัญญาโกณฑัญญะ · มีพระพุทธานุญาตให้ว่า · “เพื่อทำที่สุดทุกข์โดยชอบ” · เพราะ · ท่านยังไม่บรรลुพระอรหัตต์ · ส่วนพระยสะ · ไม่มีคำว่า · “เพื่อทำที่สุดทุกข์โดยชอบ” · เพราะท่านบรรลुพระอรหัตต์แล้ว · ๑

๑๕. พระอัญญาโกณฑัญญะ กับ พระอรุเวลกัสสปะทูลขอบวชในพระศาสนา โดยมีมูลเหตุความเป็นมาต่างกันอย่างไร ?

๒๕๕๕

ตอบ

ต่างกันอย่างไร · พระอัญญาโกณฑัญญะได้ธรรมจักกั · คือดวงตาเห็นธรรม · ที่ท่านกล่าวว่า · เป็น · พระโสดาบัน · มีศรัทธาในพระศาสนามั่นคงแล้วจึงขอบวช · พระอรุเวลกัสสปะได้ปริชาหยั่งเห็นว่าลัทธิของตนหาแก่นสารไม่ได้ · หลงถือตนว่าเป็นผู้วิเศษ · แต่ · หาเป็นเช่นนั้นไม่ · ได้ความสลดใจจึงลอบยบบริวารชฎิลของตนเสียแล้วจึงขอบวช · ๑

๑๖. พระอัญญาโกณฑัญญะสำเร็จเป็นพระอรหันต์หลังจากบวชเป็นพระภิกษุแล้วกี่วัน ? สำเร็จเพราะฟัง พระธรรมเทศนาข้ออะไร ?

๒๕๕๔

ตอบ

๕ · วัน · ฯ

ข้ออนัตตลักขณสูตร · ฯ

๑๗. พระปัญจวัคคีย์ได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ ด้วยพระธรรมเทศนาข้ออะไร ? ความย่อว่าอย่างไร ?

๒๕๖๐, ๒๕๖๒, ๒๕๖๖

ตอบ

ข้ออนัตตลักขณสูตร · ฯ

ความย่อว่า · รูป · เวทนา · สัญญา · สังขาร · วิญญาณ · ไม่เที่ยง · เป็นทุกข์ · เป็นอนัตตา · ฯ

๑๘. พระปัญจวัคคีย์ได้บรรลุเป็นพระอรหันต์พร้อมกัน แต่พระอัญญาโกณฑัญญะได้รับยกย่องเป็นปฐมสาวก เพราะเหตุใด ?

๒๕๕๒

ตอบ

เพราะพระอัญญาโกณฑัญญะเป็นผู้ได้ดวงตาเห็นธรรมก่อน · และได้รับอุปสมบทก่อนองค์อื่น · ฯ

๑๙. ภิกษุผู้รัตตัญญู ย่อมมีคุณสมบัติเช่นไร จึงพ้นจากคำตำหนิว่า โทเพราะกินข้าว เมาเพราะบวชนาน ?

๒๕๕๔

ตอบ

ย่อมเป็นผู้เฝ้าแก้ว · ได้พบเห็นและสันตติในกิจการของคณะ · ย่อมอาจจัดอาจทำให้สำเร็จด้วย · ตนเอง · หรือบอกเล่าแนะนำผู้อื่น · เป็นเจ้าแบบเจ้าแผนดุษฎีรักษาคัลลพัสดุ · ฯ

๒๐. พระปัญจวัคคีย์องค์ไหนบ้างได้ศิษย์ตีมีความสำคัญต่อพระศาสนา ? ศิษย์นั้น ชื่ออะไรและเป็นผู้เลิศในทางใด ?

๒๕๕๒

ตอบ

พระอัญญาโกณฑัญญะ · ได้พระปุณณมัตตานีบุตรเป็นศิษย์ · เป็นผู้เลิศในทางธรรมกถึก · ฯ

พระอัสสชิ · ได้พระสารีบุตรเป็นศิษย์ · เป็นผู้เลิศในทางมีปัญญามาก · ฯ

๒๑. อนัตตลักขณสูตรและอาทิตตปริยายสูตร ว่าด้วยเรื่องอะไร ? ทรงแสดงแก่ใคร ?

๒๕๕๑

ตอบ

อนัตตลักขณสูตร · ว่าด้วยเรื่อง · ชนธ · ๕ · คือ · รูป · เวทนา · สัญญา · สังขาร · วิญญาณ · เป็น · อนัตตา · ทรงแสดงแก่พระปัญจวัคคีย์ · อาทิตตปริยายสูตร · ว่าด้วยเรื่องสิ่งทั้งปวงเป็นของร้อน · ร้อนเพราะไฟ · คือ · ราคะ · โทสะ · โมหะ · ทรงแสดงแก่ชฎิล · ๓ · ฟีน้อง · พร้อมด้วยบริวาร · ๑,๐๐๐ · คน · ฯ

ประวัติพระสารีบุตรและพระมหาโมคคัลลานะ

๒๒. พระอัสสชิแสดงธรรมแก่อุปติสสปริพาชก มีใจความย่อว่าอย่างไร ?

๒๕๕๗, ๒๕๖๔, ๒๕๖๗

ตอบ

มีใจความย่อว่า · “ธรรมใดเกิดแต่เหตุ · พระศาสดาทรงแสดงเหตุแห่งธรรมนั้น · และความดับแห่ง · ธรรมนั้น · พระศาสดาตรัสสอนอย่างนี้” · ฯ

ประวัติพระปัญจวัคคีย์

๒๓. มารยาทที่มีความสำรวมย่อมนเป็นศรีของสมณะ สามารถจะปลูกศรัทธาเลื่อมใสให้เกิดแก่ผู้พบเห็น
นี้ เป็นปฏิปทาจริยาวัตรของพระสาวกรูปใด ? จงเล่าประวัติของท่านโดยย่อ

๒๕๕๓

ตอบ

ของพระอัสสชิเถระ · ฯ

ท่านเป็นหนึ่งในพระปัญจวัคคีย์ · ได้ฟังพระธรรมเทศนาจนได้บรรลุพระอรหัตแล้ว · ได้เป็นกำลัง · ในการประกาศ
พระศาสนา · อุปติสสปริพาชกพบเห็นแล้วเกิดความเลื่อมใส · ขอฟังธรรมจากท่านแล้วได้ · เข้ามาบวชในพระพุทธ
ศาสนา · ฯ

๒๔. “ที่นี้วุ่นวายหนอ ที่นี้ขัดข้องหนอ” เป็นคำอุทานของใคร ? เพราะเหตุใดจึงอุทาน
อย่างนั้น ?

๒๕๕๘, ๒๕๖๔, ๒๕๖๗

ตอบ

ของยสกุลบุตร · ฯ

เพราะเห็นหมู่ชนบริวารนอนหลับมีอาการพิกลต่าง · ฯ · ดุจซากศพที่ทิ้งอยู่ในป่าช้า · เกิดความ · สลดใจ · คิดเบื่อ
หน่าย · ฯ

๒๕. พระพุทธองค์ทรงแสดงอนุปพพิกขาแก่ใครเป็นคนแรก ? อนุปพพิกขานั้นกล่าวถึงเรื่อง
อะไร ?

๒๕๕๔, ๒๕๖๓

ตอบ

แสดงแก่ยสกุลบุตรเป็นคนแรก · ฯ

กล่าวพรรณนาทานการให้ · แล้วพรรณนาศีลความรักษากายวาจาเรียบร้อย · พรรณนาสวรรค์คือ · กามคุณที่บุคคล
ใคร · ซึ่งจะพึงได้พึงถึงด้วยกรรมอันดีคือทานและศีล · พรรณนาโทษแห่งกาม · และ · พรรณนาอานิสงส์แห่งความ
ออกไปจากกาม · ฯ

ประวัติพระยสะและสหาย ๕๔ องค์

๒๖. ยสกุลบุตรได้ฟังธรรมจากพระศาสดาเป็นครั้งแรก ณ ที่ไหน ? ธรรมนั้นมีชื่อว่า
อะไร ?

๒๕๕๓, ๒๕๖๒, ๒๕๖๔

ตอบ

ณ · ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน · แขวงเมืองพาราณสี · ฯ

อนุปพพิกขาและอริยสัจ · ๔ · ฯ

๒๗. อนุพุพพิกา คืออะไร ? ทรงยกขึ้นแสดงด้วยพระพุทธรูปประสงค้อย่างไร ?

๒๕๖๐, ๒๕๖๘

ตอบ

คือ · ถ้อยคำที่กล่าวโดยลำดับ · ฯ

ด้วยพระพุทธรูปประสงคฺจะพอกจิตกฺลบุตรให้ห่างไกลจากความยินดีในกาม · ควรรับพระธรรม · เทศนาให้เกิดธรรมจักขุ · เหมือนผ้าที่ปราศจากมลทิน · ควรรับนํ้าย้อมได้ · ฉะนั้น · ฯ

๒๘. พระสาวกผู้สำเร็จเป็นพระอริยบุคคลเพราะฟังธรรมเทศนาเรื่องเดียวซ้ำ ๒ ครั้ง คือใคร ? ธรรมเทศนา เรื่องอะไร ?

๒๕๕๑

ตอบ

คือ · พระยสะ · ฯ

เรื่องอนุพุพพิกาและอริยสัจ · ๔ · ฯ

๒๙. เศรษฐีบิดาพระยสะออกติดตามหาพระยสะให้กลับบ้าน แต่เหตุไฉนเมื่อพบแล้วจึงมิได้นำกลับไปตาม ความประสงค์เดิม ?

๒๕๕๐

ตอบ

เพราะได้ทราบว่า · พระยสะบรรลุปเป็นพระอรหันต์แล้ว · ไม่ควรเพื่อจะกลับไปครองเรือนอีกต่อไป · ควรจะออกบวชเป็นพระภิกษุ · ฯ

๓๐. อุบาสกผู้ประกาศตนถึงรัตนะ ๒ และรัตนะ ๓ ว่าเป็นสรณะคนแรก คือใคร ?

๒๕๕๗

ตอบ

ผู้ถึงรัตนะ · ๒ · คือตปุสสะและภัลลิกะ · ผู้ถึงรัตนะ · ๓ · คือบิดาของยสะ · ฯ

๓๑. พระสาวกผู้บวชเพราะเบื่อหน่าย บวชเพราะเพื่อน คือใคร ?

๒๕๕๖

ตอบ

บวชเพราะเบื่อหน่าย · คือพระยสะ · พระมหากัสสปะ · บวชเพราะเพื่อน · คือพระภัททิยสาकยะ · พระวิมล · พระสุพาหุ · พระปุณณชิ · พระควัมปติ · และ · เพื่อนชาวชนบทอีก · ๕๐ · คน · ฯ (ตอบองค์ใดองค์หนึ่งก็ให้ · และตอบองค์อื่น · ถ้าถูกก็ควรให้)

๓๒. เมื่อครั้งที่พระอรหันต์ ๖๑ องค์ เกิดขึ้นในโลก มีใครบ้าง ?

๒๕๕๕

๓๓. พระอรหันต์ ๖๐ องค์ ที่พระพุทธเจ้าทรงส่งไปประกาศพระศาสนาครั้งแรกมีใครบ้าง ?

๒๕๖๒

ตอบ คำถาม ๒ ข้อข้างบน ใช้คำตอบเดียวกัน

มีพระพุทธองค์ · ๑ · พระปัญจวัคคีย์ · ๕ · พระยสะ · ๑ · สหายของพระยสะที่ปรากฏนาม · ๔ · และที่ · ไม่ปรากฏนามอีก · ๕๐ · ฯ

๓๔. พระสาวกที่พระพุทธองค์ทรงส่งไปประกาศพระศาสนาครั้งแรก มีจำนวนเท่าไร ? ประกอบด้วยใครบ้าง ? ๒๕๕๗

ตอบ

มี · ๖๐ · องค์ · ฯ

ประกอบด้วยพระปัญจวัคคีย์ · พระยส · สหายพระยสที่ปรากฏนาม · ๔ · องค์ · และไม่ปรากฏนามอีก · ๕๐ · องค์ · ฯ

๓๕. ขงูิล ๓ พิน้อง ตั้งอาศรมบูชาไฟอยู่ ณ สถานที่ใด ? ★ ๒๕๖๑, ๒๕๖๘

ตอบ

๑. · อุรุเวลกัสสปะ · ตั้งอาศรมอยู่ที่ตำบลอุรุเวลา · ๒. · นทิกัสสปะ · ตั้งอาศรมอยู่ลำน้ำอ้อมหรือคั้งแห่งแม่คงคา · ๓. · คยากัสสปะ · ตั้งอาศรมอยู่ที่ตำบลคยาสิยะ · ฯ

ประวัติพระอรุเวลกัสสปะ

๓๖. ขงูิล ๓ พิน้อง มีชื่อว่าอะไรบ้าง ? ได้บรรลุพระอรหัตต์เพราะฟังพระธรรมเทศนาชื่ออะไร ? ★ ๒๕๕๕, ๒๕๖๓, ๒๕๖๗

ตอบ

พระอรุเวลกัสสปะ · พระนทิกัสสปะ · พระคยากัสสปะ · ฯ

ฟังอาทิตตปริยายสูตร · ฯ

๓๗. ขงูิล ๓ พิน้อง ต่างละลัทธิของตน บวชเป็นภิกษุในพระพุทธศาสนาเพราะเหตุใด ? ๒๕๕๒

ตอบ

อรุเวลกัสสปะ · ถือตัวว่าเป็นผู้วิเศษ · แต่พระพุทธเจ้าทรงใช้อิทธิปาฏิหาริย์ · และอาเทศนา · ปาฏิหาริย์ทรมานจนถอนทิฐิมานะ · ได้ปริชาหยั่งเห็นว่าลัทธิของตนหาแก่นสารมิได้ · ตนมิได้เป็น · ผู้วิเศษแต่ประการใด · ได้ความสดใจ · จึงทูลขออุปสมบท · ส่วนนทิกัสสปะและคยากัสสปะ · เห็นพี่ชาย · ถือเพศเป็นภิกษุ · ถามทราบความว่า · พรหมจรรย์นี้ประเสริฐ · จึงเข้าไปเฝ้าพระพุทธเจ้าทูลขออุปสมบท · ฯ

๓๘. พระศาสดาทรงแสดงอาทิตตปริยายสูตรโปรดพวกปุราณขงูิลเพราะเหตุไร ? ๒๕๕๖

ตอบ

เพราะเป็นพระสูตรที่เหมาะสมแก่บุรพจารย์ของพวกปุราณขงูิล · ผู้อบรมมาในการบูชาเพลิง · ฯ

๓๙. พระธรรมเทศนาที่ได้ชื่อว่าอาทิตตปริยายสูตร เพราะเหตุไร ? พระพุทธองค์ทรงแสดงแก่ใคร ? ★ ๒๕๕๘, ๒๕๖๖

ตอบ

เพราะแสดงไฟคือราคะ · ไฟคือโทสะ · ไฟคือโมหะ · ว่าเป็นของร้อน · ฯ

แก่พวกปุราณขงูิล · ฯ

๔๐. พระอรุเวลกัสสปะเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนา เพราะเหตุใด ? พระพุทธองค์ทรงพาท่านไป กรุงราชคฤห์ด้วย เพราะทรงมีพุทธประสงค์อย่างไร ?

๒๕๕๐

ตอบ

พระอรุเวลกัสสปะเห็นอภินิหารของพระพุทธองค์หลายประการ . จนถอนทิฏฐิมานะของตน . เห็นว่า . ลัทธิของตนหาแก่นสารมิได้ . และตนก็ได้เป็นผู้วิเศษ . ได้ความสลดใจ . จึงทูลขออุปสมบท .

ทรงมีพุทธประสงค์จะปลูกศรัทธาแก่มหาชน . เพราะท่านเป็นที่นับถือของมหาชนมานาน .

๔๑. พระสาวกผู้ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้มีบิรารมาก คือใคร ? เพราะท่านมีคุณธรรมอะไร ?

๒๕๕๓, ๒๕๖๔

๔๒. พระสาวกผู้ได้รับยกย่องว่าเป็นผู้มีบิรารมาก คือใคร ? ท่านทำอย่างไร จึงมีบิรารมากอย่างนั้น ?

๒๕๖๐

ตอบ คำถาม ๒ ข้อข้างบน ใช้คำตอบเดียวกัน

คือ . พระอรุเวลกัสสปะ .

เพราะท่านรู้จักสงเคราะห์บิรารด้วยอามิสบ้าง . ด้วยธรรมบ้าง . จึงเป็นที่รักใคร่นับถือ . สามารถ . ยึดเหนี่ยวน้ำใจบิรารไว้ได้ .

๔๓. พระพุทธเจ้าทรงยกย่องใครว่าเป็นผู้มีบิรารมาก ? เพราะเหตุไร ?

๒๕๕๙

ตอบ

พระอรุเวลกัสสปะ .

เพราะเหตุที่ท่านเป็นผู้รู้จักเอาใจบิราร . รู้จักสงเคราะห์ด้วยธรรมบ้าง . ด้วยอามิสบ้าง . ผู้ . ประกอบด้วยคุณสมบัตินี้ . ย่อมเป็นผู้สามารถควบคุมบิรารใหญ่ไว้ได้ .

๔๔. ความเป็นผู้มีบิรารมาก เป็นผลมาจากอะไร ? พระสาวกองค์ใด ได้รับการยกย่องว่าเลิศในทางนี้ ?

๒๕๖๒

ตอบ

เป็นผลมาจากความรู้จักเอาใจบิราร . รู้จักสงเคราะห์ด้วยอามิสบ้าง . ด้วยธรรมบ้าง .

พระอรุเวลกัสสปะ .

๔๕. พระเจ้าพิมพิสารทรงถวายพระราชอุทยานเวฬุวัน แต่พระภิกษุสงฆ์มีพระพุทธเจ้าเป็นประธาน เพราะทรงพิจารณาเห็นอย่างไร ? และทรงถวายด้วยวิธีการอย่างไร ?

๒๕๕๒

ตอบ

เพราะทรงเห็นว่า . พระราชอุทยานเวฬุวันเป็นที่ไม่ไกลไม่ใกล้นักแต่บ้าน . บริบูรณ์ด้วยทางเป็นที่ . ไปและทางเป็นที่มา . ควรที่ผู้มีฐานะจะพึงไปถึงกลางวันไม่เกลือกกล่นด้วยหมุ่น . กลางคืนเจ็บเสียงที่จะ . อื้ออึงกึกก้อง . ปราศจากลมแต่คนที่เดินเข้าออก . สมควรเป็นที่ประกอบกิจของผู้ต้องการที่สงบ . และควร . เป็นที่หลีกเลี่ยงออกเรือนอยู่ตามวิสัยสมณะ . ควรเป็นที่เสด็จอยู่ของพระศาสดา .

ทรงถวายด้วยการหลั่งน้ำจากพระเต้าทอง .

๔๖. การที่พระเจ้าพิมพิสารเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าเป็นเหตุให้พระองค์ได้รับ อนุตตรริยะอะไรบ้าง ?

๒๕๕๕

ตอบ

ได้อนุตตรริยะ . ๓ . อย่าง . คือ . พระองค์ได้เฝ้า . เป็นทักขณานุตตรริยะ . ได้ทรงสดับธรรม . เป็นสวณานุตตรริยะ . ได้ธรรมจักขุเห็นธรรมนั้น . เป็นลาภานุตตรริยะ .

๔๗. โกลิตะถามอุปติสสะว่า “ดูท่านไม่สนุกเหมือนในวันอื่น วันนี้ดูใจเศร้า ท่านเป็นอย่างไรหรือ ?” อุปติสสะ ตอบว่าอย่างไร ?

๒๕๕๘

ตอบ

ตอบว่า · “โกลิตะ · อะไรที่ควรดูในการเล่นนี้มีหรือ · คนเหล่านี้ทั้งหมดยังไม่ทันถึง · ๑๐๐ · ปี · ก็จัก · ไม่มีเหลือ · จักล่วงไปหมด · ดูการเล่นไม่มีประโยชน์อะไร · ควรชวนชวายหาธรรมเครื่องพ้นดีกว่า” · ฯ

ประวัติพระสารีบุตรและพระมหาโมคคัลลานะ

๔๘. “คนเหล่านี้ทั้งหมดยังไม่ทันถึง ๑๐๐ ปี ก็จักไม่มีเหลือ จักล่วงไปหมด ดูการเล่น ไม่มีประโยชน์อะไร ควรชวนชวายหาธรรมเครื่องพ้นดีกว่า” นี่เป็นคำพูดของใคร ? พุทธะใคร ?

๒๕๕๒, ๒๕๖๐, ๒๕๖๕

ตอบ

ของอุปติสสมาณพ · ฯ

พุทธะโกลิตมาณพ · ฯ

๔๙. อุปติสสปริพาชกเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาเพราะได้ฟังธรรมจากใคร ? มีใจความว่าอย่างไร ?

๒๕๕๑

ตอบ

จากพระอัสสชิ ฯ

มีใจความว่า · พระศาสดาทรงแสดงความเกิดแห่งธรรมทั้งหลาย · เพราะเป็นไปแห่งเหตุ · และ · ความดับแห่งธรรม เหล่านั้น · เพราะดับแห่งเหตุ · พระศาสดาตรัสอย่างนี้ · ฯ

๕๐. ธรรมเสนาบดีและนวกัมมาธิญาณี เป็นนามของพระสาวกองค์ใด ? เพราะเหตุไรจึงมีนามเช่นนั้น ?

๒๕๖๐, ๒๕๖๒

ตอบ

ธรรมเสนาบดี · เป็นนามของพระสารีบุตรเถระ · เพราะท่านเป็นกำลังสำคัญยิ่งในการประกาศ · พระพุทธศาสนา · ฯ

นวกัมมาธิญาณี · เป็นนามของพระโมคคัลลานเถระ · เพราะท่านเป็นผู้สามารถกำกับดูแลการ · ก่อสร้าง · ฯ

๕๑. พระสาวกองค์ใด เมื่อทราบว่พระอาจารย์ของตนอยู่ในทิศใด ก็นอนหันศีรษะไปทางทิศ นั้น ? การปฏิบัติ เช่นนั้นจัดเป็นคุณธรรมอะไร ?

๒๕๖๑, ๒๕๖๖

ตอบ

พระสารีบุตร · ฯ

จัดเป็นกตัญญู · ฯ

๕๒. พระสาวกรูปใดได้รับยกย่องจากพระศาสดาว่าเป็นผู้กตัญญูกตเวที ? จงแสดงตัวอย่างมาสัก ๒ เรื่อง

๒๕๕๖

ตอบ

พระสารีบุตรเถระ . ๑

เรื่องที่ . ๑ . พระสารีบุตรนับถือพระอัสสชิเป็นอาจารย์ . เมื่ออาจารย์อยู่ในทิศใด . ก่อนจะนอน . ท่านจะนมัสการและนอนหันศีรษะไปทางทิศนั้น . เรื่องที่ . ๒ . พระสารีบุตรระลึกถึงอุปการะของราธพราหมณ์ที่เคยถวายการศึกษาแก่ท่านทัพพีหนึ่ง . ๑

๕๓. พระสารีบุตรได้รับการสรรเสริญว่า เป็นผู้กตัญญูกตเวที จงเล่าเรื่องมาประกอบสัก ๑ เรื่อง เพื่อยืนยันคำกล่าวนี้ ?

๒๕๕๔

ตอบ

(ให้ตอบเพียง . ๑ . เรื่อง) . เรื่องที่ . ๑ . พระสารีบุตรนับถือพระอัสสชิเป็นอาจารย์ . เมื่ออาจารย์อยู่ใน . ทิศใด . ก่อนจะนอนท่านจะนมัสการและนอนหันศีรษะไปทางทิศนั้น . ๑

เรื่องที่ . ๒ . ราธพราหมณ์เสียใจมีร่างกายซูบซีด . เพราะไม่ได้อุปสมบทตามปรารถนา . พระศาสดา . ทรงทราบความแล้วตรัสถามภิกษุทั้งหลายว่า . มีใครระลึกถึงอุปการะของราธได้บ้าง . พระสารีบุตรทูล . ว่า . ราธพราหมณ์เคยถวายการศึกษาแก่ท่านทัพพีหนึ่ง . พระศาสดาตรัสสรรเสริญว่าเป็นผู้กตัญญูกตเวที . อุปการะเพียงเท่านี้ก็จำได้ . ๑

๕๔. ความเห็นว่าพระชีนาสพตายแล้วดับสูญ เป็นความเห็นผิด ความเห็นที่ถูกต้องเป็นอย่างไร ?

๒๕๕๔

ตอบ

ความเห็นที่ถูกต้องว่า . พระชีนาสพตายแล้ว . รูป . เวทนา . สัญญา . สังขาร . วิญญาณ . ที่ไม่เที่ยง . ดับไป . ๑

๕๕. พระพุทธรูปทรงยกย่องพระสารีบุตรคู่กับพระโมคคัลลานะโดยอุปมาไว้อย่างไร ?

๒๕๕๙, ๒๕๖๓

ตอบ

พระพุทธรูปตรัสอุปมาว่า . พระสารีบุตรเปรียบเหมือนมารดาผู้ให้ทารกเกิด . พระโมคคัลลานะเปรียบเหมือนนางนมเลี้ยงทารกนั้นที่เกิดแล้ว . ๑

๕๖. พระโอรสว่า “เรายังไม่ชงววง เข้าไปสู่สกุล” หมายความว่าอย่างไร ?

๒๕๕๘, ๒๕๖๕, ๒๕๖๗

พระพุทธรูปตรัสแก่พระสาวก องค์ใด ?

ตอบ

หมายความว่า . ไม่ถือตัว . ไม่เย่อหยิ่ง . ๑

แก่พระมหาโมคคัลลานะ . ๑

๕๗. พระศาสดาทรงประทานพระโอรสเป็นการให้อุปสมบทแก่พระมหากัสสปะไว้กี่ข้อ ? อะไรบ้าง ?

๒๕๖๒

ตอบ

๓ . ข้อ . ๑

คือ . ๑ . เรารู้จักเข้าไปตั้งความละอายและความยำเกรงอย่างแรงกล้าไว้ในภิกษุทั้งที่เป็นเถระ . ปานกลาง . และผู้ใหม่ . ๒ . เรารู้จักเงี่ยหูฟังธรรมอันประกอบด้วยกุศล . และพิจารณาเนื้อความแห่งธรรมนั้น . ๓ . เรารู้จักไม่ละสติที่ไปในกาย . ๑

ประวัติพระมหากัสสปะและพระมหากัจจายนะ

๕๘. พระมหากัสสปะได้รับอุปสมบทแล้วนานเท่าไรจึงบรรลุพระอรหัต ? พระโอรพาทชื่อว่า “เราจะไม่ละสติ ที่ไปในกาย คือพิจารณาร่างกายเป็นอารมณ์” สงเคราะห์เข้าในธรรมข้อใดบ้าง ? ๒๕๕๔

ตอบ

๘ . วัน . ๑

สงเคราะห์เข้าในกายคตาสติ . และวิปัสสนาญาณ . เป็นต้น . ๑

๕๙. พระมหากัสสปะโดยปกติถือธุดงค์กี่อย่าง ? อะไรบ้าง ?

๒๕๖๑, ๒๕๖๔, ๒๕๖๗

ตอบ

ถือธุดงค์ . ๓ . อย่าง . ๑

คือ . ๑. . ใช้ผ้าบังสุกุลจีวรเป็นวัตร . ๒. . ถือเที่ยวบิณฑบาตเป็นวัตร . ๓. . ถือการอยู่ป่าเป็นวัตร . ๑

๖๐. พระพุทธโอรพาทว่า เราจะไม่ละสติที่ไปในกาย คือพิจารณาร่างกายเป็นอารมณ์ ดังนี้ พระองค์ตรัสกะ สาวกรูปใด ? พระสาวกรูปนั้นเป็นเอตทัคคะในทางใด ? ๒๕๕๓

ตอบ

พระมหากัสสปะ . ๑

เป็นเอตทัคคะในทางถือธุดงค์ . ๑

๖๑. อุปสมบทวิธีพิเศษด้วยการรับพระโอรพาท ๓ ข้อ และด้วยการรับครุธรรม ๘ ข้อ ทรงประทานให้แก่ใคร ? และท่านนั้น ๆ ได้รับการยกย่องเป็นเอตทัคคะในทางไหน ? ๒๕๕๖

ตอบ

การรับพระโอรพาท . ๓ . ข้อ . ทรงประทานแก่พระมหากัสสปะ . การรับครุธรรม . ๘ . ข้อ . ทรงประทานแก่พระนางมหาปชาบดีโคตมี . ๑

พระมหากัสสปะ . ได้รับยกย่องเป็นเอตทัคคะในทางทรงธุดงค์คุณ . พระนางมหาปชาบดีโคตมี . ได้รับยกย่องเป็นเอตทัคคะในทางรัตตัญญู . ๑

๖๒. อนุพุทธที่เป็นสาวกสาวิกาของพระศาสดาซึ่งได้รับการอุปสมบทด้วยวิธีพิเศษมีบ้างหรือไม่ ? ถ้ามีคือใคร ? อุปสมบทด้วยวิธีใด ? ๒๕๕๕

ตอบ

มี . ๑

คือ . พระมหากัสสปะ . อุปสมบทด้วยวิธีรับพระโอรพาท . ๓ . ข้อ . พระนางมหาปชาบดีโคตมี . อุปสมบทด้วยวิธีรับครุธรรม . ๘ . ประการ . ๑

๖๓. พระสาวกองค์ใด เป็นผู้มักน้อยสันโดษอย่างยิ่ง ? ท่านทำใจอย่างไร ?

๒๕๕๙, ๒๕๖๓, ๒๕๖๔

ตอบ

พระมหากัสสปะ . ๑

ทำใจอย่างนี้ . คือเมื่อแสวงหาไม่ได้ . ก็ไม่สะดุ้งตกใจ . เมื่อแสวงหาได้แล้ว . ก็ไม่กำหนดยินดี . ใน . ปัจจัย . ๔ . นั้น . ๑

๖๔. พระมหากัสสปเถระเป็นประธานในการทำสังคายนาครั้งแรกที่ไหน ? ใช้เวลานานเท่าไร ?

๒๕๕๑, ๒๕๖๐

ตอบ

ที่ถ้ำสัตตบดินคฤหา · เวภารบรรพต · กรุงราชคฤห์ · ฯ

ใช้เวลา · ๗ · เดือน · ฯ

๖๕. พระมหากัสสปเถระ ชักชวนภิกษุสงฆ์ทำสังคายนารวบรวมพระธรรมวินัย ตั้งไว้เป็นแบบฉบับ เพื่อสมกับพระพุทธพจน์ที่ได้ประทานไว้เมื่อครั้งปรินิพพาน พระพุทธพจน์นั้นใจความว่าอย่างไร ?

๒๕๕๘

ตอบ

ว่า · ธรรมก็ดี · วินัยก็ดี · อย่างไร · อันเราได้แสดงไว้แล้ว · ได้บัญญัติไว้แล้ว · ธรรมวินัยนั้นจักเป็น · ศาสดาของท่านทั้งหลาย · ในเมื่อเราล่วงไปแล้ว · ฯ

๖๖. การทำสังคายนาก่อให้เกิดคุณประโยชน์แก่พระศาสนาอย่างไรบ้าง ?

๒๕๕๖

ตอบ

ให้เกิดคุณประโยชน์อย่างนี้ · กำจัดและป้องกันอสังขีได้ · ทำความเห็นพุทธศาสนิกให้ถูกต้องและ · ปฏิบัติถูกต้องได้ · และทำให้พระศาสนามั่นคงและแพร่หลายยิ่งขึ้น · ฯ

๖๗. การบวชของพระมหากัจจายนะ มีความเป็นมาอย่างไร ?

๒๕๕๑

ตอบ

มีความเป็นมาอย่างนี้ · ท่านได้รับมอบหมายจากพระเจ้าจันทรปัชโชต · ให้ไปทูลเชิญพระพุทธเจ้า · เสด็จกรุงอุชเชนี · จึงทูลลาบวชด้วย · ครั้นได้เข้าเฝ้าฟังธรรมแล้ว · บรรลุพระอรหัต · จึงทูลขอบวช · ฯ

๖๘. พระสาวกผู้อธิบายภทเทรตสูตรที่ทรงแสดงโดยย่อให้พิสดาร คือใคร ? ท่านได้รับการสรรเสริญจาก พระศาสดาว่าอย่างไร ?

๒๕๕๙

ตอบ

คือ · พระมหากัจจายนะ · ฯ

ท่านได้รับสรรเสริญจากพระศาสดาว่า · เป็นผู้ฉลาดในการอธิบายคำที่ย่อให้พิสดาร · ฯ

๖๙. พระมหากัจจายนะได้รับมอบหมายจากพระพุทธเจ้าให้ไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาแทนพระองค์ ณ เมืองใด และได้ผลเป็นอย่างไร ?

๒๕๕๓, ๒๕๕๖

ตอบ

ณ · เมืองอุชเชนี · ฯ

ได้รับผล · คือพระเจ้าจันทรปัชโชตและชาวพระนครเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา · ฯ

๗๐. พระสาวกผู้แสดงความไม่ต่างกันแห่งวรรณะ ๔ เหล่า คือใคร ? แสดงแก่ใคร ? ที่ไหน ? พระสูตรนั้น ชื่ออะไร ?

๒๕๕๔

ตอบ

พระมหากัจจายนะเป็นผู้แสดง . ๑
 แก่พระเจ้ามรุตราช . อวันตีบุตร . ๑
 ที่คุนธวัน . แขวงมรุตราชธานี . ๑
 สูตรนั้นชื่อว่า . มรุตสูตร . ๑

๗๑. อาจารย์ผู้ผูกปัญหาให้ศิษย์ ๑๖ คนไปทูลถามพระพุทธเจ้า ชื่ออะไร ? ทั้งอาจารย์และศิษย์ฟังพุทธพยากรณ์แล้วได้บรรลุผลอะไร ?

๒๕๕๕

ตอบ

พราหมณ์พาวรี . ๑
 ปิงคิมาณพได้ดวงตาเห็นธรรม . ศิษย์อีก . ๑๕ . คน . ได้บรรลุเป็นพระอรหันต์ . ส่วนอาจารย์ได้บรรลุเสขภูมิ . ๑

ประวัติมาณพ ๑๖ คน

๗๒. มาณพทั้ง ๑๖ คนผู้ทูลถามโสฬสปัญหาแก่พระพุทธองค์ เป็นศิษย์ของใคร ? ท่านตั้งสำนักอยู่ที่ไหน ?

๒๕๕๖

ตอบ

ของพราหมณ์พาวรี . ๑
 อยู่ที่ฝั่งแม่น้ำโคธาวารี . ระหว่างเมืองอัสดกะและเมืองอาฬกะ . ๑

๗๓. ปัญหาว่า โลกคือหมู่สัตว์อันอะไรปิดบังไว้จึงหลงอยู่ในที่มืด ดังนี้ ใครเป็นผู้ถาม ? และพระศาสดาทรงพยากรณ์ว่าอย่างไร ?

๒๕๕๗

ตอบ

อชิตมาณพเป็นผู้ถาม . ๑
 ทรงพยากรณ์ว่า . โลกคือหมู่สัตว์ . อันอวิชชาคือความไม่รู้แจ้งปิดบังไว้จึงหลงอยู่ในที่มืด . ๑

๗๔. “หมู่มนุษย์ในโลกนี้ อาศัยอะไรจึงบูชาัญญบวงสรวเทวดา” นี่เป็นปัญหาของใคร ? และได้รับพุทธพยากรณ์ว่าอย่างไร ?

๒๕๕๘

ตอบ

เป็นปัญหาของปุลณกมาณพ . ๑
 ได้รับพุทธพยากรณ์ว่า . หมู่มนุษย์เหล่านั้น . อยากได้ของที่ดินปรารถนา . อาศัยของที่มีชราทรุดโทรม . จึงบูชาัญญบวงสรวเทวดา . ๑

๗๕. “โลกมีอะไรผูกพันไว้ อะไรเป็นเครื่องสัจของโลกลนั้น ท่านกล่าวกันว่านิพพาน ๑ ดังนี้ เพราะอะไรได้ ?” ปัญหานี้ใครทูลถาม ? ๒๕๕๑

ตอบ

อุทยมาณพเป็นผู้ทูลถาม . ๑

ได้รับพุทธพยากรณ์ว่ . โลกมีความเพติดเพลินผูกพันไว้ . ความตริกเป็นเครื่องสัจของโลกลนั้น . ท่านกล่าวกันว่ . นิพพาน . ๑ . ดังนี้ . เพราะละตัณหาเสียได้ . ๑

๗๖. พระโฆฆราชทูลถามปัญหาพระพุทธองค์เป็นคนที่เท่าไร ? เพราะเหตุไร ? ๒๕๕๐

ตอบ

เป็นคนที่ . ๑๕ . ๑

เพราะครั้งแรกเห็นว่ท่านอชิตมาณพเป็นผู้ใหญ่กว่่าจึงยอมให้ถามก่อน . แต่เมื่อปรารภจะทูลถาม . เป็นคนที่ . ๒ . และคนที่ . ๙ . ถูกพระพุทธองค์ทรงห้ามไว้ให้รอก่อน . จึงได้โอกาสทูลถามเป็นคนที่ . ๑๕ . ๑

๗๗. คำถามว่่า “ข้าพระเจ้าจักพิจารณาเห็นโลกอย่างไร มัจจุราชจึงจักไม่แลเห็น” ใครเป็นผู้ทูลถาม ? พระศาสดาทรงพยากรณ์ไว้อย่างไร ? ๒๕๕๒

ตอบ

พระโฆฆราชเป็นผู้ทูลถาม . ๑

พระศาสดาทรงพยากรณ์ว่่า . ท่านจงเป็นคนมีสติ . พิจารณาเห็นโลกโดยความเป็นของว่างเปล่า . ถอนความตาย เห็นว่่าตัวของเราเสียทุกเมื่อเกิด . ท่านจักข้ามล่วงมัจจุราชเสียได้ด้วยอุบายอย่างนี้ . ท่าน . พิจารณาเห็นโลกอย่างนี้ แล . มัจจุราชจึงไม่แลเห็น . ๑

๗๘. พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมโปรดพระโฆฆราชด้วยเรื่องอะไร ? มีความหมายอย่างไร ? ๒๕๕๓

ตอบ

ด้วยเรื่องสุญญตานุปัสสนา . ๑

มีความหมายว่่า . ให้พิจารณาเห็นโลกโดยความเป็นของว่างเปล่า . ถอนความเห็นว่่าเป็นตัวตนของ . เราเสีย . ๑

๗๙. พระโฆฆราชและพระอุบาลี ได้รับการยกย่องว่่าเลิศในทางไหน ? ★ ๒๕๖๒, ๒๕๖๕

ตอบ

พระโฆฆราช . ได้รับยกย่องว่่าเป็นผู้ทรงจิรวรเศร้าหมอง . พระอุบาลีได้รับยกย่องว่่าเป็นผู้ทรงพระวินัย . ๑

๘๐. ปิงคิยมาณพฟังพยากรณ์ปัญหาจากพระบรมศาสดาแล้ว ได้บรรลุธรรมชั้นไหน ? เพราะเหตุไร ? ๒๕๖๑

ตอบ

ได้ดวงตาเห็นธรรม . ๑

เพราะความฟังช่นด้วยความคิดถึงอาจารย์ในขณะฟังพระธรรมเทศนา . จึงไม่อาจทำจิตให้สั่นอาสวะ๑

๘๑. บรรดาศิษย์ ๑๖ คน ศิษย์คนใด นำพระธรรมเทศนาของพระพุทธองค์ไปบอกแก่พราหมณ์พาวรีผู้เป็น อาจารย์ ? พราหมณ์พาวรีฟังพระธรรมเทศนานั้นแล้ว ได้บรรลุธรรมขั้นไหน ?

๒๕๕๘

ตอบ

ปึงคิยมาณพ . ๑

ชั้นเสขภูมิ . ๑

๘๒. พระสาวกผู้ได้รับการอุปสมบทด้วยญัตติจตุตถกรรมวาจาเป็นองค์แรกคือใคร ? ท่านได้รับยกย่องจาก พระศาสดาว่าเลิศกว่าภิกษุทั้งหลายอย่างไร ?

๒๕๖๓

ตอบ

พระราธะ . ๑

ได้รับยกย่องว่า . เลิศกว่าภิกษุทั้งหลายผู้มีปฏิภาณ . คือญาณแจ่มแจ้งในธรรมเทศนา . ๑

๘๓. ภิกษุ ภิกษุณี ผู้เอดทัตตะในทางเป็นพระธรรมกถึก คือใคร ?

๒๕๕๗

ตอบ

ภิกษุ . คือพระปุณณมันตานีบุตร . ๑

ภิกษุณี . คือนางธรรมทินนาเถรี . ๑

๘๔. สามเณรรูปแรกในพระพุทธศาสนา คือใคร ? ได้บรรลุพระอรหัต เพราะฟังธรรมจากใคร ?

๒๕๕๗, ๒๕๖๓, ๒๕๖๖

ตอบ

สามเณรราหุล . ๑

จากพระสัมมาสัมพุทธเจ้า . ๑

ประวัติพระราธะ พระราหุล พระอุบาลี พระอนูรุทธะ พระอานนท์

๘๕. พระสาวกองค์ใด กอบทรายเต็มมือแล้วปรารภนาว่า “ขอให้เราได้รับโอวาทคำสั่งสอนแต่สำนักพระทศพล และพระอุปัชฌาย์อาจารย์ เท้าเมตทรายในกมฺมนี้มีเกิด” ? และท่านเป็นเลิศในด้านใด ?

๒๕๖๑

ตอบ

พระราหุล . ๑

เป็นเลิศในด้านเป็นผู้ใคร่ในการศึกษา . ๑

๘๖. พระเถระและพระเถรีผู้มีชื่อต่อไปนี้ ได้รับเอดทัตตะในทางไหน ? ก. พระมหา

๒๕๕๘, ๒๕๖๗

กัจจายนะเถระ ข. พระโมฆราชเถระ ค. พระราหุลเถระ ง. พระปฏาจาราเถรี จ. พระอุบลวรรณาเถรี

ตอบ

ก. . พระมหากัจจายนะเถระ . เป็นเอดทัตตะในทางอธิบายคำย่อให้พิสดาร . ข. . พระโมฆราชเถระ . เป็นเอดทัตตะในทางทรงจิรวรเศร้าหมอง . ค. . พระราหุลเถระ . เป็นเอดทัตตะในทางผู้ใส่ใจในการศึกษา . ง. . พระปฏาจาราเถรี . เป็นเอดทัตตะในทางทรงวินัย . จ. . พระอุบลวรรณาเถรี . เป็นเอดทัตตะในทางมีฤทธิ์ . ๑

๘๗. การที่เจ้าศากยบุตรขอให้พระอุบาลีผู้เป็นช่างกลบกวชก่อน เพราะเหตุไร ?

๒๕๕๗

ตอบ

เพราะประสงค์จะละมานะของตน . ๑

๘๘. พรข้อว่า ถ้าจักไม่โปรดให้ข้าพระองค์อยู่ในที่ประทับของพระองค์ และข้อว่า ถ้าพระองค์จะเสด็จไปสู่ที่ นิมนต์ที่ข้าพระองค์รับไว้ พระอานนท์ทูลขอเพื่อประโยชน์อะไร ?

ตอบ

ข้อต้น . เพื่อป้องกันคำติเตียนว่า . พระอานนท์บำรุงพระศาสดาเพราะเห็นแก่ลาภ . ข้อหลัง . เพื่อป้องกันคนกล่าว ว่า . พระอานนท์บำรุงพระศาสดาไปทำอะไร . เพราะพระองค์ไม่ทรง . อนุเคราะห์แม้ด้วยกิจเท่านั้น . ๑

๘๙. พระพุทธองค์ทรงแสดงโทษแห่งความเพียรที่ตึงเกินไป และหย่อนเกินไปแก่พระ โสณโกฬิวิสะว่า อย่างไร ?

๒๕๕๗, ๒๕๖๘

ตอบ

ทรงแสดงว่า . ความเพียรที่ตึงเกินไปเป็นไปเพื่อความฟุ้งซ่าน . ที่หย่อนเกินไปเป็นเพื่อความเกียจคร้าน . ๑

๙๐. พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมอุปมาด้วยพิน ๓ สาย แก่ใคร ? ด้วยทรงพระ ประสงค์ใด ?

๒๕๕๙, ๒๕๖๔, ๒๕๖๗

ตอบ

แก่พระโสณโกฬิวิสะ . ๑

ด้วยทรงพระประสงค์จะให้ท่านทำความเพียรพอประมาณ . เพราะท่านทำความเพียรอย่างยิ่ง . เติบจนจนเท้า แตก . ๑

ประวัติพระโสณโกฬิวิสะ พระรัฐบาล และภิกษุณี

๙๑. จงระบุชื่อพระสาวกผู้ที่บวชเพราะเหตุต่อไปนี้? ๑. บวชเพราะศรัทธา ๒. บวช เพราะจำใจ ๓. บวชเพราะหลงใหลในรูป

๒๕๕๕, ๒๕๖๑, ๒๕๖๖

ตอบ

๑. . บวชเพราะศรัทธา . คือ . พระรัฐบาล . ๒. . บวชเพราะจำใจ . คือ . พระนันทะ . ๓. . บวชเพราะหลงใหลในรูป . คือ . พระวักกลี . ๑

๙๒. ข้อธรรมว่า “โลกคือหมู่สัตว์อันขรรณาเข้าไปใกล้ ไม่ยั่งยืน” เรียกว่าธรรมอะไร ? ใครแสดงแก่ใคร ?

๒๕๕๕

ตอบ

เรียกว่า . ธรรมเทศ . ๑

พระรัฐบาลแสดงถวายแก่พระเจ้าโกธัพพะ . ๑

๙๓. ธรรมเทศ มีอะไรบ้าง ? ใครแสดงแก่ใคร ?

๒๕๕๐, ๒๕๖๐, ๒๕๖๖

ตอบ

มี · ๑. · โลกคือหมู่มสัตว์ · อันชวนำเข้าไปใกล้ · ไม่ยั่งยืน · ๒. · โลกคือหมู่มสัตว์ · ไม่มีผู้ป้องกัน · ไม่เป็นใหญ่จำเพาะตน · ๓. · โลกคือหมู่มสัตว์ · ไม่มีอะไรเป็นของ · ๑ · ตน · จำต้องละทิ้งสิ่งทั้งปวงไป · ๔. · โลกคือหมู่มสัตว์ · พร่องอยู่เป็นนิตย์ · ไม่รู้จักอิม · เป็นทาสแห่งตัณหา · ๑

พระรัฐบาลแสดงถวายพระเจ้าโกธิยะ · ๑

๙๔. ในอัสติมหาสาวก มิ่งคิไหนบ้างมีความสัมพันธ์เป็นศิษย์และอาจารย์กัน ? จงบอกมาสัก ๒ คู่

๒๕๕๐

ตอบ

พระอัญญาโกณฑัญญะกับพระปุลณมนตานีบุตร · พระอัสสชิกับพระสารีบุตร · พระสารีบุตรกับพระราธะ · พระสารีบุตรกับพระราหุ · พระมหากัจจายนะกับพระโสณกุฏิกัณณะ · ๑

๙๕. สตรีคนแรกที่ได้อุปสมบทในพุทธศาสนาใคร ? อุปสมบทด้วยวิธีใด ?

๒๕๕๙, ๒๕๖๕

ตอบ

คือ · พระมหาปชาบดีโคตมี · ๑

ด้วยวิธีรับครุธรรม · ๘ · ประการ · ๑

๙๖. การศึกษาศาสนพิธี มีประโยชน์อย่างไร ?

๒๕๖๒, ๒๕๖๖

ตอบ

๑. · ทำให้เข้าใจเรื่องของศาสนพิธีได้โดยถูกต้อง · ๒. · ทำให้เห็นเป็นเรื่องสำคัญ · ไม่ไร้สาระ · ๓. · ทำให้ปฏิบัติได้ถูกต้องไม่ผิดเพี้ยนจากขนบธรรมเนียมประเพณี · ๑

๙๗. กุศลพิธี คืออะไร ? พิธีทำสามิจิกรรม หมายถึงอะไร ?

๒๕๖๐

ตอบ

คือ · พิธีบำเพ็ญกุศล · ๑

หมายถึง · การขอขมาโทษกัน · ให้อภัยกันทุกโอกาส · ไม่ว่าจะมีโทษขัดข้องหมองใจกันหรือไม่ก็ตาม · ถึงโอกาสที่ควรทำสามิจิกรรมกันแล้ว · ทุกรูปไม่พึงละโอกาสเสีย · ๑

ศาสนพิธี : กุศลพิธี

๙๘. จงให้ความหมายของคำต่อไปนี้ การเข้าพรรษา การออกพรรษา ?

๒๕๕๖, ๒๕๖๓, ๒๕๖๗

ตอบ

การเข้าพรรษา · หมายถึง · การที่ภิกษุผูกใจว่าจะอยู่ · ณ · ที่ · ใดที่หนึ่งตลอดเวลา · ๓ · เดือนในฤดูฝน · ไม่ไปค้างแรมให้ล่วงราตรีในที่แห่งอื่นระหว่างผูกใจนั้น · เว้นแต่ไปด้วยสัตตาหกรณียะ · การออกพรรษา · หมายถึง · กาลที่สิ้นสุดกำหนดอยู่จำพรรษาของภิกษุตามพระวินัยบัญญัติ · มีพิธี · เป็นสังฆกรรมพิเศษโดยเฉพาะ · เรียกโดยภาษาพระวินัยว่า · ปวารณากรรม · คือการทำปวารณาของสงฆ์ · ผู้อยู่ร่วมกันตลอดเวลา · ๓ · เดือน · ๑

๙๙. สามิจิกรรม หมายถึงอะไร ? มีกี่แบบ ? อะไรบ้าง ?

๒๕๖๑

ตอบ

หมายถึง · การขอขมาโทษกันให้อภัยกันทุกโอกาส · ไม่ว่าจะมิโทษขัดข้องหมองใจกันหรือไม่ก็ตาม · ถึงโอกาสที่ควรทำสามิจิกรรมกันแล้ว · ทุกรูปไม่พึงละโอกาสเสีย · ฯ

มี · ๒ · แบบ · ฯ

คือ · ๑. · แบบขอขมาโทษ · ๒. · แบบถวายสักการะ · ฯ

๑๐๐. ธรรมเนียมของสงฆ์ที่พึงปฏิบัติชอบต่อกันเพื่อความสามัคคี เรียกว่าอะไร ? หมายถึงอะไร ?

๒๕๕๙, ๒๕๖๔

ตอบ

เรียกว่า · สามิจิกรรม · ฯ

หมายถึง · การขอขมาโทษ · และการให้อภัยกัน · ฯ

๑๐๑. การทำวัตรสวดมนต์ มีประโยชน์อย่างไร ? จงอธิบาย

๒๕๖๒, ๒๕๖๕

ตอบ

เป็นอุบายสงบใจ · ไม่ให้คิดวุ่นวายตามอารมณ์ได้ชั่วขณะที่ทำวัตรสวดมนต์นั้น · ฯ

๑๐๒. วันธรรมสวนะ คือวันอะไร ? ทรงอนุญาตให้มีในวันใดบ้าง ?

๒๕๕๗, ๒๕๖๑, ๒๕๖๓, ๒๕๖๕, ๒๕๖๗

ตอบ

คือ · วันกำหนดประชุมฟังธรรม · หรือที่เรียกว่า · “วันพระ” · ฯ

ในวัน · ๘ · ค่ำ · และวัน · ๑๔ · ค่ำ · หรือ · ๑๕ · ค่ำ · ของปักษ์ทั้งข้างขึ้นและข้างแรม · ฯ

๑๐๓. ศาสนพิธีเล่ม ๒ แสดงอุโบสถกรรมไว้กี่ประเภท ? อะไรบ้าง ?

๒๕๕๖

ตอบ

๓ · ประเภท · ฯ

คือ · สังฆอุโบสถ · ๑ · ปาฏิสาธิตอุโบสถ · ๑ · อธิษฐานอุโบสถ · ๑ · ฯ

๑๐๔. จงเขียนอุโบสถศีลข้อที่ ๓ มาดู

๒๕๕๕, ๒๕๕๘, ๒๕๖๔

ตอบ

อพรหมจริยา · เวรมณี · สิกขาปท · สมายิยามิ · ฯ

๑๐๕. วันที่พระพุทธเจ้าเสด็จลงจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เรียกว่าวันอะไร ? ตรงกับวันอะไร ?

๒๕๖๐

ตอบ

เรียกว่า · วันเทโวโรหณะ · ฯ

ตรงกับวันมหาปวารณา · เพ็ญเดือน · ๑๑ · ฯ

๑๐๖. วันเทโวโรหณะ คือวันอะไร ? เนื่องด้วยวันนั้น มีบุญพิธีอะไรที่ทำการมาจนถึงบัดนี้ ?

๒๕๕๐, ๒๕๕๔

ตอบ

คือ · วันที่พระพุทธเจ้าเสด็จลงจากเทวโลก · หลังจากที่เสด็จขึ้นไปจำพรรษาในดาวดึงส์พิภพถ้วน · ไตรมาส · โบราณเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า · วันพระเจ้าเปิดโลก · ฯ

มีการทำบุญตักบาตรแด่พระพุทธเจ้าพร้อมทั้งพระสงฆ์ · จนเป็นประเพณีทำบุญตักบาตรที่เรียกว่า · ตักบาตรเทโวโรหณะ · มาจนถึงปัจจุบันนี้ ฯ

๑๐๗. คำว่า เจริญพระพุทธรูป กับ สวดพระพุทธรูปใช้ต่างกันอย่างไร ? การทำบุญฉลองอัฐิจัดเข้าใน อย่างไหนใน ๒ อย่างข้างต้น ?

๒๕๕๓

ตอบ

เจริญพระพุทธรูปใช้ในงานมงคล · สวดพระพุทธรูปใช้ในงานอวมงคล · ฯ

จัดเข้าในการเจริญพระพุทธรูป · แต่ไม่ต้องตั้งขันนํ้ามนต์และสายสิญจน์ · ฯ

๑๐๘. ในงานมงคลที่ทำการอย่างสามัญทั่วไป นิยมเจริญพระพุทธรูปด้วยบทสวดมนต์ที่รวมเรียกสั้น ๆ ว่า อะไร ? และต้องมีบทอื่นมาประกอบอีก เรียกว่าอะไร ?

๒๕๕๑, ๒๕๖๘

ตอบ

เรียกว่า · เจ็ดตำนาน · ฯ

เรียกว่า · ต้นสวดมนต์หรือต้นตำนาน · และท้ายสวดมนต์ · ฯ

ศาสนพิธี : บุญพิธี

๑๐๙. งานทำบุญต่อนามหรือต่ออายุ คืองานทำบุญเช่นไร ?

๒๕๕๓

ตอบ

คือ · งานทำบุญที่คณะญาติของผู้กำลังป่วยหนักจัดขึ้น · เพื่อให้ผู้ป่วยหายป่วยและเพื่อให้ผู้ป่วยได้มี · โอกาสบำเพ็ญกุศลในบั้นปลายแห่งชีวิตของตน · หรือเป็นความประสงค์ของผู้จะทำบุญต่ออายุเอง · เพื่อ · ความเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต · ฯ

๑๑๐. บท อทาสี เม อทาสี เม....และบท อยญจ โข ทกขิณา ทินนา.....ใช้ต่างกันอย่างไร ?

๒๕๕๒

ตอบ

อทาสี · เม · อทาสี · เม... · ใช้ในกรณีที่ศพยังอยู่ · อยญจ · โข · ทกขิณา · ทินนา... · ใช้ในกรณีทำบุญอัฐิ · ฯ

๑๑๑. สามัญญอนุโมทนา กับ วิเสสอนุโมทนา ต่างกันอย่างไร ?

๒๕๕๒

ตอบ

ต่างกันอย่างนี้ · สามัญญอนุโมทนา · คือการอนุโมทนาที่นิยมใช้ปฏิบัติกันทั่วไปเป็นปกติ · ไม่ว่าจะเป็นงาน · ใดก็ใช้อนุโมทนาอย่างนั้น · ส่วนวิเสสอนุโมทนา · คือการอนุโมทนาด้วยบทสวดสำหรับอนุโมทนาเป็นพิเศษ · เฉพาะทาน · เฉพาะกาล · และเฉพาะเรื่อง · ฯ

๑๑๒. เทศน์มหาชาติ คือการเทศน์เรื่องอะไร ? มีกี่กัณฑ์ ? จบเทศน์มหาชาติแล้ว นิยมเทศน์ต่อด้วยเรื่อง อะไร ?

๒๕๕๑, ๒๕๖๘

ตอบ

เรื่องเวสสันดรชาดก . ฯ

มี . ๑๓ . กัณฑ์ . ฯ

เรื่องจตุราริยสังกถา . ฯ

๑๑๓. วิหารทานคาถา ซึ่งเป็นบทอนุโมทนาพิเศษ เริ่มต้นด้วย สัตถ์ อุณหั ปฏินทิตี ฯลฯ นิยมใช้สวดเมื่อใด ?

๒๕๕๔

ตอบ

เมื่อท่ายกถวายเสนาสนะมีโบสถ์ . วิหาร . กุฏิ . เป็นต้น . ฯ

๑๑๔. การถวายผ้าวัสสิกสาฎกนั้น มีมูลเหตุมาจากอะไร ? ใครเป็นผู้ถวายคนแรก ?

๒๕๕๕, ๒๕๕๙

ตอบ

มีมูลเหตุมาจากเดิมยังไม่มีพุทธานุญาตให้ภิกษุมีผ้าวัสสิกสาฎก . ภิกษุทั้งหลายจึงเปลี่ยกายอาบน้ำ . นางวิสาขามหาอุบาสิกา . ทราบเรื่องนั้นแล้ว . เห็นว่าไม่สมควรแก่เพศสมณะ . จึงทูลขอพระพุทธานุญาต . เพื่อถวายผ้าอาบน้ำฝนแก่ภิกษุทั้งหลาย . ฯ

นางวิสาขามหาอุบาสิกา . ฯ

ศาสนพิธี : ทานพิธี

๑๑๕. จงให้ความหมายของคำต่อไปนี้ ? ก. ปาฏิปุคคคลิกทาน ข. เภสัชทาน ค. สลากภัต ง. ผ้าวัสสิกสาฎก จ. ผ้าอัจเจกจีวร

๒๕๕๘

ตอบ

ก. . ปาฏิปุคคคลิกทาน . คือทานที่ถวายเจาะจงเฉพาะรูปนั้นรูปนี้ . ข. . เภสัชทาน . คือการถวายเภสัช . ๕ . ได้แก่ . เนยใส . เนยข้น . น้ำมัน . น้ำผึ้ง . น้ำอ้อย . ค. . สลากภัต . คือภัตตาหารที่ท่ายกถวายถวายตามสลาก . ง. . ผ้าวัสสิกสาฎก . คือผ้าที่อธิษฐานสำหรับใช้นุ่งในเวลาอาบน้ำฝน . หรืออาบน้ำทั่วไป . จ. . ผ้าอัจเจกจีวร . คือผ้าจำนำพรรษา . ฯ

๑๑๖. บังสุกุลเป็น คืออะไร ? คาถาที่ใช้บังสุกุลเป็น ว่าอย่างไร ?

๒๕๕๐

ตอบ

บังสุกุลเป็น . คือ . บุญกิริยาที่เจ้าภาพประสงค์จะบริจาควัตถุเนื่องด้วยกายของตน . โดยเฉพาะผ้า . อุทิศสงฆ์ให้เป็นผ้าบังสุกุล . ปกตินิยมทำเมื่อป่วยหนัก . เป็นการกำหนดมรณานุสสติวิธีหนึ่ง . ฯ

ว่า . อจิรั . วตย . กาโย . ป . วีโอธิเสสสติ . อุพุโท . อเปตวิญ . าโน . นิตถลั . กลิงคร . ฯ

ศาสนพิธี : ปกิณกะ

๑๑๗. จงเขียนคาถาที่ใช้ในการบังสุกุลเป็น และบังสุกุลตาย มาดู

๒๕๕๗

ตอบ

คาถาที่ใช้ในการบังสุกุลเป็น · ว่า · อจิรั · วยั · กาโย · ป · วิ · อธิเสสสติ · จุฑาโท · อเปตวิญ · อาโน · นิรตุถั · กลิงครุ ฯ

คาถาที่ใช้ในการบังสุกุลตายว่า · อนิจจา · วัต · สงขารา · อุปปาทวยธมมิโน · อุปปชชิตวา · นิรุชฌนติ · เตสั · วุปสโม · สุโข · ฯ

อื่น ๆ

๑๑๘. อนุพุทธบุคคล คือบุคคลพวกไหน ? ได้ชื่ออย่างนั้นเพราะเหตุไร ?

๒๕๖๘

ตอบ

คือ · บุคคลผู้เป็นสาวกของพระพุทธเจ้า · ฯ

ได้ชื่ออย่างนั้นเพราะเป็นผู้รู้ตามพระพุทธเจ้า · ฯ

๑๑๙. พุทธบริษัท ๔ มีใครบ้าง ? ผู้เป็นอริยสาวกท่านแรกของแต่ละบริษัท คือใคร ?

๒๕๖๘

ตอบ

มีภิกษุ · ภิกษุณี · อุบาสก · และอุบาสิกา · ฯ

พระอัญญาโกณฑัญญะ · เป็นท่านแรกของภิกษุบริษัท · พระนางปชาบดีโคตมี · เป็นท่านแรกของภิกษุณีบริษัท · บิดาของพระยสะ · เป็นท่านแรกของอุบาสกบริษัท · มารดาและภรรยาของพระยสะ · เป็นท่านแรกของอุบาสิกาบริษัท · ฯ

๑๒๐. พระพุทธองค์ตรัสอุปมาว่า “พระสารีบุตรเปรียบเหมือนมารดาผู้ให้ทารกเกิด พระโมคคัลลานะเปรียบเหมือนนางนมผู้เลี้ยงทารกที่เกิด” ตรัสอย่างนั้นเพราะเหตุไร ?

๒๕๖๘

ตอบ

ตรัสอย่างนั้น · เพราะพระสารีบุตรยอมแนะนำให้ตั้งอยู่ในโสดาปัตติผล · ส่วนพระโมคคัลลานะยอมแนะนำให้ตั้งอยู่ในคณเฑาะฐนที่สูงกว่านั้น · ฯ

๑๒๑. พระสาวกผู้มีชื่อต่อไปนี้ ได้รับเอตทัคคะทางใด ? ก. พระอัญญาโกณฑัญญะเถระ ข. พระมหากัสสปะเถระ ค. พระมหาโมคคัลลานะเถระ ง. พระอุบาลีเถระ จ. พระราธะเถระ

๒๕๖๘

ตอบ

ก. · พระอัญญาโกณฑัญญะเถระ · เป็นเอตทัคคะในทางรัตตัญญู · ข. · พระมหากัสสปะเถระ · เป็นเอตทัคคะในทางถิธุดงค์ · ค. · พระมหาโมคคัลลานะเถระ · เป็นเอตทัคคะในทางมัทธี · ง. · พระอุบาลีเถระ · เป็นเอตทัคคะในทางทรงพระวินัย · จ. · พระราธะเถระ · เป็นเอตทัคคะในทางผู้มีปฏิภาณ · ฯ

ภา ค ๓

วิชาวินัยบัญญัติ

๑๐๕ ข้อ • ๑๐๑ ชุดคำตอบ

★ ออกข้อ ๒ ปีขึ้นไป ๕๓ ข้อ • ข้อดาว ๒๓ ข้อ

ศึกษาบทนอกพระปาฏิโมกข์ / อภิสมจาร

๑. ศึกษาบทนอกพระปาฏิโมกข์ เรียกว่าอะไร ? ทรงบัญญัติไว้เพื่อประโยชน์อะไร ?

๒๕๖๐, ๒๕๖๒, ๒๕๖๕

ตอบ

เรียกว่า · อภิสมจาร · ฯ

ทรงบัญญัติไว้เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของภิกษุ · และเพื่อความงามของพระศาสนา · ฯ

๒. ศึกษาบทนอกพระปาฏิโมกข์ที่เรียกว่าอภิสมจาร แบ่งเป็น ๒ คือ เป็นข้อห้าม ๑ เป็นข้ออนุญาต ๑ นั้น คืออย่างไร ? ปรับโทษแก่ผู้ล่วงละเมิดไว้อย่างไร ?

๒๕๕๒

ตอบ

ที่เป็นข้อห้าม · คือกิจบางอย่างหรือบริหารประเภทไม่เหมาะสมแก่สมณสาธูป · จึงให้ไว้หนวดเครายาว · ไม่ให้ใช้บาตรไม้ · เป็นต้น · ที่เป็นข้ออนุญาต · คือเป็นการประทานประโยชน์พิเศษแก่พระภิกษุ · เช่น · ทรงอนุญาตวิสสิทสาฎก · ในฤดูฝน · เป็นต้น · ฯ

ปรับโทษโดยตรงมีเพียง · ๒ · คือ · ฤทธัจจย · ๑ · ทุกกฏ · ๑ · แม้ในข้อที่ทรงอนุญาต · เมื่อไม่ทำตาม · ก็เป็นอาบัติทุกกฏ · เพราะไม่เอื้อเฟื้อ · ฯ

๓. พระวินัยแบ่งออกเป็นกี่อย่าง ? อะไรบ้าง ?

๒๕๕๗, ๒๕๖๗

ตอบ

แบ่งออกเป็น · ๒ · อย่าง · ฯ

คือ · อาทิพรหมจริยการศึกษา · ๑ · อภิสมจารการศึกษา · ๑ · ฯ

๔. อาทิพรหมจรรย์การศึกษา กับ อภิสมาจาริกการศึกษา ต่างกันอย่างไร ?

எனவே

ตอบ

ต่างกันดังนี้ อาทิพรหมจริยการศึกษา · ได้แก่อัศวศึกษาอันเป็นเบื้องต้นแห่งพรหมจรรย์ · อันได้แก่ · พระพุทธบัญญัติ
ที่ตรงตั้งไว้ให้เป็นพุทธอาณา · เป็นสิกขาบทอันมาในพระปาติโมกข์ · เป็นข้อบังคับ · โดยตรง · ที่ภิกษุจะต้อง
ประพฤติปฏิบัติโดยเคร่งครัด · ส่วนอภิสมาจารการศึกษา · ได้แก่อัศวศึกษาอันเนื่องด้วยอภิสมาจาร · คือมารยาทอันดี
ที่ทรงบัญญัติ · หรืออนุญาตไว้ · อันมานอกพระปาติโมกข์ · เป็นขนบธรรมเนียมอันดีงามของหมู่คณะที่ควรปฏิบัติ ฯ

๕. อภิสมาจาร คืออะไร ? ปรับอภิสมาจารได้อย่างไร ? อะไรบ้าง ?

୧୫୫୫

ตอบ

คือ · ธรรมเนียมของภิกษุ · ฯ

ปรับอาบัติได้ . ๒ . อย่าง . ๑

คือ · ฤๅลัจจัยและทุกกฏ · ๓

๒. อภิสมาจาร คืออะไร ? เป็นเหตุให้ต้องอาบัติอะไรได้บ้าง ?

၂၆၆၆

ตอบ

คือ · ขนบธรรมเนียมของภิกษุ · ฯ

อาบัติอุลลัจจัยและอาบัติทุกกฏ . ๓

๗. อภิสมาจาร คืออะไร ? ภิกษุผู้ไม่เอื้อเฟื้อในอภิสมาจารมีโทษอย่างไรบ้าง ?

භද්දේ, භද්ද, භද්ද, භද්ද, භද්ද

ตอบ

คือ · ขนบธรรมเนียมอันดีงามของภิกษุ · ฯ

มีโทษปรับอาบัติถุลลัจจัยเป็นอย่างสูง · แต่มีน้อย · ส่วนมากปรับอาบัติทุกกฏเป็นพื้น · ๖

๘. อภิสมาจาร มีรูปเป็น ๒ อย่าง อย่างหนึ่งเป็นข้ออนุญาต อีกอย่างหนึ่งคืออะไร ? และปรับอาบัติอะไรได้บ้าง ?

၆၆၆၀

ตอบ

อีกอย่างหนึ่ง . คือข้อห้าม . ๑

ปรับอาบัติถูกล้างจ้ยและอาบัติทุกกฏ . ๓

๙. วิกฤตผู้ละเมิดสิทธิชาวชนบทนอกพระปาติโมกข์ ต้องอาบัติอะไรได้บ้าง ?

೨೬೬೬

ตอบ

ต้องอาบัติถุลลัจจัยและทุกกฏ . ๙

๑๐. ภิษัฒ์ปฏิบัติพระวินัยส่วนอนิสมาจารให้ตังาม จะต้งปฏิบัติอย่างไร ?

၂၃၆၆, ၂၃၆၇, ၂၃၆၈, ၂၃၆၉

ตอบ

ต้องปฏิบัติโดยสายกลาง · คือไม่ถือเคร่งครัดอย่างมกมาย · จนเป็นเหตุทำตนให้ลำบาก · เพราะเหตุ · ธรรมเนียมเล็ก
· ๆ · น้อย · ๆ · อันขัดต่อกาลเทศะ · และไม่สะเพร้ามง่าย · ละเลยต่อธรรมเนียมของภิกษุ · จนถึงทำตนให้เป็นคน
เลวทราม · ฯ

๑๑. มีข้อกำหนดในการไว้ผมยาวของพระภิกษุอย่างไร ? ในการโกนผม ภิกษุใช้กรรไกรแทนมีดโกนได้หรือไม่ ?

๒๕๕๑

ตอบ

ไว้ได้เพียง ๒ เดือน หรือ ๒ นิ้ว เป็นอย่างยิ่ง ฯ

ไม่ได้ เว้นไว้แต่อาพาธ ฯ

๑๒. ในกายบริหาร มีข้อปฏิบัติเกี่ยวกับหมวดและคิ้วไว้อย่างไร ?

๒๕๕๙, ๒๕๖๔, ๒๕๖๖

ตอบ

เรื่องหมวด มีข้อปฏิบัติไว้ว่า อย่าพึงไว้หมวดไว้เครา คือต้องโกนเสมอ ห้ามไม่ให้แต่งหมวด และห้ามไม่ให้ตัดหมวดด้วยกรรไกร ส่วนเรื่องคิ้ว ไม่ได้วางหลักปฏิบัติไว้ แต่พระสงฆ์ไทยนิยมโกนพร้อมกับผม ฯ

กัณฑ์ที่ ๑๑ กายบริหาร

๑๓. การผัดหน้า ไล่น้ำ ทำหน้า ทรงห้ามและทรงอนุญาตไว้ในกรณีใด ?

๒๕๕๗, ๒๕๖๘

ตอบ

ทรงห้ามในกรณีที่ทำเพื่อให้สวยงาม ทรงอนุญาตในกรณีที่อาพาธ เช่น เป็นโรคผิวหนัง เป็นต้น ฯ

๑๔. เปลือยกายอย่างไรต้องอาบัติอุลลัจจัย ? อย่างไรต้องอาบัติทุกกฏ ?

๒๕๕๔, ๒๕๖๒

ตอบ

เปลือยกายเป็นวัตรเอาอย่างเดียรถีย์ ต้องอาบัติอุลลัจจัย ฯ

เปลือยกายทำกิจแก่กัน เช่น ให้อาหาร ให้อาบน้ำ ทำปริกรรม ให้ของ รับของ และเปลือยกายใน เวลาค้น ในเวลาดื่ม ต้องอาบัติทุกกฏ ฯ

๑๕. ภิกษุเปลือยกายในกรณีต่อไปนี้ ต้องอาบัติอะไรหรือไม่ ? ก. เปลือยเป็นวัตรอย่างเดียรถีย์ ข. เปลือยทำกิจแก่กัน เช่น ให้อาหาร ให้อาบน้ำ ค. เปลือยในเวลาค้น ในเวลาดื่ม ง. เปลือยในเรือนไฟ จ. เปลือยในน้ำ

๒๕๕๗

ตอบ

ก. ต้องอาบัติอุลลัจจัย ข. และ ค. ต้องอาบัติทุกกฏ ง. และ จ. ไม่ต้องอาบัติ ฯ

๑๖. ข้อว่า อย่าพึงนุ่งห่มผ้าอย่างคฤหัสถ์ นั้นมีอธิบายอย่างไร ?

๒๕๕๖

ตอบ

มีอธิบายว่า ห้ามนุ่งห่มเครื่องนุ่งห่มของคฤหัสถ์ เช่น กางเกง เสื้อผ้าโพก หมวก ผ้านุ่งผ้าห่ม สีต่าง ๆ ชนิดต่าง ๆ และห้ามอาการนุ่งห่มต่าง ๆ ที่ไม่ใช่ของภิกษุ ฯ

๑๗. มีพระบัญญัติข้อหนึ่งว่า อย่าพึงนุ่งห่มผ้าอย่างคฤหัสถ์ อย่าพึงห่มผ้าอย่างคฤหัสถ์ในกรณีที่ภิกษุถูกโจรชิงผ้านุ่งห่มไปหมด พึงปฏิบัติอย่างไรจึงจะถูกต้องตามพระวินัย ?

๒๕๕๒

ตอบ

พึงปิดการด้วยวัตถุอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นการชั่วคราว โดยที่สุดแม้ไปไม้ก็ใช้ได้ ห้ามมิให้เปลือย กาย ฯ

๑๘. ภิคุใช้เครื่องนุ่งห่มของคฤหัสถ์ปกปิดกายแทนจีวร จะผิดหรือไม่ อย่างไร ?

๒๕๕๐, ๒๕๖๘

ตอบ

อาจจะผิดหรือไม่ผิดแล้วแต่กรณี . ในกรณีที่ไม่มีจีวร . เช่น . จีวรถูกไฟไหม้ . ถูกโจรชิงไปหมด . นุ่ง . ห่มผ้าของคฤหัสถ์ได้ . ห้ามมิให้เปลือยกาย . ถ้าไม่ปกปิด . ต้องอาบัติทุกกฏ . แต่ถ้าไม่มีเหตุแล้วนุ่งห่มต้อง . อาบัติทุกกฏ . ๑

กัณฑ์ที่ ๒๑ วินัยกรรม

๑๙. ภิคุจะเปลี่ยนไตรครอง พึงปฏิบัติอย่างไรบ้าง ?

๒๕๕๗, ๒๕๖๖

ตอบ

ต้องปัจจัยธรม . คือ . ถอนอธิฐานผืนเก่าเสียก่อน . แล้วจึงทำพินทุและอธิฐานผ้าผืนใหม่ . ๑

กัณฑ์ที่ ๑๑ กายบริหาร

๒๐. ผ้าสำหรับทำจีวรนุ่งห่มนั้น ทรงอนุญาตไว้กี่ชนิด ? อะไรบ้าง ?

๒๕๕๒, ๒๕๕๘

ตอบ

ทรงอนุญาตไว้ . ๖ . ชนิด . ๑

มี . ๑ . โขมะ . ผ้าทำด้วยเปลือกไม้ . ๒ . กัปปาสิกะ . ผ้าทำด้วยฝ้าย . ๓ . โกเสยยะ . ผ้าทำด้วยใยไหม . ๔ . กัมพละ . ผ้าทำด้วยขนสัตว์ . ยกเว้นผมและขนมนุษย์ . ๕ . สาณะ . ผ้าทำด้วยเปลือกป่าน . ๖ . ภังคะ . ผ้าที่ทำด้วยของ . ๕ . อย่างนั้น . แต่อย่างใดอย่างหนึ่งปนกัน . ๑

กัณฑ์ที่ ๑๒ บริหารบริโศ

๒๑. จีวรผืนหนึ่ง มีกำหนดจำนวนชั้นทัว้อย่างไร ? ใน ๑ ชั้นทัวประกอบด้วยอะไรบ้าง ?

๒๕๕๑

ตอบ

กำหนดจำนวนทัวไม่น้อยกว่า . ๕ . ชั้นทัว . แต่ให้เป็นชั้นทัวคู่ . คือ . ๗ , ๙ , ๑๑ . เป็นต้น . ๑

ประกอบด้วยมณฑล . อัฒมณฑล . กุสิ . อัฒมกุสิ . ๑

๒๒. สังฆาฏิ บาตร ประคตเอน เข็ม มีดโกน อย่างไหนจัดเป็นบริหารบริโศ
อย่างไหนจัดเป็นบริหาร อุปโศ ?

๒๕๕๙, ๒๕๖๒, ๒๕๖๕, ๒๕๖๗

ตอบ

สังฆาฏิ . บาตร . ประคตเอน . จัดเป็นบริหารบริโศ . เข็ม . มีดโกน . จัดเป็นบริหารอุปโศ . ๑

๒๓. บริหาร ๘ มีอะไรบ้าง ? ที่จัดเป็นบริหารบริโศและบริหารอุปโศมีอะไรบ้าง ?

๒๕๕๖

ตอบ

มีไตรจีวร . คือผ้านุ่งผ้าห่มและผ้าทาบ . บาตร . ประคตเอน . เข็ม . มีดโกน . และผ้ากรองน้ำ . ๑

ไตรจีวร . บาตร . ประคตเอน . รวม . ๕ . อย่าง . จัดเป็นบริหารบริโศ . เข็ม . มีดโกน . และผ้ากรองน้ำ . จัดเป็นบริหารอุปโศ . ๑

๒๔. ผ้าต่อไปนี้ คือสังฆาฏิอันตราวาสก นิสีทนะ ผ้าอาบน้ำฝน ผ้าเช็ดปาก ผ้าถุงบาตร ผืนใดที่ทรงอนุญาตให้อริชฐานได้เพียงผืนเดียว ?

๒๕๕๔

ตอบ

สังฆาฏิ · นิสีทนะ · อันตราวาสก · และผ้าอาบน้ำฝน · ฯ

๒๕. ผ้าบริวารโจล ได้แก่ผ้าเช่นไร ? การอริชฐานด้วยกายกับการอริชฐาน ด้วยวาจาต่างกันอย่างไร ?

๒๕๕๕

ตอบ

ได้แก่ · ผ้าที่ไม่ใช่ของใหญ่ถึงกับนุ่งห่มได้ · เช่น · ผ้ากรองน้ำ · ถุงบาตร · ย่าม · ฯ

การอริชฐานด้วยกาย · คือการใช้มือจับหรือลูบบริหารที่จะอริชฐานแล้ว · ทำความผูกใจตามคำ · อริชฐานนั้น · ฯ · ส่วนการอริชฐานด้วยวาจา · คือการเปล่งคำอริชฐานนั้น · ฯ · ไม่ผูกของด้วยกายก็ได้ ฯ

๒๖. บาตรที่ทรงอนุญาตมีกี่ชนิด ? อะไรบ้าง ?

๒๕๕๗, ๒๕๖๑, ๒๕๖๓, ๒๕๖๕

ตอบ

มี · ๒ · ชนิด · ฯ

คือ · ๑. · บาตรดินเผา · ๒. · บาตรเหล็ก · ฯ

๒๗. วิธีใช้วิธีรักษาบาตรที่ถูกต้อง คืออย่างไร ?

๒๕๕๐

ตอบ

คือ · ห้ามไม่ให้ใช้บาตรต่างกระโถน · คือทั้งก้างปลา · กระดุก · เนื้อ · หรืออื่น · ฯ · อันเป็นเดนลงใน · บาตร · ห้ามไม่ให้ล้างมือหรือบ้วนปากลงในบาตร · จะเอามือเปื้อนจับบาตรก็ไม่ควร · ฉ้นแล้วให้ล้างบาตร · ห้ามไม่ให้เก็บไว้ทั้งยังเปียก · ให้ผึ่งแดดก่อน · ห้ามไม่ให้ผึ่งทั้งยังเปียก · ให้เช็ดจนหมดน้ำก่อนจึงผึ่ง · ห้าม · ไม่ให้ผึ่งไว้นาน · ให้ผึ่งสักครู่หนึ่ง · ฯ

๒๘. คำว่า ถือนิสัย ในพระวินัย หมายความว่าอะไร ?

๒๕๖๓, ๒๕๖๕

ตอบ

หมายความว่า · ยอมตนอยู่ในความปกครองของพระเถระ · ผู้มีคุณสมบัติสามารถปกครองตนได้ · ให้ท่านปกครอง · ฟังฟังพำนักอาศัยท่าน · ฯ

๒๙. คำว่า ถือนิสัย หมายความว่าอย่างไร ? ภิกษุผู้เป็นนวกะจะต้องถือนิสัยเสมอไปหรือไม่ประการไร ?

๒๕๕๖

ตอบ

หมายความว่า · ยอมตนอยู่ในความปกครองของพระเถระผู้มีคุณสมบัติควรปกครองตนได้ · ยอมตน · ให้ท่านปกครอง · ฟังฟังพำนักอาศัยท่าน · ฯ

ต้องถือนิสัยเสมอไป · แต่มีข้อยกเว้น · ภิกษุผู้ยังไม่ตั้งลงเป็นหลักแหล่ง · คือภิกษุเดินทาง · ภิกษุผู้ · เป็นไข้ · ภิกษุผู้พยาบาลผู้ได้รับขอของคนไข้ · เพื่อให้อยู่ภิกษุผู้เข้าป่าเพื่อเจริญสมณธรรมชั่วคราว · และ · กรณีที่ในทีใด · หากท่านผู้ให้นิสัยมิได้ · และมีเหตุขัดข้องที่จะไปอยู่ในที่อื่นไม่ได้ · จะอยู่ในที่นั้นด้วยผูกใจ · ว่าเมื่อใดมีท่านผู้ให้นิสัยได้มาอยู่ · จักถือนิสัยในท่านก็ใช้ได้ · ฯ

กัณฑ์ที่ ๑๓ นิสสัย

๓๐. ในบาลีแสดงเหตุนิสสัยจะรับจากอุปขณายไวกัฏฐาไร ? อะไรบ้าง ?

๒๕๕๔

๓๑. ในบาลีแสดงเหตุนิสสัยจะรับจากอุปขณายไวกัฏฐาไร ๕ ประการ มีอะไรบ้าง ?

๒๕๕๘

ตอบ คำถาม ๒ ข้อข้างบน ใช้คำตอบเดียวกัน

แสดงไว้ . ๕ . ประการ . ๗

คือ . อุปขณายไวกัฏฐาไร . ๑ . สิกขิ . ๑ . ตายเสีย . ๑ . ไปเข้ารีตเดียรฉัตร . ๑ . สักกั . ๑ . ๗

๓๒. จงให้ความหมายของคำต่อไปนี้ ก. อุปสัมปทาจารย์ ข. อุทเทสจารย์ ค. สัทธีวาริก ง.
อันเตวาริก จ. นิสสัยมุตตะกะ

๒๕๕๕, ๒๕๕๗

ตอบ

ก. . อาจารย์ผู้ให้อุปสมบท . ข. . อาจารย์ผู้สอนธรรม . ค. . ภิกษุผู้ฟังฟังอุปขณาย . ง. . ภิกษุผู้อิงอาศัยอาจารย์ . จ. . ภิกษุผู้พ้นนิสสัยแล้ว . ๗

๓๓. การประณาม ในพระวินัยหมายความว่าอย่างไร ? มีพระพุทธานุญาตให้อุปัชฌาย์ทำการประณาม
สัทธีวาริกผู้ประพฤติดังไร ?

๒๕๕๒

ตอบ

หมายความว่า . การไล่สัทธีวาริกหรืออันเตวาริกผู้ประพฤติดังไร . ๗

ผู้ประพฤติดังนี้ . ๑. . หาคความรักใคร่ในอุปชฌาย์มิได้ . ๒. . หาคความเลื่อมใสมิได้ . ๓. . หาคความละอายมิได้ . ๔. . หาคความเคารพมิได้ . ๕. . หาคความหวังดีต่อมิได้ . ๗

๓๔. ตามนัยแห่งอรรถกถา อาจารย์มีกี่ประเภท ? อะไรบ้าง ? คำขอนิสสัยอาจารย์ว่าอย่างไร ?

๒๕๕๓

ตอบ

มี . ๔ . ประเภท . ๗

คือ . ๑. . ปัพพชชาจารย์ . อาจารย์ในบรรพชา . ๒. . อุปสัมปทาจารย์ . อาจารย์ในอุปสมบท . ๓. . นิสสัยอาจารย์ . อาจารย์ผู้ให้นิสสัย . ๔. . อุทเทสจารย์ . อาจารย์ผู้บอกธรรม . ๗

ว่า . อาจารย์โย . เม . ภนเต . โหติ . อายสมโต . นิสสัย . วจจามิ . ๗

๓๕. ภิกษุเช่นไร ชื่อว่า นวกะ มัชฌิมะ เถระ ?

๒๕๖๐, ๒๕๖๘

ตอบ

ภิกษุมีพรรษาไม่ถึง . ๕ . ชื่อว่า . นวกะ . ภิกษุมีพรรษาดังแต่ . ๕ . ขึ้นไป . แต่ยังไม่ถึง . ๑๐ . ต้องประกอบด้วย
คุณธรรมตามพระวินัยชื่อว่า . มัชฌิมะ . ภิกษุมีพรรษาดังแต่ . ๑๐ . ขึ้นไป . ต้องประกอบด้วยคุณธรรมตามพระ
วินัย . ชื่อว่า . เถระ . ๗

๓๖. ภิกษุเช่นไรควรได้นิสสัยมุตตะกะ ?

๒๕๖๐, ๒๕๖๒

ตอบ

ภิกษุผู้ควรได้นิสสัยมุตตะกะ . คือ . ๑. . เป็นผู้มิศรัทธา . หิริ . โอตตปปะ . วิริยะ . สติ . ๒. . เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยศีล .
อาจารย์ . ความเห็นชอบ . เคยได้ยิน . ได้ฟังมานาน . มีปัญญา . ๓. . รู้จักอาบัติ . มิใช่อาบัติ . อาบัติเบา . อาบัติ
หนัก . จำพระปาฏิโมกข์ได้แม่นยำ . ทั้งมีพรรษาพ้น . ๕ . ๗

๓๗. นิสัยระงับ กับ นิสัยมุตตะกะ มีอธิบายอย่างไร ?

๒๕๕๑, ๒๕๕๙, ๒๕๖๔

ตอบ

นิสัยระงับ . หมายถึงการที่ภิกษุผู้ถือนัยขาดจากปกครอง . เช่น . อุปัชฌาย์มรณภาพ . เป็นต้น . นิสัยมุตตะกะ . หมายถึงภิกษุผู้ได้พรรษา . ๕ . แล้ว . และมีคุณสมบัติพอรักษาคณได้เมื่ออยู่ตามลำพัง . ทรงพระอนุญาตให้พ้นจากนัย . ฯ

๓๘. ภิกษุผู้ได้ชื่อว่า วุตตสมปนโน ผู้ถึงพร้อมด้วยวัตร วัตรคืออะไร ? มีอะไรบ้าง ?

๒๕๕๐, ๒๕๕๑, ๒๕๕๔

ตอบ

วัตร . คือแบบอย่างอันภิกษุควรประพฤติในกาลนั้น . ๆ . ในที่นั้น . ๆ . ในกิจนั้น . ๆ . แก่บุคคลนั้น . ๆ . ฯ
มี . ๑. . กิจวัตร . ว่าด้วยกิจอันควรทำ . ๒. . จริยาวัตร . ว่าด้วยมารยาทอันควรประพฤติ . ๓. . วิถีวัตร . ว่าด้วยแบบอย่าง . ฯ

๓๙. วัตรคืออะไร ? อุปัชฌาย์วัตรและสัทธวัตรใครพึงทำแก่ใคร ?

๒๕๕๙, ๒๕๖๕, ๒๕๖๗

ตอบ

คือ . คือ . ข้อปฏิบัติหรือแบบอย่างอันดีงามที่ภิกษุควรประพฤติในกาลนั้น . ๆ . ฯ
อุปัชฌาย์วัตร . สัทธวัตรใครพึงทำแก่อุปัชฌาย์ . สัทธวัตรใคร . อุปัชฌาย์พึงทำแก่สัทธวัตร . ฯ

๔๐. วัตรอันภิกษุควรประพฤติในคำว่า วุตตสมปนโน นั้นคืออะไรบ้าง ?

๒๕๖๐, ๒๕๖๓, ๒๕๖๘

ตอบ

คือ . ๑. . กิจวัตร . ว่าด้วยกิจอันควรทำ . ๒. . จริยาวัตร . ว่าด้วยมารยาทอันควรประพฤติ . ๓. . วิถีวัตร . ว่าด้วยแบบอย่าง . ฯ

กัณฑ์ที่ ๑๔ วัตร

๔๑. สัทธวัตรใคร คือใคร ? อุปัชฌาย์ควรมีใจเอื้อเพื่อสัทธวัตรของตนอย่างไรบ้าง ?

๒๕๕๐

ตอบ

คือ . ภิกษุผู้พึงฟังในการอุปสมบท . ภิกษุถือภิกษุรูปใดเป็นอุปัชฌาย์ . ก็เป็นสัทธวัตรของภิกษุรูป . นั้น . ฯ
อุปัชฌาย์ควรมีใจเอื้อเพื่อสัทธวัตรของตนอย่างนี้ . คือ . ๑. . เอาใจใส่ในการศึกษาของสัทธวัตร . ๒. . สงเคราะห์ด้วยบาตร . จีวร . และบริวารอื่น . ๆ . ถ้าของตนไม่มีก็ชวนชวายเป็น . ๓. . ชวนชวายป้องกันหรือระงับความเสื่อมเสียอันจักเกิดมีหรือได้มีแล้วแก่สัทธวัตร . ๔. . เมื่อสัทธวัตรอาพาธ . ทำการพยาบาล . ฯ

๔๒. ภิกษุผู้เป็นอาคันตุกะไปสู่อาวาสอื่น พึ่งประพฤติอย่างไรจึงจะถูกรรณนิยมตามพระวินัย ?

๒๕๖๐, ๒๕๖๒, ๒๕๖๔, ๒๕๖๖

ตอบ

พึงประพฤติดังนี้ . ๑. . ทำความเคารพในท่าน . ๒. . แสดงความเกรงใจเจ้าของถิ่น . ๓. . แสดงอาการสุภาพ . ๔. . แสดงอาการสนิสนมกับเจ้าของถิ่น . ๕. . ถ้าจะอยู่ที่นั่น . ควรประพฤติให้ถูกรรณนิยมของเจ้าของถิ่น . ๖. . ถูเสนาสนะแล้วอย่าดูตาย . เอาใจใส่ชำระปัดกวาดให้หมดจด . จัดตั้งเครื่องเสนาสนะให้เป็น . ระเบียบ . ฯ

๔๓. ฤๅษีผู้ได้รับเสนาสนะของสงฆ์ให้เป็นที่อยู่อาศัย ควรเอาใจใส่รักษาเสนาสนะ นั้นอย่างไร ?

๒๕๕๕

ตอบ

ควรเอาใจใส่รักษา ดังนี้ · ๑. · ไม่ทำให้เปราะเปื้อน · ๒. · ซ้ำระให้สะอาด · ๓. · ระวังไม่ให้ชำรุด · ๔. · รักษาเครื่องเสนาสนะ · ๕. · ตั้งน้ำฉันทน้ำใช้ไว้ให้มีพร้อม · ๖. · ของใช้สำหรับเสนาสนะหนึ่งอย่านำไปใช้ที่อื่นให้กระจัดกระจาย · ๗

๔๔. ฤๅษีผู้อาพาควรปฏิบัติตนอย่างไร จึงไม่เป็นภาระแก่ผู้พยาบาล ?

๒๕๕๘, ๒๕๖๔, ๒๕๖๗

ตอบ

ควรปฏิบัติตนให้เป็นผู้พยาบาลง่าย · คือทำความสบายให้แก่ตน · ไม่ฉันทของแสง · รู้จักประมาณ · ในการบริโภค · ฉันทง่าย · บอกอาการใช้ตามเป็นจริงแก่ผู้พยาบาล · เป็นผู้อดทนต่อทุกขเวทนา · ๗

๔๕. ฤๅษีเมื่อจะนั่งลงบนอาสนะ ทรงให้ปฏิบัติอย่างไรก่อน ? ทรงให้ปฏิบัติอย่างนั้นเพื่อประโยชน์อะไร ?

๒๕๕๖, ๒๕๖๘

ตอบ

ทรงให้พิจารณาก่อน · อย่ายผลุนผลันนั่งลงไป · ๗

เพื่อว่าถ้ามีของอะไรวางอยู่บนนั้น · จะทับหรือกระทบของนั้น · ถ้าเป็นขันน้ำก็จะหกเสียมารยาท · พึงตรวจดูด้วยนัยน์ตา · หรือด้วยมือลูบก่อน · ตามแต่จะรู้ได้ด้วยอย่างไร · แล้วจึงค่อยนั่งลง · ๗

๔๖. คำว่า วัตถุเป็นอนามาส คืออะไร ? ฤๅษีจะต้องวัตถุเป็นอนามาส เป็นอาบัติอะไร ?

๒๕๕๕, ๒๕๖๓

๔๗. วัตถุอนามาส คืออะไร ? ฤๅษีจะต้องวัตถุอนามาสนั้น ต้องอาบัติอะไรบ้าง ?

๒๕๖๖

ตอบ คำถาม ๒ ข้อข้างบน ใช้คำตอบเดียวกัน

คือ · สิ่งที่ฤๅษีไม่ควรจับต้อง · ๗

ฤๅษีจะต้องมาตุคาม · เป็นอาบัติสังฆาทิเสส · ฤๅษีจัจจ · และทุกกฎ · ตามประโยค · จับต้องบัณฑิตะก็ด้วยความกำหนดเป็นอาบัติฤๅษีจัจจ · นอกนั้นเป็นวัตถุแห่งอาบัติทุกกฎทั้งหมด · ๗

๔๘. การวะ คืออะไร ? การลุกขึ้นยืนรับเป็นกิจที่ผู้น้อยพึงทำแก่ผู้ใหญ่ แต่ควรเว้นในเวลาเช่นใดบ้าง ?

๒๕๕๔

ตอบ

คือ · กิริยาที่แสดงอาการอ่อนน้อมโดยสมควรแก่กาล · สถานที่ · กิจ · และบุคคล · ๗

ควรเว้นในเวลานั่งอยู่ในสำนักของผู้ใหญ่ · ไม่ลุกรับผู้น้อยกว่าท่าน · ในเวลานั่งเข้าแถวในบ้าน · ใน · เวลาเข้าประชุมสงฆ์ในอาราม · ๗

กัณฑ์ที่ ๑๕ คารวะ

๔๙. กิริยาที่แสดงความอ่อนน้อมต่อกันและกันเป็นความดีของหมู่ แต่ต้องทำให้ถูกต้องตามกาลเทศะ ในข้อนี้ ควรตรวจวันในกรณีใดบ้าง ? จงบอกมาสัก ๕ ข้อ ๒๕๕๓

ตอบ

ได้แก่ . ในเวลาดังต่อไปนี้ . (ตอบเพียง . ๕ . ข้อ) . ๑. . ในเวลาประพตัญญูฐานวิธี . คืออยู่กรรม . เพื่่ออกจากอาบัติสังฆาทิเสส . ๒. . ในเวลาถูกสงฆ์ทำอุกเขปนียกรรม . ที่ถูกห้ามสมโภคและสังวาส . ๓. . ในเวลาเปลี่ยกาย . ๔. . ในเวลาเข้าบ้านหรือเดินอยู่ตามทาง . ๕. . ในเวลาอยู่ในที่มืดที่และไม่เห็นกัน . ๖. . ในเวลาที่ท่านไม่รู้ . คือนอนหลับ . หรือขลุกขลู่อยู่ด้วยธรรอย่างหนึ่ง . หรือส่งใจไปอื่นแม้ไหว . ท่านก็คงไม่ใส่ใจ . ๗. . ในเวลาขบฉันอาหาร . ๘. . ในเวลาถ่ายอุจจาระ . ถ่ายปัสสาวะ . ฯ

๕๐. การลุกยืนขึ้นรับ เป็นกิจที่ผู้น้อยพึงทำแก่ผู้ใหญ่ จะปฏิบัติอย่างไรจึงไม่ขัดต่อพระวินัย ? ★ ๒๕๕๘, ๒๕๖๓

ตอบ

นั่งอยู่ในสำนักผู้ใหญ่ . ไม่ลุกรับผู้น้อยกว่าท่าน . นั่งเข้าแถวในบ้าน . เข้าประชุมสงฆ์ . ในอาราม . ไม่ . ลุกรับท่านผู้ใดคนหนึ่ง . ฯ

๕๑. ก่อนหน้าปริณิพพาน ตรัสสั่งภิกษุทั้งหลายให้แสดงความเคารพด้วยการเรียกกันว่าอย่างไร ? ๒๕๕๖

ตอบ

ตรัสให้ภิกษุผู้อ่อนพรรษากว่าเรียกผู้แก่พรรษากว่าว่า . ภันเต . และให้ภิกษุผู้แก่พรรษากว่าเรียกผู้ . อ่อนพรรษากว่าว่า . อาวุโส . ฯ

๕๒. ภิกษุอยู่ในกุฎิเดียวกันกับภิกษุผู้มีพรรษามากกว่า ควรปฏิบัติตนอย่างไร จึงชื่อว่าแสดงความเคารพท่าน ตามพระวินัย ? ★ ๒๕๕๑, ๒๕๖๕

๕๓. เมื่ออยู่ในกุฎิเดียวกันกับพระเถระผู้มีพรรษามากกว่า ตามพระวินัยท่านให้ปฏิบัติอย่างไร ? ★ ๒๕๖๐, ๒๕๖๒

ตอบ คำถาม ๒ ข้อข้างบน ใช้คำตอบเดียวกัน

ควรปฏิบัติตนอย่างนี้ . คือ . จะทำอะไร . ๑ . ควรขออนุญาตท่านก่อน . เช่น . จะสอนธรรม . จะอธิบายความ . จะสาธยาย . จะแสดงธรรม . จะเปิดหรือปิดไฟ . จะเปิดหรือปิดหน้าต่าง . ห้ามมิให้ทำตามอำเภอใจ . ฯ

๕๔. ดิถีที่กำหนดให้เข้าจำพรรษาในบาลีกล่าวไว้เท่าไร ? อะไรบ้าง ? ★ ๒๕๖๒, ๒๕๖๘

ตอบ

กล่าวไว้ . ๒ . คือ . ๑. . ปุริมิกา . วัสสุปนายิกา . วันเข้าพรรษาต้น . คือวันแรม . ๑ . ค่ำ . เดือน . ๘ . ๒. . ปัจฉิมิกา . วัสสุปนายิกา . วันเข้าพรรษาหลัง . คือวันแรม . ๑ . ค่ำ . เดือน . ๙ . ฯ

กัณฑ์ที่ ๑๖ จำพรรษา

๕๕. วันเข้าพรรษาในบาลีกล่าวไว้ ๒ วัน คือวันเข้าพรรษาดัน และวันเข้าพรรษาหลัง ในแต่ละอย่าง กำหนดวันไว้อย่างไร ?

๒๕๕๖

ตอบ

วันเข้าพรรษาดัน · กำหนดเมื่อพระจันทร์เพ็ญเสวยฤกษ์อาสาฬหะล่วงไปแล้ววันหนึ่ง · คือวันแรม · ๑ · ค่ำ · เดือน · ๘ · วันเข้าพรรษาหลัง · กำหนดเมื่อพระจันทร์เพ็ญเสวยฤกษ์อาสาฬหะนั้น · ล่วงแล้วเดือน · ๑ · คือวัน · แรม · ๑ · ค่ำ · เดือน · ๘ · ๑

๕๖. สัตตาหรณียะ คืออะไร ? มีวิธีปฏิบัติอย่างไร ?

๒๕๕๗, ๒๕๖๓, ๒๕๖๕

ตอบ

คือ · การหลีกเลี่ยงไปในระหว่างอยู่จำพรรษาด้วยกิจธุระอันสมควร · และกลับมาภายใน · ๗ · วัน · ๑

ให้ผูกใจว่าจะกลับมาภายใน · ๗ · วัน · ๑

๕๗. ฐานะเป็นเหตุให้ไปค้างแรมที่อื่นด้วยสัตตาหรณียะ ที่กล่าวไว้ในบาลี มีอะไรบ้าง ?

๒๕๕๘, ๒๕๖๐, ๒๕๖๔

ตอบ

มี · ๔ · อย่าง · คือ · ๑. · สหธรรมิกหรือมารดาบิดาเจ็บไข้ · รู้เข้าแล้วไปเพื่อพยาบาล · ๒. · สหธรรมิกกระสันจะสึก · รู้เข้าแล้วไปเพื่อระงับ · ๓. · มีกิจสงฆ์เกิดขึ้น · เช่น · วิหารชำรุด · ไปเพื่อหาเครื่องทัพพสัมภาระมาซ่อมแซม · ๔. · หายกต้องการจะทำบุญ · ส่งคนมานิมนต์ · ไปเพื่อบำรุงศรัทธา · แม้กิจอื่นที่อนุโลมตามนี้ · ท่าน · ก้อนุญาด · ๑

๕๘. ภิกษุอยู่จำพรรษาแล้ว มีเหตุไปที่อื่น ผูกใจจะกลับมาให้ทันในวันนั้น แต่กลับมาไม่ทัน เช่นนี้พรรษา ขาดหรือไม่ ? เพราะเหตุใด ?

๒๕๕๐, ๒๕๕๙, ๒๕๖๖

ตอบ

ถ้าไปด้วยฐานะที่ทรงอนุญาตให้ไปด้วยสัตตาหรณียะ · พรรษาไม่ขาด · เพราะยังอยู่ในพระพุทธานุญาต · นั้นเอง · ทั้งจิตคิดจะกลับก็มีอยู่ · ถ้าไปด้วยมิใช่ฐานะที่เป็นสัตตาหรณียะ · พรรษาขาด · ๑

๕๙. สัตตาหรณียะ และสัตตาหกาลิก มีอธิบายอย่างไร ?

๒๕๖๑, ๒๕๖๗

ตอบ

สัตตาหรณียะ · คือ · กิจจำเป็นบางอย่างที่พระพุทธเจ้าทรงอนุญาตให้ภิกษุผู้อยู่จำพรรษาไปพัก · แรมคืนที่อื่น · แต่ต้องกลับมาภายใน · ๗ · วัน · สัตตาหกาลิก · คือ · เกสัช · ๕ · ที่รับประเคนแล้วเก็บไว้บริโภคได้ · ๗ · วัน · ๑

๖๐. ภิกษุอยู่จำพรรษารอบ ๓ เดือนจนได้บารณา ย่อมได้อานิสงส์แห่งการจำพรรษาอะไรบ้าง ?

๒๕๕๕

ตอบ

ได้รับอานิสงส์ · ๕ · อย่าง · คือ · ๑. · เทียบไปไม่ต้องบอกลาตามสิกขาบทที่ · ๖ · แห่งอเจลกวรรค · ในปาจิตติยกัณฑ์ · ๒. · เทียบจาริกไปไม่ต้องถือเอาไตรจีวรไปครบสำหรับ · ๓. · ฉ้นคนโกชน · และปริมปรโกชนได้ · ๔. · เก็บอติเรกจีวรไว้ได้ตามปรารถนา · ๕. · จีวรอันเกิดขึ้นในที่นั้น · เป็นของได้แก่พวกเธอ · ทั้งได้อโอกาสเพื่อกรานกุฐิน · และรับอานิสงส์ · ๕ · นั้นเพิ่มออกไปอีก · ๔ · เดือน · ตลอดหมั่นตฤดู · ๑

๖๑. การทำอุโบสถสวดปาติโมกข์ นอกจากวันพระจันทร์เพ็ญและพระจันทร์ดับแล้ว ยังทรงอนุญาตให้ทำได้ ในวันใดอีก ? อุโบสถเช่นนั้น เรียกว่าอะไร ? ๒๕๕๑

ตอบ

ในวันทีภิกษุผู้แตกกันปรองดองกันได้ . ๑

เรียกว่า . สามัคคีอุโบสถ . ๑

กัณฑ์ที่ ๑๗ อุโบสถ ปวารณา

๖๒. ในวัดหนึ่ง มีภิกษุอยู่กัน ๔ รูป ๓ รูป ๒ รูป ๑ รูป เมื่อถึงวันอุโบสถพึงปฏิบัติอย่างไร ? ★ ๒๕๕๓, ๒๕๕๖

ตอบ

มีภิกษุ . ๔ . รูป . พึงประชุมกันในโรงอุโบสถ . สวดปาติโมกข์ . มีภิกษุ . ๓ . รูป . พึงประชุมกันทำปาริสุทธอุโบสถ . รูปหนึ่งสวดประกาศญัตติจบแล้วแต่ละรูป . พึง . บอกความบริสุทธิ์ของตน . มีภิกษุ . ๒ . รูป . ไม่ต้องตั้งญัตติ . พึงบอกความบริสุทธิ์แก่กันและกัน . มีภิกษุ . ๑ . รูป . พึงอธิษฐาน . หรือมีภิกษุต่ำกว่า . ๔ . รูป . จะไปทำสังฆอุโบสถกับสงฆ์ในอาวาสอื่น . ก็ควร . ๑

๖๓. ในการทำอุโบสถสวดปาติโมกข์นั้น มีบุพพกิจอะไรบ้าง ? และภิกษุอาจต้องอาบัติอุลลัจจัยด้วยเรื่องอะไรได้บ้าง ? ๒๕๕๐

ตอบ

มีดังนี้ . นำปาริสุทธิของภิกษุผู้อาพาธมา . นำฉันทะของเธอมาด้วย . บอกฤดู . นับภิกษุ . สั่งสอน . นางภิกษุณี . ๑
ในเรื่องที่ว่า . รู้ว่าจะจะมีภิกษุอื่นมาร่วมทำอุโบสถด้วยอีก . แต่นึกเสียว่า . ช่างเป็นไร . แล้วสวด . ปรับอาบัติอุลลัจจัย . ๑

๖๔. บุพพกรรมและบุพพกิจ ในการทำอุโบสถสวดปาติโมกข์ ต่างกันอย่างไร ? ★ ๒๕๕๒, ๒๕๕๘

ตอบ

ต่างกันอย่างนี้ . บุพพกรรม . เป็นกิจที่ภิกษุพึงทำก่อนแต่ประชุมสงฆ์ . มีกวาดบริเวณที่ประชุม . เป็นต้น . ส่วนบุพพกิจ . เป็นกิจที่ภิกษุพึงทำก่อนแต่สวดปาติโมกข์ . มีนำปาริสุทธิของภิกษุผู้อาพาธมา . เป็นต้น . ๑

๖๕. ทรงอนุญาตให้สวดปาติโมกข์ย่อเพราะเหตุฉุกเฉิน ๑๐ อย่าง จงบอกมาสัก ๕ อย่าง ๒๕๕๗

ตอบ

๑. . พระราชาเสด็จมา . (เลิกสวดปาติโมกข์เพื่อจะรับเสด็จได้) . ๒. . โจรมาปล้น . (เลิกสวดปาติโมกข์เพื่อหนีภัยได้) . ๓. . ไฟไหม้ . (เลิกสวดปาติโมกข์เพื่อดับไฟหรือเพื่อป้องกันไฟได้) . ๔. . น้ำหลากมา . (เลิกสวดปาติโมกข์เพื่อหนีน้ำได้) . สวดกลางแจ้งฝนตก . (ก็เหมือนกัน) . ๕. . คมมามาก . (เลิกสวดปาติโมกข์เพื่อจะรู้เหตุ . หรือเพื่อจะได้ทำปฏิสันถาร . ได้อยู่) . ๖. . ฝนเข้าภิกษุ . (เลิกสวดปาติโมกข์เพื่อซับฝน . ได้อยู่) . ๗. . สัตว์ร้ายมีเสือ เป็นต้น . เข้ามาในอาราม . (เลิกสวดปาติโมกข์เพื่อไล่สัตว์ . ได้อยู่) . ๘. . งูร้ายเลื้อยเข้ามาในที่ประชุม . (ก็เหมือนกัน) . ๙. . ภิกษุอาพาธเกิดโรคร้ายขึ้นในที่ชุมนุม . อันเป็นอันตรายแก่ชีวิต . (เลิกสวดปาติโมกข์เพื่อช่วย . แก้อาพา . ก็ได้) . มีอันเป็นตายในที่นั้นก็เหมือนกัน . ๑๐. . มีอันตรายแก่พรหมจรรย์ . เช่นมีใครมาเพื่อจับภิกษุรูปใดรูปหนึ่ง . (เลิกสวดปาติโมกข์ . เพราะ . ความอลหม่านก็ได้) . ๑ . (เลือกตอบเพียง . ๕ . ข้อ)

๖๖. ในวัดที่ไม่มีภิกษุผู้ทรงจำปาติโมกข์ได้จนจบ ถึงวันอุโบสถ สวดเท่าที่จำได้ แล้วชักสวดบท (สวดย่อ) โดยอ้างว่าเกิดเหตุฉุกเฉิน ถูกต้องหรือไม่ ? เพราะเหตุใด ? ๒๕๕๔

ตอบ

สวดปาติโมกข์ย่อนั้น . ถูกต้องแล้ว . แต่จะอ้างว่าสวดย่อเพราะเกิดเหตุฉุกเฉินนั้น . ไม่ถูกต้อง . ๑
 เพราะการสวดย่อเนื่องจากจำได้ไม่หมด . ทรงอนุญาตไว้แผนกหนึ่งต่างหาก . ไม่จัดเข้าในเหตุ . ฉุกเฉิน . ๑๐ . ประการ . ๑

๖๗. กำลังสวดพระปาฏิโมกข์อยู่ หากมีภิกษุอื่นเข้ามาจะปฏิบัติอย่างไร ? ★ ๒๕๖๐, ๒๕๖๓, ๒๕๖๖

ตอบ

ปฏิบัติอย่างนี้ . คือ . ถ้าภิกษุผู้เข้ามาใหม่มากกว่าภิกษุผู้ชุมนุม . ต้องสวดตั้งต้นใหม่ . ถ้าเท่ากันหรือ . น้อยกว่า . ส่วนที่สวดไปแล้วก็ให้เป็นอันสวดแล้ว . ให้เธอผู้มาใหม่ฟังส่วนที่ยังเหลือต่อไป . ๑

๖๘. สงฆ์สวดปาฏิโมกข์อยู่ ภิกษุอื่นมาถึง หรือมาถึงเมื่อสวดจบแล้ว ฟังปฏิบัติอย่างไร ? ๒๕๕๙

ตอบ

ฟังปฏิบัติอย่างนี้ . คือถ้าภิกษุมาใหม่มากกว่า . ภิกษุที่ประชุมกันอยู่ . ต้องสวดตั้งต้นใหม่ . ถ้า . เท่ากัน . หรือน้อยกว่า . ส่วนที่สวดไปแล้วก็แล้วไป . ให้ภิกษุที่มาใหม่ฟังส่วนที่ยังเหลืออยู่ . ถ้าสวดจบแล้ว . จะมามากกว่าหรือน้อยกว่า . ก็ไม่ต้องสวดซ้ำอีก . ให้ภิกษุที่มาใหม่บอกปารีสฺสูติในสำนัก . ภิกษุผู้ฟังปาฏิ-โมกข์แล้ว . ๑

๖๙. สังฆกรรม ๓ อย่างนี้ คือการสวดปาฏิโมกข์ อุปสมบทกรรม และอัปภาณกรรม มีจำกัดจำนวนสงฆ์อย่างน้อยเท่าไรจึงจะถูกต้องตามพระวินัย ? ๒๕๕๕

ตอบ

การสวดปาฏิโมกข์ . ต้องการสงฆ์จตุรกร . คือ . ๔ . รูปเป็นอย่างน้อย . อุปสมบทกรรมในปัจจุบันประเทศ . ต้องการสงฆ์ปัญจวรรค . คือ . ๕ . รูป . เป็นอย่างน้อย . อุปสมบทในมัธยมประเทศ . ต้องการสงฆ์ทศวรรค . คือ . ๑๐ . รูปเป็นอย่างน้อย . อัปภาณกรรม . ต้องการสงฆ์วิสตวรรค . คือ . ๒๐ . รูปเป็นอย่างน้อย . ๑

๗๐. ปวารณา คืออะไร ? มีพระพุทธานุญาตให้ทำในวันไหน ? ★ ๒๕๕๐, ๒๕๖๒, ๒๕๖๔, ๒๕๖๖

ตอบ

คือ . การบอกให้โอกาสแก่ภิกษุทั้งหลายเพื่อว่ากล่าวตักเตือนตนได้ . ๑
 มีพระพุทธานุญาตให้ทำในวันขึ้น . ๑๕ . ค่ำ . เดือน . ๑๑ . หรือในวันมหาปวารณา . ๑

๗๑. ปวารณา มีกี่อย่าง ? อะไรบ้าง ? ในอาวาสหนึ่งมีภิกษุจำพรรษา ๓ รูป เมื่อถึงวันปวารณาฟังปฏิบัติ อย่างไร ? ๒๕๕๕

ตอบ

มี . ๓ . อย่าง . ๑
 คือ . สังฆปวารณา . คณปวารณา . และบุคคลปวารณา . ๑
 ฟังทำคณปวารณา . ๑

๗๒. ภิกษุจำพรรษาอยู่ด้วยกัน ๕ รูป ๔ รูป ๓ รูป ๒ รูป หรืออยู่รูปเดียว ถึงวันปวารณา ฟังปฏิบัติอย่างไร ?

๒๕๕๒

ตอบ

อยู่ด้วยกัน . ๕ . รูป . ฟังทำปวารณาเป็นการสงฆ์ . อยู่ด้วยกัน . ๔ . รูป . ๓ . รูป . ๒ . รูป . ฟังปวารณาเป็นการคณะ . อยู่รูปเดียว . ฟังอธิษฐานเป็นการบุคคล . ฯ

๗๓. ในวัดหนึ่งมีภิกษุจำพรรษา ๔ รูป เมื่อถึงวันปวารณาออกพรรษาฟังทำอะไร ? ถ้ามีภิกษุอาศัยกันตั้งแต่สามมาสมทบอีก ๕ รูป จะฟังปฏิบัติอย่างไร ?

๒๕๕๑

ตอบ

ในวันมหาปวารณาฟังทำคณะปวารณา . โดยรูปหนึ่งตั้งญัตติแล้วกล่าวปวารณาตามลำดับพรรษา . ฯ

ถ้ามีภิกษุอาศัยกันตั้งแต่สามมาเพิ่มอีก . ๕ . รูป . ฟังทำปวารณาเป็นสังฆปวารณา . แล้วกล่าว . ปวารณา . ตามลำดับพรรษา . ฯ

๗๔. อุปปถกิริยา คืออะไร ? มีอะไรบ้าง ?

๒๕๕๘, ๒๕๖๔

ตอบ

คือ . การทำนกรัตนกรรณของสมณะ . ฯ

มี . ๓ . อย่าง . คือ . อนาจาร . ได้แก่ความประพฤติไม่ดีไม่งาม . ปาปสมาจาร . ได้แก่ความประพฤติ . เลวทราม . และอนธนา . ได้แก่ความหาเลี้ยงชีพไม่สมควร . ฯ

๗๕. อุปปถกิริยา คืออะไร ? ความประพฤติเช่นไรจัดเข้าใน อนาจาร ปาปสมาจาร อนธนา ?

๒๕๕๓

ตอบ

คือ . การทำนกรัตนกรรณของสมณะ . ฯ

ความประพฤติไม่ดีไม่งาม . และเล่นมีประการต่าง . ๆ . จัดเข้าในอนาจาร . ความประพฤติเลวทราม . จัดเข้าในปาปสมาจาร . ความเลี้ยงชีพไม่สมควร . จัดเข้าในอนธนา . ฯ

๗๖. การทำนกรัตนกรรณของสมณะที่เรียกว่า อนาจาร ปาปสมาจาร และอนธนา ได้แก่ความประพฤติ เช่นไร ? รวมเรียกว่าอะไร ?

๒๕๕๒

ตอบ

อนาจาร . ได้แก่ความประพฤติไม่ดีไม่งาม . และเล่นมีประการต่าง . ๆ . ปาปสมาจาร . ได้แก่ความประพฤติเลวทราม . อนธนา . ได้แก่ความเลี้ยงชีพไม่สมควร . ฯ

รวมเรียกว่า . อุปปถกิริยา . ฯ

กัณฑ์ที่ ๑๘ อุปปถกิริยา

๗๗. อนาจาร หมายถึงอะไร ? เล่นอย่างไรบ้าง จัดเป็นอนาจาร ?

๒๕๕๙, ๒๕๖๕, ๒๕๖๗

ตอบ

อนาจาร . หมายถึง . ความประพฤติไม่ดีไม่งาม . และการเล่นมีประการต่าง . ๆ . ฯ

เล่นอย่างเด็ก . เล่นคณนง . เล่นพนัน . เล่นปู้ปู้ย่า . เล่นอึ่งคะนึ่ง . จัดเป็นอนาจาร . ฯ

๗๘. ติรัจฉานวิชาไม่ใช่อะไร พระศาสดาจึงตรัสห้ามไว้ ไม่ให้บอกไม่ให้เรียน ?

๒๕๕๐, ๒๕๖๒

ตอบ

เป็นความรู้ที่เขาสงสัยว่าลวงหรือหลง · ไม่ใช่ความรู้จริงจัง · ผู้บอกเป็นผู้ลวง · ผู้เรียนก็เป็นผู้หัด · เพื่อจะลวงหรือเป็นผู้หลงมกมาย · ฉะนั้น · พระศาสดาจึงตรัสห้ามไว้ไม่ให้บอก · ไม่ให้เรียน · ฯ

๗๙. ปาปสมาจาร คืออะไร ? ภิกษุชื่อว่า กุลปสาทโก เพราะประพฤติดังไร ?

๒๕๖๑, ๒๕๖๘

ตอบ

คือ · ความประพฤติเลวทราม · เนื่องด้วยการคบคฤหัสถ์ด้วยการสมาคมอันมิชอบ · ฯ

เพราะประพฤติพหุติพองาม · ยังความเลื่อมใสในบิณฑบาตของเขาให้เกิดในตน · เป็นศรีของพระศาสนา · ฯ

๘๐. ภิกษุได้ชื่อว่าผู้ประทุษร้ายสกุล กับ ภิกษุได้ชื่อว่าผู้ยังสกุลให้เลื่อมใส เพราะมีความประพฤติต่างกัน อย่างไร ?

๒๕๕๑, ๒๕๕๖

ตอบ

ต่างกันดังนี้ · ภิกษุผู้ประทุษร้ายสกุล · เป็นผู้ประพฤติให้เขาเสียศรัทธาเลื่อมใส · ประจบเขาด้วย · กิริยาทำตนอย่างคฤหัสถ์ · ให้ของกำนัลแก่สกุลอย่างคฤหัสถ์เขาทำ · ยอมตนให้เขาใช้สอย · หรือด้วย · อาการเอาเปรียบโดยเชิงให้สิ่งของเล็กน้อยด้วยหวังได้มาก · ส่วนภิกษุผู้ยังสกุลให้เลื่อมใส · เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยอาจารย์ · ไม่ทอดตนเป็นคนสนิทของสกุล · โดยฐาน · เป็นคนเลวไม่รุกรานตัดรอนเขา · แสดงเมตตาจิต · ประพฤติพหุติพองาม · ทำให้เขาเลื่อมใสในบิณฑบาต · ฯ

๘๑. ภิกษุได้ชื่อว่า “กุลปสาทโก ผู้ยังตระกูลให้เลื่อมใส” เพราะมีปฏิปทาอย่างไร ?

๒๕๕๙, ๒๕๖๔

ตอบ

เพราะมีปฏิปทาอย่างนี้ · คือเป็นผู้ถึงพร้อมด้วยอาจารย์ · ไม่ทอดตนเป็นคนสนิทของสกุล · โดยฐาน · เป็นคนเลว · และอีกอย่างหนึ่ง · ไม่รุกรานตัดรอนเขา · แสดงเมตตาจิตต่อเขา · ประพฤติพหุติพองาม · ยัง · ความเลื่อมใสในบิณฑบาตของเขาให้เกิดในตน · ฯ

๘๒. ภิกษุได้รับการสรรเสริญว่า กุลปสาทโก ผู้ยังตระกูลให้เลื่อมใส กับ ภิกษุผู้ได้รับการตำหนิว่า กุลทุสโก ผู้ประทุษร้ายตระกูล เพราะมีความประพฤติเช่นไร ?

๒๕๕๔

ตอบ

ภิกษุผู้ได้รับการสรรเสริญว่า · กุลปสาทโก · เพราะถึงพร้อมด้วยอาจารย์ · ไม่ทอดตนเป็นคนสนิท · ของสกุลโดยฐานเป็นคนเลว · ไม่รุกรานตัดรอนเขาแสดงเมตตาจิต · ประพฤติพหุติพองาม · ทำให้เขา · เลื่อมใสในบิณฑบาต · ส่วนภิกษุผู้ได้รับการตำหนิว่า · กุลทุสโก · ผู้ประทุษร้ายสกุล · เพราะประพฤติให้เขาเสียศรัทธา · เลื่อมใส · ประจบเขาด้วยกิริยาทำตนอย่างคฤหัสถ์ · ให้ของกำนัลแก่สกุลอย่างคฤหัสถ์เขากัน · ยอมตน · ให้เขาใช้สอย · หรือด้วยอาการเอาเปรียบโดยเชิงให้สิ่งของเล็กน้อยด้วยหวังได้มาก · ฯ

๘๓. อนสนา ได้แก่อะไร ? มีอะไรบ้าง ?

๒๕๖๐, ๒๕๖๓, ๒๕๖๖

ตอบ

อนสนา · ได้แก่กิริยาแสวงหาเลี้ยงชีพในทางไม่สมควร · ฯ

มี · ๒ · อย่าง · คือ · ๑. · การแสวงหาเป็นโลกวัชชะ · มีโทษทางโลก · ๒. · การแสวงหาเป็นปณณัตติวัชชะ · มีโทษทางพระบัญญัติ · ฯ

๘๔. อนามัญฐบิณฑบาต ได้แก่โภชนะเช่นไร ? มีข้อห้ามตามพระวินัยไว้อย่างไร ?

๒๕๕๖

ตอบ

ได้แก่ · โภชนะที่ภิกษุได้มา ยังไม่ได้หยิบไว้ฉัน · ฯ

มีข้อห้ามไม่ให้ภิกษุให้แก่คฤหัสถ์อื่นนอกจากมารดาและบิดา · ฯ

๘๕. กาลิก คืออะไร ? มีอะไรบ้าง ? กาลิกระคนกันมีกำหนดอายุไว้อย่างไร ? จงยกตัวอย่าง

๒๕๕๒

ตอบ

ของที่จะพึงกลืนให้ล่วงลำคองไป · ฯ

มีดังนี้ · คือยาวกาลิก · ยามกาลิก · สัตตาทกาลิก · และยาวชีวิก · กำหนดอายุตามกาลิกที่มีอายุสั้นสุดเป็นเกณฑ์ · เช่น · เอยาผงที่เป็นยาวชีวิกซึ่งไม่จำกัดอายุคลุก · กับน้ำผึ้ง · ที่เป็นสัตตาทกาลิกซึ่งมีกำหนดอายุไว้ · ๗ · วัน · ดังนั้นต้องถืออายุ · ๗ · วันเป็นเกณฑ์ · ฯ

๘๖. กาลิก มีเท่าไร ? อะไรบ้าง ? ถ้วยตองน้ำผึ้งเป็นกาลิกอะไร ?

๒๕๕๑

ตอบ

มี · ๔ · ฯ

ยาวกาลิก · ยามกาลิก · สัตตาทกาลิก · และยาวชีวิก · ฯ

เป็นยาวกาลิก · ฯ

๘๗. กาลิก ๔ ได้แก่ อะไรบ้าง ? โภชนะ ๕ เกสข ๕ จัดเป็นกาลิกอะไร ?

๒๕๕๕, ๒๕๕๗

ตอบ

ได้แก่ · ยาวกาลิก · ยามกาลิก · สัตตาทกาลิก · ยาวชีวิก · ฯ

โภชนะ · ๕ · เป็นยาวกาลิก · เกสข · ๕ · เป็นสัตตาทกาลิก · ฯ

กัณฑ์ที่ ๑๙ กาลิก

๘๘. ภิกษุฉันเนื่อมมนุษย์ เนือง ต้องอาบัติอะไร ?

๒๕๖๑, ๒๕๖๗

ตอบ

ฉันเนื่อมมนุษย์ · ต้องอาบัติตุลลัจจัย · ฉันเนือง · ต้องอาบัติทุกกฏ · ฯ

๘๙. คำว่า อันโตฎฐะ อันโตปิกกะ สามปิกกะ หมายถึงอะไร ?

๒๕๕๓

ตอบ

อันโตฎฐะ · หมายถึงยาวกาลิกที่ภิกษุเก็บไว้ในที่อยู่ของตน · อันโตปิกกะ · หมายถึงยาวกาลิกที่ภิกษุหุงต้มภายใน (ที่อยู่ของตน) · สามปิกกะ · หมายถึงยาวกาลิกที่ภิกษุทำให้สุกเอง · ฯ

๙๐. ยาวกาลิก กับ ยาวชีวิก ต่างกันอย่างไร ?

๒๕๕๐, ๒๕๕๓, ๒๕๖๒

ตอบ

ยาวกาลิก · คือของที่ใช้บริโภคเป็นอาหาร · บริโภคได้ชั่วคราว · คือตั้งแต่เช้าถึงเที่ยงวัน · ได้แก่ · โภชนะ · ๕ · นมสด · นมสัสม · ของขบเคี้ยว · เป็นต้น · ส่วนยาวชีวิก · เป็นของที่ให้ประกอบเป็นยา · บริโภคได้เสมอไป · ไม่มีจำกัดเวลา · แต่เมื่อมีเหตุจึง · บริโภคได้ · ได้แก่รากไม้ · น้ำผาด · ใบไม้ · ผลไม้ยางไม้ · เกลือ · เป็นต้น · ฯ

๙๑. ลหุภัณฑ์และครุภัณฑ์ ที่เป็นของสงฆ์ คือของเช่นไร ? อย่างไรแจกกันได้ และไม่ได้?

๒๕๖๑

ตอบ

ลหุภัณฑ์ · คือของเบา · มีบิณฑบาต · เกสัช · กับบริวารที่จะใช้สำหรับตัว · คือบาตร · จีวร · ประคดเอน · เข็ม · มีดพับ · มีดโกน · เป็นของที่แจกกันได้ · ครุภัณฑ์ · คือของหนัก · ไม่ใช่ของสำหรับใช้สิ้นไป · เป็นของควรรักษาไว้ได้นาน · เป็นเครื่องใช้ใน · เสนาสนะ · หรือเป็นตัวเสนาสนะเอง · ตลอดถึงกุฏิและที่ดิน · เป็นของที่แจกกันไม่ได้ฯ

๙๒. ภัตตฺตเทศกะ จีวรภาษกะ และอัปมัตตกวิสัชชกะ หมายถึงภิกษุ ผู้มีหน้าที่อะไร ?

๒๕๖๐, ๒๕๖๘

ตอบ

ภัตตฺตเทศกะ · หมายถึง · ภิกษุผู้มีหน้าที่แจกภัตตาหาร · ตลอดถึงรับนิมนต์ของทายกแล้วจัดส่ง · พระไปให้ · จีวรภาษกะ · หมายถึง · ภิกษุผู้มีหน้าที่แจกจีวร · อัปมัตตกวิสัชชกะ · หมายถึง · ภิกษุผู้มีหน้าที่แจกเกสัชและบริวารเล็กน้อย · ฯ

กัณฑ์ที่ ๒๐ ภัณฑะต่างเจ้าของ

๙๓. สมบัติของภิกษุผู้มรณภาพ จะตกเป็นของใคร ? ภิกษุผู้อุปฐากจะถือเอาด้วยวิสาสะได้หรือไม่ ? จง อธิบาย

๒๕๕๙, ๒๕๖๓, ๒๕๖๔, ๒๕๖๗

ตอบ

ตกเป็นของสงฆ์ฯ

ไม่ได้ · เพราะการจะถือเอาด้วยวิสาสะ · ต้องถือเอาในเวลาที่ยังมีชีวิตอยู่ · ฯ

๙๔. ลักษณะถือวิสาสะที่มาในพระบาลีมีอะไรบ้าง?

๒๕๕๗, ๒๕๖๖

๙๕. องค์ที่เป็นลักษณะแห่งการถือวิสาสะ คืออะไรบ้าง ? เห็นว่าข้อไหนสำคัญ

๒๕๕๕

ตอบ คำถาม ๒ ข้อข้างบน ใช้คำตอบเดียวกัน

คือ · เป็นผู้เคยได้เห็นกันมา · ๑ · เป็นผู้เคยคบกันมา · ๑ · ได้พูดกันไว้ · ๑ · ยังมีชีวิตอยู่ · ๑ · รู้ว่าของนั้น · เราถือเอาแล้วเขาจักพอใจ · ๑ · ฯ

เห็นว่าข้อสุดท้ายสำคัญ · ฯ

๙๖. การแสดงอาบัติ การอธิฐาน การทำวิกัป ในทางพระวินัยเรียกว่าอะไร ? การทำกิจเหล่านี้ จำกัดบุคคลไว้อย่างไร ?

๒๕๕๒

ตอบ

เรียกว่า · วินัยกรรม · ฯ

การแสดงอาบัติ · จำกัดภิกษุผู้รับ · ต้องเป็นภิกษุผู้มีสังวาสเดียวกัน · การอธิฐาน · ให้ทำเอง · การทำวิกัป · จำกัดผู้รับ · ต้องทำกับสหธรรมิกทั้ง · ๕ · คือ · ภิกษุ · ภิกษุณี · สามเณร · สามเณรี · และสิกขมานา · รูปใดรูปหนึ่ง · ฯ

๙๗. วินัยกรรม กับ สังฆกรรม มีความหมายต่างกันอย่างไร ? การทำวินัยกรรมนั้น มีจำกัดบุคคล และสถานที่บ้างหรือไม่อย่างไร ?

๒๕๕๓

ตอบ

ต่างกันดังนี้ . กรรมที่ภิกษุแต่ละรูปหรือหลายรูปจะพึงทำตามพระวินัย . เช่น . พินทุ . อธิฐาน . วิกัปจีวร . เป็นต้น . เรียกว่า . วินัยกรรม . กรรมที่ภิกษุครบองค์เป็นสงฆ์ . มีจำนวนอย่างต่ำตั้งแต่ . ๔ . รูปขึ้นไปจะพึงทำ . เช่น . อุปโลภนกรรม . เป็นต้น . เรียกว่า . สังฆกรรม . ๑

จำกัดบุคคลและสถานที่ไว้ดังนี้ . ๑. . แสดงอาบัติ . ตั้งแสดงแก่ผู้เป็นภิกษุด้วยกัน . ๒. . อธิฐาน . ต้องทำเอง . ๓. . วิกัป . ต้องวิกัปแก่สหธรรมิกทั้ง . ๕ . คือ . ภิกษุ . ภิกษุณี . นางสิกขมานา . สามเณร . สามเณรี . รูปใดรูปหนึ่ง . ๔. . ห้ามไม่ให้ทำในที่มืด . แต่ทำในที่สว่างหรือนอกสีมาใช้ได้ทั้งนั้น . ๑

กัณฑ์ที่ ๒๑ วินัยกรรม

๙๘. สภาคาบัตติ คืออาบัติเช่นไร ?

๒๕๕๔, ๒๕๖๑

ตอบ

คือ . อาบัติที่ภิกษุต้องเหมือนกันเพราะล่วงละเมิดสิกขาบทเดียวกัน . ห้ามไม่ให้แสดง . ห้ามไม่ให้รับ . ให้แสดงในสำนักของภิกษุอื่น . ๑

๙๙. จีวรที่วิกัปไว้ เมื่อจะนำมาใช้ต้องทำอะไร ? ถ้าไม่ทำเช่นนั้นต้องอาบัติอะไร ?

๒๕๖๑

ตอบ

จีวรที่วิกัปไว้ . เมื่อจะนำมาใช้ต้องขอให้ผู้รับถอนก่อน . ๑
ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๑

๑๐๐. มหาปเทศ แปลว่าอะไร ? มีกี่ประการ ? ทรงประทานไว้เพื่อประโยชน์อะไร ?

๒๕๕๘, ๒๕๖๕, ๒๕๖๗

ตอบ

แปลว่า . ข้อสำหรับอ้างอิงใหญ่ . ๑

มี . ๔ . ประการ . ๑

เพื่อเป็นหลักแห่งการวินิจฉัยทั้งในทางธรรมทั้งในทางวินัย . ๑

๑๐๑. ภิกษุจะฉันสิ่งใด ๆ ต้องรับประทานก่อน มีกรณียกเว้นเป็นพิเศษอะไรบ้างที่ไม่ต้องรับประทานก่อน ก็ฉัน ได้ ?

๒๕๕๓

ตอบ

ยกเว้นเป็นพิเศษเฉพาะภิกษุอาพาธถูกกัด . ให้ฉันยามหาวิกัลป์ . ๔ . คือ . มูตร . อุณ . เถ้า . และดินได้ . ๑

กัณฑ์ที่ ๒๒ ปกิณกะ

๑๐๒. สมบัติของภิกษุในทางพระวินัยมีเท่าไร ? อะไรบ้าง ?

๒๕๖๑, ๒๕๖๕

ตอบ

มี ๔ . ๑

คือ . ๑. . สีสสมบัติ . ๒. . อาจารสมบัติ . ๓. . ทัณฐสมบัติ . ๔. . อาชีวะสมบัติ . ๑

๑๐๓. ภิกษุผู้ได้ชื่อว่าประดัดพระศาสนาให้รุ่งเรืองเพราะประพฤติปฏิบัติเช่นไร ? จงชี้แจง

๒๕๕๒

ตอบ

เพราะมีความประพฤติปฏิบัติสุภาพเรียบร้อยสมบูรณ์ด้วยอภิสมาจาริกวัตร . เว้นจากบุคคลและ . สถานที่ไม่สมควรไป . คืออโคจร . เป็นผู้ได้ชื่อว่าอาจารย์โคจรสัมปันโน . ผู้ถึงพร้อมด้วยมรรยาทและโคจร . อันเป็นคู่กับคุณบทว่า . สีสัมปันโน . ผู้ถึงพร้อมด้วยศีล . ๑

๑๐๔. ภิกษุผู้ได้ชื่อว่า โคจรสัมปันโน ผู้ถึงพร้อมด้วยโคจร เพราะปฏิบัติอย่างไร ?

๒๕๕๓, ๒๕๕๕, ๒๕๖๐

ตอบ

เพราะเว้นอโคจร . ๖ . จะไปหาใครหรือจะไปที่ไหน . เลือกบุคคล . เลือกสถานอันสมควร . ไปเป็น . กิจลักษณะในเวลาอันควร . ไม่ไปพร่ำเพรื่อ . กลับในเวลา . ประพฤติตนไม่ให้เป็นที่รังเกียจของเพื่อน . สหธรรมิก . ๑

อื่น ๆ

๑๐๕. บุพพกรณ์อันภิกษุจะพึงทำก่อนสวดปาฏิโมกข์มีกี่อย่าง ? อะไรบ้าง ?

๒๕๖๘

ตอบ

มี ๔ . อย่าง . ๑

คือ . ๑. . กวาดโรงอุโบสถ . ๒. . ตามประทีป . ๓. . ตั้งน้ำฉันน้ำใช้ . ๔. . ปูอาสนะ . ๑

ดัชนีข้อดาว (ออกสอบซ้ำ ๓ ปีขึ้นไป)

รวมทั้งเล่ม ๖๑ ข้อ — ต้องท่องแม่นเป็นพิเศษ ใช้ทวนก่อนสอบ

ธรรมวิภาค

- น.๕ ข้อ ๔ สมถกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐาน มุ่งผลแ...
- น.๕ ข้อ ๕ ตจปัญจกัมมัญฐาน มีอะไรบ้าง ? เป็นอา...
- น.๕ ข้อ ๘ รากะ โลกะ อิสสา กลิ่น รส อย่างไหนเป็...
- น.๖ ข้อ ๑๓ สังขตธรรม คืออะไร ? มีลักษณะอย่างไร ...
- น.๘ ข้อ ๒๕ ความตริในฝ่ายชั่ว เรียกว่าอะไร ? มีก...
- น.๘ ข้อ ๒๙ บุคคลผู้ถือความถูกต้องเป็นใหญ่ ทำด้ว...
- น.๙ ข้อ ๓๖ ญาณ ๓ ที่เป็นไปในทุกขสมุทัย มีอธิบาย...
- น.๑๑ ข้อ ๔๔ กิเลส กรรม วิบาก ได้ชื่อว่า วัฏฏะ เพ...
- น.๑๒ ข้อ ๕๗ เมตตา มีความหมายว่าอย่างไร ? เมตตาใน...
- น.๑๓ ข้อ ๖๓ อุปาทาน คืออะไร ? การถือเราถือเขาด้ว...
- น.๑๔ ข้อ ๗๓ ปัญจขันธ์ ได้ชื่อว่ารมาเพราะเหตุไร ?...
- น.๑๖ ข้อ ๘๑ สังวรคืออะไร ? สติสังวร สำรวมด้วยสติ...
- น.๑๖ ข้อ ๘๒ จริต คืออะไร ? คนมีปกติเชื่อ่ง่ายเป็น...
- น.๑๖ ข้อ ๘๕ พระธรรมคุณบทว่า “สุวากขาโต ภคตา ธม...
- น.๑๗ ข้อ ๘๙ กิเลสที่ได้ชื่อว่าอนุสัย และได้ชื่อว่า...
- น.๑๘ ข้อ ๙๕ พระพุทธคุณ บทว่า อรหิ ที่แปลว่า เป็น...
- น.๑๙ ข้อ ๑๐๕ พระสงฆ์ปฏิบัติอย่างไร จึงได้ชื่อว่า ...
- น.๒๐ ข้อ ๑๑๑ ในกรรม ๑๒ อุปัตถัมภกรรม กับ อุปปีฬก...

อนุพุทธประวัติและศาสนพิธี

- น.๒๓ ข้อ ๒ อนุพุทธบุคคล คือใคร ? มีความสำคัญอยู่...
- น.๒๔ ข้อ ๕ สัมมาสัมพุทธะ ปางเอกพุทธะ และอนุพุทธ...
- น.๒๕ ข้อ ๑๒ พระอนุพุทธองค์แรก คือใคร ? ได้ดวงตา...
- น.๒๕ ข้อ ๑๓ เอหิกขุอุปสัมปทาที่ประทานแก่พระโกณ...
- น.๒๖ ข้อ ๑๗ พระปัญจวัคคีย์ได้สำเร็จเป็นพระอรหันต...
- น.๒๗ ข้อ ๒๒ พระอัสสชิแสดงธรรมแก่อุปติสสปริพาชก ม...
- น.๒๗ ข้อ ๒๔ “ที่นี้วันวายหนอ ที่นี้ขัดข้องหนอ” ...
- น.๒๗ ข้อ ๒๖ ยสกุลบุตรได้ฟังธรรมจากพระศาสดาเป็นคร...
- น.๒๙ ข้อ ๓๖ ขงิล ๓ พี่น้อง มีชื่อว่าอะไรบ้าง ? ไ...
- น.๓๑ ข้อ ๔๘ “คนเหล่านี้ทั้งหมดยังไม่ทันถึง ๑๐๐ ป...

- น.๓๒ ข้อ ๕๖ พระโอรสว่า “เรายังไม่ชงว เข้าไปสู...
- น.๓๓ ข้อ ๕๙ พระมหากัสสปะโดยปกติถือธุดงค์ก้อย่าง...
- น.๓๓ ข้อ ๖๓ พระสาวกองค์ใด เป็นผู้มักน้อยสันโดษอย...
- น.๓๗ ข้อ ๘๔ สามเณรรูปแรกในพระพุทธศาสนา คือใคร ? ...
- น.๓๘ ข้อ ๙๐ พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมอุปมาด้วยพิน ๓...
- น.๓๘ ข้อ ๙๑ จงระบุชื่อพระสาวกผู้ที่บวชเพราะเหตุต...
- น.๓๙ ข้อ ๙๓ ธรรมทูตเทศ มีอะไรบ้าง ? ใครแสดงแก่ใคร...
- น.๓๙ ข้อ ๙๘ จงให้ความหมายของคำต่อไปนี้ การเข้าพร...
- น.๔๐ ข้อ ๑๐๒ วันธรรมสวนะ คือวันอะไร ? ทรงอนุญาตให้...
- น.๔๐ ข้อ ๑๐๔ จงเขียนอุโปสถศีลข้อที่ ๓ มาดู...

วินัยบัญญัติ

- น.๔๔ ข้อ ๑ สิกขาบทนอกพระปาฏิโมกข์ เรียกว่าอะไร ...
- น.๔๕ ข้อ ๗ อภิสมาจาร คืออะไร ? ภิกษุผู้ไม่เอื้อ...
- น.๔๕ ข้อ ๑๐ ภิกษุผู้ปฏิบัติพระวินัยส่วนอภิสมาจาร...
- น.๔๖ ข้อ ๑๒ ในกายบริหาร มีข้อปฏิบัติเกี่ยวกับหนว...
- น.๔๗ ข้อ ๒๒ สังฆาฏิ บาตร ประคตเอาจู เข็ม มีดโกน อย...
- น.๔๘ ข้อ ๒๖ บาตรที่ทรงอนุญาตมีกี่ชนิด ? อะไรบ้าง...
- น.๕๐ ข้อ ๓๗ นิสัยระงับ กับ นิสัยมุตตะกะ มีอธิบายอ...
- น.๕๐ ข้อ ๓๘ ภิกษุผู้ได้ชื่อว่า วตตสมปนโน ผู้ด...
- น.๕๐ ข้อ ๓๙ วัตรคืออะไร ? อุปัชฌายวัตรและสัทธีว...
- น.๕๐ ข้อ ๔๐ วัตรอันภิกษุควรประพฤติในคำว่า วตตสม...
- น.๕๐ ข้อ ๔๒ ภิกษุผู้เป็นอาคันตุกะไปสู่อาวาสอื่น ...
- น.๕๑ ข้อ ๔๔ ภิกษุผู้อาพาธควรปฏิบัติตนอย่างไร จึง...
- น.๕๓ ข้อ ๕๖ สัตตาหกรณียะ คืออะไร ? มีวิธีปฏิบัติ...
- น.๕๓ ข้อ ๕๗ รุระเป็นเหตุให้ไปค้างแรมที่อื่นด้วยส...
- น.๕๓ ข้อ ๕๘ ภิกษุอยู่จำพรรษาแล้ว มีเหตุไปทีอื่น...
- น.๕๕ ข้อ ๖๗ กำลังสวดพระปาฏิโมกข์อยู่ หากมีภิกษุอ...
- น.๕๕ ข้อ ๗๐ ปวารณา คืออะไร ? มีพระพุทธานุญาตให้ท...
- น.๕๖ ข้อ ๗๗ อนาจาร หมายถึงอะไร ? เล่นอย่างไรบ้าง...
- น.๕๗ ข้อ ๘๓ อนเสนา ได้แก่อะไร ? มีอะไรบ้าง ?...

น.๕๘ ข้อ ๙๐ ยาวกาลิก กับ ยาวซีวิก ต่างกันอย่างไร...

น.๕๙ ข้อ ๙๓ สมบัติของภิกษุผู้มรณภาพ จะตกเป็นของ...

น.๖๐ ข้อ ๑๐๐ มหาปเทส แปลว่าอะไร ? มีกี่ประการ ? ท...

น.๖๑ ข้อ ๑๐๔ ภิกษุผู้ได้ชื่อว่า โคจรสัมปนโน ผู้ใด...

❁ ถึงผู้ถือหนังสือเล่มนี้

หนังสือเล่มนี้ไม่ได้ทำมาเพื่อวัดว่าใครเก่งกว่าใคร แต่ทำมาเพื่อให้ทุกรูปในชั้นเดินไปถึงวันสอบพร้อมกัน

ท่องไม่ได้วันนี้ ไม่ได้แปลว่าท่องไม่ได้ตลอดไป ข้อที่ยากที่สุดในวันนี้ อีกไม่กี่สัปดาห์ก็จะกลายเป็นข้อที่ท่องได้ขึ้นใจ ขอเพียงอย่าหยุดกลางทาง

ลืมแล้วเปิดดูใหม่ได้ ไม่ต้องอาย การเปิดซ้ำคือการจำ ไม่ใช่ความล้มเหลว ท่องออกเสียงดัง ๆ ท่องกับเพื่อน ยิ่งท่องให้คนอื่นฟัง ยิ่งจำแม่น

วันที่นั่งอยู่ในห้องสอบแล้วจับปากกาเขียนได้ทันที คือวันที่ความเพียรที่ละน้อยของเราคุ้มค่าแล้ว

วิริเยน ทุกขมจเจติ

คนล่วงทุกข์ได้เพราะความเพียร

โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดธรรมมงคล
ขออนุโมทนาแก่ผู้ตั้งใจศึกษาพระธรรมวินัยทุกรูป ❁